



www.unipo.sk
www.univerzitne.info

Na PUlze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 2, jún 2012





Mladosť nie je obdobie života, ale duševný stav.

Johann Wolfgang Goethe

Srdečne blahoželáme

Mária Balčáková

Ing. Pavol Čisárik

Ing. Tibor Hanzély

Magdaléna Horváthová

Oľga Husovská

Pavol Kamenec

PhDr. Mária Pažuchová, PhD.

Prešovská univerzita v absolútnej slovenskej špičke v efektivite a produktivite vedy a techniky

Odborný časopis Academia, ktorý vydáva Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave, uverejnil v najnovšom čísle 1/2012 štúdiu S. Koróného a Š. Hronca „Produkčná analýza úrovne vedy a techniky na verejných vysokých školách za rok 2010“. Jej autori pri analýze efektívnosti a produktivity vysokých škôl vychádzali z celkového počtu pedagogických a vedecko-výskumných zamestnancov, celkového finančného objemu podporených grantových projektov, z celkového počtu vedeckých publikácií a celkového počtu odborných publikácií. Tieto verejne prístupné dáta podrobili deterministickej produkčnej hraničnej analýze. Z výsledkov vyplynulo, že Prešovská univerzita v Prešove sa zaradila do absolútnej slovenskej špičky – delí sa o tretie miesto s Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Najlepšie sa umiestnila Slovenská technická univerzita v Bratislave. Výsledky analýzy potvrdzujú, že Prešovská univerzita v Prešove sa v rámci Slovenska radí k absolútnej špičke v oblasti efektivity a produktivity v oblasti vedy a techniky.

Mgr. Kamila Urmaničová
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove



Na PUlze – Časopis zaregistrovaný na MK SR pod číslom EV 2836/08 – ISSN 1337-9208 – Ročník VI/2012, číslo 2 – Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove
Redakcia: Mgr. K. Urmaničová (šéfredaktorka) – email: redakcia@unipo.sk, Mgr. Michaela Marcinová, PhD. (zástupkyňa šéfredaktorky), Bc. Vladimíra Čajová (zástupkyňa šéfredaktorky)
Redakčná rada: prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., PaedDr. Ivana Čimermanová, PhD., PhDr. Ľudmila Adamová, ThLic. Martina Poláková, PhDr. Branislav Frk, PhD., PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD., Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., ThDr. Maroš Šip, PhD., Mgr. Patrik Durkáč, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD., Ing. Peter Haľko, RNDr. František Franko, PhD., Ing. Vladimíra Pohorelcová, Bc. Slavomíra Margetová
Foto na obálke: PaedDr. Ivana Čimermanová, PhD. – Sadzba: Ing. Ladislav Nagy – Tlač: Tlačiareň Kušnír Prešov
Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov redakcia nezodpovedá.
Univerzitný časopis Na PUlze je pokračovaním časopisu akademickej obce PU v Prešove.



"Prisnili sa mi dva domy", dvojfarebný linoryt. L. Dreveňáková, Bardejov
Pedagogické vedenie a foto: Jaro Ondo

Milí čitatelia,

jubilujúca Prešovská univerzita v Prešove ma za sebou polovicu obdobia, v ktorom oslavuje 15. výročie svojho vzniku. Teenegerka, či skôr už mladá dáma, prežíva maratón akcií, z ktorej každá je venovaná práve jej. Prednášky, konferencie, návštevy, projekty, kultúrne a športové podujatia, vo všetkom je kus jej osobnosti....

Prešovská univerzita v Prešove žije a vyvíja sa v interakcii so svojim okolím, v rámci vysokoškolského vzdelávacieho priestoru na Slovensku. Úspešne sa etabluje aj v štruktúrach európskych i svetových asociácií, za čo patrí vďaka najmä vedeniu PU v Prešove a jej vedecko-výskumným, tvorivým a pedagogickým pracovníkom.

Ich prácu, ale aj všetkých ostatných zamestnancov PU v Prešove, ktorí každodenne – odborne – technicky – personálne – ekonomicky i ľudsky udržiavajú „niveau stable“ tejto inštitúcie, si uctil aj rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. Prešovskej univerzite v Prešove a „jej ľuďom“ venoval Cenu mesta Prešov, ktorú nedávno prevzal z rúk prešovského primátora JUDr. Pavla Hagyariho. Najväčšie oslavy na mladú dámu ešte len čakajú. Držme jej palce a tešme sa z jej krásneho veku spoločne s ňou. Veď mladosť nie je len obdobím života, ale aj stavom duše, nás všetkých, ktorí tvoríme Prešovskú univerzitu v Prešove.



Mgr. Kamila Urmaničová, šéfredaktorka

Prvé EUA fórum zamerané na financovanie univerzít

Prvé EUA fórum zamerané na financovanie univerzít v európskom priestore sa konalo na Univerzite v Salzburgu 11. - 12. júna 2012. Zúčastnili sa na ňom aj rektor a prorektorka PU v Prešove, prof. RNDr. René Matlovič a PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD. Úvodné prezentácie patrili rektorovi hosťujúcej univerzity profesorovi Heinrichovi Schmidingerovi, ktorý je zároveň prezidentom rakúskych univerzít, salzburskej premiérke Gabriele Burgstaller, prezidentke EUA Marii Helene Nazaré a ministrom Heinrichovi Tochterle, ktorí prezentovali otázku financovania univerzít z rôznych uhlov pohľadu, čo vytvorilo dobrú bázu pre nasledujúce workshopy a panelové diskusie.

Hlavnými témami bola analýza dopadu ekonomickej krízy na európske univerzity, nové možnosti financovania vysokých škôl z európskeho i mimoeurópskeho pohľadu.

Panelové diskusie priniesli ukážky dobrej praxe, v prvej panelovej diskusii vystúpili rektori Masarykovej univerzity, Madridskej univerzity a Univerzity v Corku. Kľúčovými slovami celého fóra boli autonómia univerzít, brain-drain, trvalá udržateľnosť, viacdrožové financovanie, zlučovanie univerzít atď.

Veľmi zaujímavou bola prezentácia prezidenta asociácie Higher Education Strategy Associates, - Alexa Ushera z Kanady, ktorý ponúkol analyticko-komparatívne pohľady na financovanie európskych a kanadských vysokých škôl. Vo svojej prezentácii sa venoval najmä školskému, systému pôžičiek a grantov.

Rovnako pozoruhodné dáta prezentovala Enora

Bennetot Pruvot z EUA, ktoré mapovali vývoj a trendy financovania vysokých škôl počas posledných 4 rokov (2008 - 2012). Na základe jej výskumu dopadu krízy na európske vysoké školy, rozdelila krajiny do 4 kategórií. V prvej a zároveň najväčšej kategórii sú tie krajiny, ktoré pocítili zníženie rozpočtu o viac než 10 %, kam okrem iného patria i Česká republika, Írsko, Španielsko, Maďarsko, či Holandsko a iné. Druhú kategóriu tvoria krajiny, ktoré mali znížený rozpočet o menej ako 10 %, treťou kategóriou sú krajiny so stabilným rozpočtom a do štvrtej poslednej kategórie patrí i Slovensko. Túto kategóriu tvoria krajiny, ktoré zaznamenali navýšený rozpočet a okrem Slovenska tu patria i napríklad Rakúsko, Nemecko, Francúzsko, Poľsko či Švédsko.

Financovanie v Litve kleslo napríklad v roku 2012 o viac než 26 %, avšak kolegovia z univerzít v Litve sa v mimokonferenčných rozhovoroch pozitívne vyjadrili o opatreniach, najmä o zavedení školského pre slabšie prosperujúcich študentov. V závere konferencie boli sformulované odporúčania ako pre univerzity tak pre zákonotvorcov, či odporúčania pre tvorbu rozpočtov, ktoré by mali viesť k zlepšeniu výkonov, zvýšeniu kvality a udržateľnosti univerzít v kontexte krízy ale i výhľadovo pre ďalšie obdobie rokov 2014 - 2020.

Viac informácií o záveroch fóra bude zverejnených na webe Európskej asociácie univerzít (www.eua.be).

Viac informácií o záveroch fóra bude zverejnených na webe Európskej asociácie univerzít (www.eua.be).

PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
Foto: archív PU v Prešove



Cena mesta Prešov pre rektora PU v Prešove

Najkrajším darom, pre každého z nás, je slovo **ĎAKUJEM**, za úsilie, ktoré človek vynakladá pri plnení si svojich povinností, svojej práce. Prežil a precítil to nedávno aj rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD., a tým aj celá naša jubilujúca univerzita. Počas slávnostného zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove, 6. júna 2012, v prešovskom PKO, prevzal Cenu mesta Prešov, „za jeho osobný vklad a výrazný prínos k rozvoju Prešovskej univerzity v Prešove, za šírenie dobrého mena Prešovskej univerzity a mesta Prešov doma i v zahraničí“. Laureátmi tohto najvyššieho ocenenia mesta boli aj – jedinečná slovenská čipkárka Barbora Šimková a básnik, historik prof. PhDr. Michal Otčenáš, CSc., in memoriam.



Cena mesta Prešov sa každoročne udeľuje osobnostiam za vynikajúce tvorivé činy v rôznych oblastiach, za mimoriadny prínos a prezentáciu mesta Prešov, ako aj za výnimočný čin pri živelných pohromách, požiaroch, povodniach a pri záchrane ľudských životov, zdravia, majetku občanov a mesta. „Tentoraz prišlo na Mestský úrad v Prešove celkom 29 návrhov na 16 laureátov Ceny mesta, z toho 12 návrhov na jednotlivcov a 4 na kolektívy,“ uviedla hovorkyňa mesta Prešov Veronika Kmetóny Gazdová.

Na základe odporúčania výberovej komisie, MsZ v Prešove schválilo udelenie Ceny mesta Prešov za rok 2011 trom laureátom. Cenu mesta Prešov za rok 2011 in memoriam, udelenú prof. PhDr. Michalovi Otčenášovi, CSc., vedcovi, historikovi, protagonistovi dejín slovenskej historiografie a básnikovi za jeho vedeckú činnosť a celoživotné dielo, ako aj za aktívny podiel na intelektuálnom

a kultúrnom živote mesta Prešov, prevzala za svojho otca dcéra, Slávka Otčenášová.

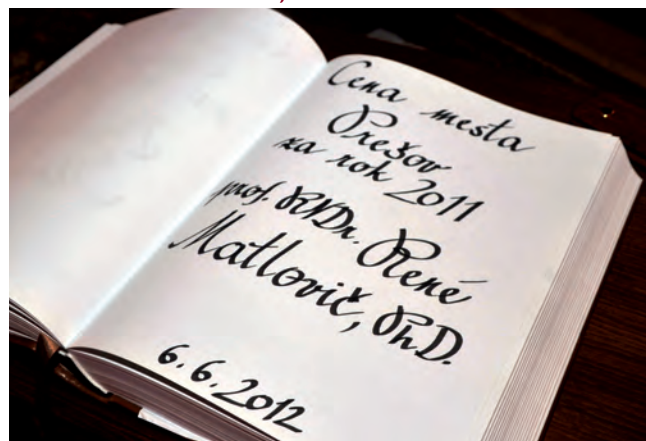
Ďalšou ocenenou bola pani Barbora Šimková, za jej celoživotnú snahu a prínos – pre zachovanie, udržanie a rozvoj jednej z ojedinelých remeselných zručností a skvostov nášho mesta – soľnobanskej paličkovanej čipky a propagáciu mesta Prešov doma i v zahraničí. Tretím laureátom bol rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD., za jeho osobný vklad a výrazný prínos k rozvoju Prešovskej univerzity, za šírenie dobrého mena Prešovskej univerzity a mesta Prešov doma i v zahraničí.

„Toto ocenenie vnímam v dvoch rovinách – osobnej a inštitucionálnej,“ tvrdí prof. René Matlovič, „ako prešovský rodák si nesmierne vážim túto cenu, mestu Prešov som sa venoval aj vo svojej vedeckej práci - monografii „Geografia priestorovej štruktúry mesta Prešov“. Je to tiež ocenenie Prešovskej univerzity v Prešove za 15 rokov jej existencie a dosiahnuté úspechy, nielen doma, ale aj v zahraničí, ktorými prispela i k propagácii mesta Prešov.“

Slová primátora mesta Prešov JUDr. Pavla Hagyarího, v jeho slávnostnom príhovore, potvrdili opodstatnenosť a správnosť výberu tohtoročných laureátov: *Sú to ľudia, ktorí svojím hlbokým poslanstvom o ľudskosti, potvrdením tvorivej geniality potvrdzujú, že mesto Prešov je neobyčajným, pretože má neobyčajných ľudí... Tohto roku oslavuje Prešovská univerzita 15. výročie svojho založenia, a to, že PU práve pod vedením rektora, prof. Reného Matloviča, obhájila svoj status univerzity a patrí medzi 8 % najlepších univerzít sveta, nie je náhoda...* Mimochodom, Cena mesta Prešov za rok 2011 je pre PU v Prešove výnimočná, okrem toho najdôležitejšieho, že ju získal sám rektor univerzity, ešte tromi faktami. Prvým z nich je, že laureátom bol aj ďalší človek, ktorý svoj duševný potenciál ako vedec rozvíjal práve na PU v Prešove (zosnulý prof. Michal Otčenáš), druhým, že pani Barbora Šimková je už niekoľko rokov lektorkou výučby soľnobanskej paličkovanej čipky pre malých študentov Prešovskej detskej univerzity pri PU v Prešove a tretím, že autorom ceny, v nekonečne príťažlivom tvare srdca, je súčasný tvorivý pracovník PU v Prešove Mgr. art. Jaroslav Drotár (tiež tvorca sochy „Prešovská Sloboda“ v areáli univerzity)...

Mgr. Kamila Urmaničová

Foto: VZ, AV štúdio CCKV PU v Prešove



Charakteristika oceneného prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD.

Od roku 2007 rektor Prešovskej univerzity v Prešove. Už od svojho vymenovania sa sústredil na kľúčové aktivity univerzity, ktorými sú vzdelávanie, výskum a umenie a prostredníctvom ich skvalitňovania sa snažil zvýšiť konkurencieschopnosť Prešovskej univerzity v Prešove. Jeho základnou ambíciou sa stalo udržanie statusu univerzitnej vysokej školy, ďalej novelizácia vnútorných predpisov univerzity, modernizácia vzdelávacej, výskumnej a sociálnej infraštruktúry, posilnenie modelu viaczdrojového financovania univerzity, optimalizácia organizačnej štruktúry univerzity, posilnenie medzinárodnej pozície univerzity v oblasti vzdelávania a výskumu, marketing a budovanie značky univerzity a implementácia vnútorného systému hodnotenia kvality univerzity. Všetky tieto strategické ciele sa podarilo naplniť.

Pod jeho vedením sa proces komplexnej akreditácie Prešovskej univerzity v Prešove zavŕšil úspešnou akreditáciou 163 študijných programov, získaním práv konať habilitácie a inaugurácie v 21 vedných odboroch a najmä obhájením statusu univerzity.

Podarilo sa zabezpečiť bezprecedentné zvýšenie finančných prostriedkov pre potreby modernizácie, objem finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov, ktorý PU venovala modernizácii a infraštruktúrnemu rozvoju, sa v období rokov 2007 – 2011 zvýšil oproti predchádzajúcemu obdobiu o 132 %.

Ešte výraznejšie úspechy PU zaznamenala pri uchádzaní sa o financie zo štrukturálnych fondov EÚ. Objem zazmluvnených finančných prostriedkov sa oproti predchádzajúcemu programovaciemu obdobiu zvýšil o 919 %. Súhrne sa zabezpečil objem 34 mil €. Prešovská univerzita sa tak v rebríčku 34 slovenských vysokých škôl zoradených podľa úspešnosti pri získavaní financií zo štrukturálnych fondov prepočítaných na 1 tvorivého pracovníka zaradila na 5. miesto.

Na PU v Prešove vznikli 3 výskumné centrá excelentnosti, ktoré sú platformou pre základný výskum v ekológii a biológii, lingvokulturológii a translatológii a histórii. V rámci týchto centier sa budujú nové laboratória so špičkovou technikou a prístrojmi. PU v Prešove sa stala súčasťou kompetenčného centra lídrovaného Technickou univerzitou v Košiciach ako platformy pre aplikovaný výskum so zameraním na znalostné technológie s osobitným zameraním na geopriestorové analytické a vizualizačné technológie. PU patrí do malej skupiny univerzít, ktoré majú zároveň centrá excelentnosti a kompetenčné centrum.

Pozornosť sa venovala budovaniu Centra pre komercializáciu výsledkov výskumu a manažment duševného vlastníctva PU. Zriadilo sa Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry sa etabloval ako jediné pracovisko svojho druhu v SR, ktorého letná škola rusínskeho jazyka oslovuje širokú klientelu aj v zámorí. Ústav ázijských štúdií ponúka veľmi populárny kurz japonského jazyka. Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania ponúka Univerzitu tretieho veku, Detskú univerzitu, Autoškolu UNIPO a mnoho zaujímavých vzdelávacích programov. Novinkou je akreditovaný Kurz sprievodcu cestovného ruchu. V Ústave digitálnych kompetencií CCKV prebieha činnosť akreditovaného testovacieho centra ECDL. Tu je možné získať medzinárodne uznávaný certifikát svedčiaci o úrovni ovládania IKT.

V júli 2011 PU v Prešove oficiálne otvorila vedecko-pedagogické celouniverzitné pracovisko – Ústav rímskych štúdií – na východe Slovenska jedinečné komplexné vedecko-výskumné a dokumentačné stredisko, ktoré bude poskytovať hĺbkové a komplexné informácie o minulosti a súčasnosti tohto etnika.

V tom istom mesiaci Prešovská univerzita v rámci akti-

vít patriacich do tzv. tretej misie univerzity otvorila v spolupráci s Grand hotelom Kempinski High Tatras na Štrbskom plese v SR jedinečnú experimentálnu pestovateľskú plochu liečivých a aromatických bylín.

V novembri 2011 Prešovská univerzita slávnostne otvorila Ústav maďarského jazyka a kultúry, čím postupne napĺňa cieľ univerzity stať sa strediskom bádania a edukácie orientovaným na problematiku susedných štátov a národnostných minorít žijúcich v SR.

V novembri 2011 PU získala cenu za zapojenie sa do súťaže Národná cena Slovenskej republiky za kvalitu v kategórii C3 (iné organizácie verejného sektora) ako jediná univerzita na Slovensku.

Prof. René Matlovič sa výrazne pričínal aj o čulú spoluprácu s mestom Prešov, ktorá sa realizuje na základe Memoranda o spolupráci medzi mestom Prešov a PU v Prešove (podpísané 15. 5. 2008). Táto partnerská spolupráca je postavená na princípe vzájomnosti a sústreďuje sa najmä na tvorbu a realizáciu projektov rozvoja PU a mesta, ako aj projektov vedeckovýskumnej a vedeckohospodárskej spolupráce, implementáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Prešov na roky 2008 – 2013 najmä v oblasti ľudské zdroje a vzdelávanie, spoluprácu pri marketingovej stratégii mesta a marketingových aktivitách PU, skvalitňovanie odbornej prípravy profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov kultúry, školstva, cestovného ruchu i občianskych záujmových združení, rozvoj spolupráce so zahraničnými partnermi a partnerskými mestami mesta Prešov, vzájomné poskytovanie odbornej a lektorskej pomoci, participáciu na vedeckých konferenciách a iných odborných podujatiach, spoluprácu pri spracovaní obsahovej stránky publikácií a propagačných materiálov pre potreby mesta.

Prof. René Matlovič ako prezident Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV, viceprezident ACEU – Alliance of Central-Eastern European Universities a člen Slovenskej rektorskej konferencie sa výrazne podieľa aj na propagácii mesta Prešov v rámci SR i v zahraničí. Vďaka jeho snaženiu bola PU prijatá za člena Danube Rectors' Conference, Európskej asociácie univerzít (EUA), stala sa spoluzakladateľom Euro-mediterránej univerzity (EMUNI) a asociácie univerzít stredovýchodnej Európy (ACEU). Rozšíril sa okruh partnerov PU v zahraničí.

V roku 2011 sa zintenzívnila spolupráca PU v Prešove s Point Park University v Pittsburghu a Shenzen University v Číne.



Redakcia





Harmonogram podujatí k 15. výročiu založenia PU v Prešove

Genologické a medziliterárne štúdie, vedecký seminár, Termín: jún/júl 2012, FF PU v Prešove

Vedecký seminár pod názvom: "Rola univerzity v regionálnom rozvoji a šírení vedomostí vo svetle moderných koncepcií", Termín: jún 2012, FM PU v Prešove

Beh olympijského dňa, Termín: 23. júna. 2012, FŠ PU v Prešove

Prvá liga a Slovenský pohár v basketbale žien, Termín: celoročne štartuje družstvo PU, FŠ PU

Jubilejný 5. ročník Prešovskej detskej univerzity, Termín: 9. – 13. júla 2012, PF PU v Prešove

Plážová hádzaná, Termín: 9. – 10. júla 2012, FŠ PU v Prešove

Turnaje študentov v kolkoch, bowlingu, boocce, bedmintonu, Termín: priebežne cez akademický rok, FŠ PU v Prešove

Médiá v kocke 2012 – 2. ročník vzdelávacieho kurzu určeného pre študentov stredných škôl, Termín: 10. -13. júla 2012, FF PU

International Summer School on Global Analysis and Applications v Levoči, Termín: 17. – 22. august 2012, FHPV PU v Prešove

Variations on a Theme" - workshop k oslavám 70. narodenín Demetera Krupku, Termín: 23. – 24. august 2012, FHPV PU v Prešove

19. Konferencia slovenských fyzikov, Termín: 3 – 6. septembra 2012, FHPV PU

1. ročník medzinárodnej konferencie „Zrkadlá translatológie I“ s podtitulom „Preklad ako nástroj komunikácie“, Termín: 11. september 2012, FF PU

Profesijná etika na Slovensku – medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 19. -20. september 2012, FF PU

Hľadanie ekvivalentnosti – medzinárodná vedecká konferencia, Termín: september 2012, FF PU v Prešove

Medzinárodná konferencia venovaná príprave učiteľov v kontexte aktuálnych spoločenských zmien, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Založenie odborného časopisu Špeciálny pedagóg – časopis pre teóriu a prax špeciálnej pedagogiky, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Príprava novej divadelnej inscenácie študentského divadla PF PU PA-DAK, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Jubilejný zborník bývalých a súčasných pracovníkov PBF, Termín: september 2012, PBF PU v Prešove

Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World II, medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 4. – 5. Október 2012, FF PU v Prešove

Medzinárodná vedecká konferencia, Termín: október 2012

OPENING UNIVERSITY NIGHT III, spoločenské podujatie, Termín: október 2012

Estetické myslenie na Slovensku v rokoch 1890 -1949 v kontexte európskej a stredoeurópskej estetiky, medzinárodná vedecká konferencia, Termín: október 2012, FF PU v Prešove

Profesijná etika na Slovensku – medzinárodná vedecká konferencia, Termín akcie: október 2012, FF PU v Prešove

IV. Medzinárodná vedecká konferencia „Management 2012: Research in Management and Business in the Light of Practical Needs“, Termín: október 2012, FM PU v Prešove

Gymnastický festival, Termín: október 2012, FŠ PU v Prešove

Týždeň vedy a techniky, Termín: november 2012

Historické akademické pracovisko v Prešove a jeho absolventi, vedecká konferencia, Termín: november 2012, FF PU v Prešove

Nové trendy výskumu v biologicko-ekologických disciplínach, konferencia, Termín: 08. – 10. november 2012, FHPV PU v Prešove

Vedecký seminár s názvom: „Výskum vývojových tendencií a kľúčových determinantov cezhraničných fúzií a akvizícií v spoločnom európskom priestore“, Termín: november 2012, FM PU v Prešove

Vedecká konferencia „Gréckokatolícka cirkev na Slovensku vo svetle výročí III.“, Termín: 29. november 2012, GTF PU v Prešove

Jubilejný 10. ročník medzinárodnej speváckej súťaže MOYZESIANA, Termín: november 2012, PF PU v Prešove

17.ročník medzinárodného turnaja v hádzanej vysokoškoláčov, Termín: november 2012, PF PU v Prešove

Univerzitné dni športu pre študentov PU pri príležitosti 17. novembra -Dňa študentstva, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

Gymnastický viacboj študentov, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

Tradičný turnaj v basketbale žien o „Pohár 17. novembra“, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

„MANAGER PARTY“ – Termín: november 2012, FM PU v Prešove

Večer národných tradícií, kultúrno - spoločenské podujatie, Termín: december 2012, FF PU v Prešove

Športové všeličo pre študentov FŠ spojené s imatrikuláciou, Termín: december 2012, FŠ PU v Prešove

Futbalový turnaj 6. ročník - „FO-TOUR 2012“, Termín: december 2012, FŠ PU v Prešove

Vianočný koncert, Termín: december 2012

Rektor PU na univerzite v Kluži

Rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. navštívil v dňoch 28. a 29. apríla 2012 poprednú rumunskú univerzitu – Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (UBB). Súčasne s ním sa na rumunskej pôde predstavilo naše univerzitné družstvo ženskej hádzanej pod vedením prof. PhDr. Rudolfa Horvátha, PhD. Rektora PU prijal dekan Fakulty telesnej výchovy a športu UBB prof. dr. Bogdan Vasile a prorektor UBB pre vonkajšie vzťahy dr. Călin Rus. Na rokovaní boli identifikované možné oblasti spolupráce medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, čo vyplýva z veľmi podobných profilov oboch akademických inštitúcií. Táto popredná rumunská univerzita má 21 fakúlt a viac ako 53 000 študentov. Ponúka pestrú paletu študijných programov, ktoré sú uskutočňované v rumunskom, maďarskom, nemeckom, anglickom a francúzskom jazyku.



Rokovanie o spolupráci (zľava prof. Vasile, dr. Rus a prof. Matlovič)

Mgr. Kamila Urmaničová, Foto: archív PU v Prešove

Návšteva japonského veľvyslanca na PU



Prešovskú univerzitu v Prešove navštívil, 10. mája 2012, vzácny hosť, **Jeho excelencia Akira Takamatsu, veľvyslanec Japonska v SR.**

Po návšteve Ústavu ázijských štúdií a rozhovore s jeho riaditeľom doc. PaedDr. Danielom Šimčíkom, PhD., lektormi Emiko Hiraoka, Arom Chikashigem a študentmi kurzov japonského jazyka, bol veľvyslanec prijatý aj **prorektorkou PU PaedDr. Ivanou Cimermanovou, PhD.**

Cieľom návštevy vzácneho hosťa bolo prerokovanie aktuálnych otázok zahraničnej politiky Japonska a predovšetkým perspektívnych možností podpory aktivít rôznych pracovísk a inštitúcií na Slovensku, ktoré rôznymi spôsobmi propagujú a zviditeľňujú Japonsko, japonskú kultúru, spoločnosť, umenie na Slovensku. V tejto súvislosti vyslovil pán veľvyslanec poďakovanie za doterajšie aktivity Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá ako jedna z mála univerzít na Slovensku ponúka študentom nielen možnosť učiť sa japonský jazyk, ale tiež množstvom ďalších rôznorodých aktivít približuje študentom históriu a súčasnosť Japonska. Zástupcom Ústavu ázijských štúdií ponúkol veľvyslanec možnosť participovať na novom projekte rozvoja turistických príležitostí pre záujemcov z Japonska. Pozval ich na prvé zasadnutie komisie, ktorá bude riešiť aktuálne možnosti rozvoja turizmu v priestore Budapešť, Košice, Prešov, Krakov.

doc. PaedDr. Daniel Šimčík, PhD., riaditeľ UÁŠ PU
Foto: archív UÁŠ PU v Prešove

Tretiaci si preverovali svoj rozhľad vďaka projektu AHELO

V priestoroch Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa 25. - 26. 4. 2012 uskutočnilo medzinárodné testovanie AHELO. V rámci tohto projektu sa preverovali všeobecné znalosti a schopnosti študentov, ktorí mali možnosť vyskúšať si svoj všeobecný prehľad.

PU v Prešove sa zapojila do testovania v rámci rozvojového projektu *Implementácia projektu OECD AHELO na slovenských vysokých školách*. Ocitla sa tak medzi 19 slovenskými vysokými školami, ktoré sa rozhodli pre účasť v programe. Testy boli určené študentom 3. ročníka bakalárskeho stupňa. Okrem tohto kritéria nebolo zapojenie ničím obmedzené ani podmienené. Ako sa vyjadrila jedna z administrátorov testu, Ing. Viera Kozáková, organizátori apelovali na fakt, že „každý stu-“
(pokračovanie na s. 6)



dent konkrétneho odboru má určité zmýšľanie, ale mali by mať vzájomné niečo ako „praktické zmýšľanie základného charakteru“.

Cieľom samotného projektu je snaha overiť ako fungujú nástroje na hodnotenie výsledkov vysokoškolského vzdelávania v podmienkach slovenských vysokých škôl. „Pokušame sa zistiť, či sa vôbec dajú porovnávať medzinárodné študijné výsledky medzi jednotlivými krajinami a jednotlivými univerzitami,“ povedala Ing. Kozáková. Taktiež zdôraznila, že hoci prorektori škôl očakávajú dobré výsledky, vôbec nie je podstatné číslo, ale fakt, či sa vôbec dá a je možné skúmať kooperáciu na medzinárodnej úrovni. „Nejde nám o to, aby sme vytvorili poradie fakúlt, nové metodiky, nový rebríček univerzít, skôr je podstatné to ako sa umiestnime v medzinárodnom meradle, v medzinárodnej konkurencii.“

Podľa Ing. Kozákovovej nie je projekt len o množstve vedomostí, ale aj o práci s nimi. „Projekt sa pokúša formou kritického myslenia monitorovať, nakoľko vie človek porozumieť textom, nakoľko rozmýšľa, využíva svoje teoretické poznatky a skúsenosti zo života a ako ich vie aplikovať do praxe.“

Testovanie prebiehalo dve hodiny, čo bol čas na preverenie študentov zo všetkých strán. Ich názory a celkové dojmy z testov boli rôzne.

„Bolo to zaujímavé. Nebolo to ťažké, bolo to také na logiku, na uvažovanie. Som rada, že to neboli také ‚bifľovačky‘, ale praktické veci,“ zhodnotila Denisa Kokošková z odboru politológia.

Odlišné dojmy mala študentka masmediálnych štúdií, Mária Kapustová. „Bolo to náročné, vyčerpávajúce, dosť zamerané na myslenie a uvažovanie a mala som pocit, že mám dosť málo času. Hoci to bolo zaujímavé, bolo to úplne mimo nášho odboru.“

Pozitívne reagoval Dávid Palaščák, študent histórie. „Bola to zaujímavá forma vyjadrenia sa a skúmania študentských schopností, zameraná na skúmanie manažérskych schopností, a tiež aj analýza v proej časti. Mňa zaujala najmä tá prvá časť, argumentácie obhajoby, zaujímavá bola najmä tým, že apelovala na schopnosť obhájiť si pravdu alebo všimnúť a zamerať sa na detaily, ktoré sú na prvý pohľad ťažko všimnuteľné.“

Bc. Mária Dudová-Bašistová
Foto: archív UNIPOCENTRA PU

Akademický senát Fakulty športu PU v Prešove



Na pôde Fakulty športu PU v Prešove sa 3. mája 2012 konali voľby členov Akademického senátu Fakulty športu, na obdobie rokov 2012 – 2016. Z radov profesorov a docentov boli zvolení kandidáti: prof. PhDr. Milan Turek, PhD., doc. PhDr. Květoslava Perečinská, PhD. a doc. PaedDr. Erika Chovanová, PhD. Za odborných asistentov kandidáti: PaedDr. Iveta Boržíková, PhD., Mgr. Viera Smerecká, PhD., Mgr. Rút Lenková, PhD. a Mgr. Jaroslava Rubická, PhD. Za študentskú časť boli zvolení kandidáti: Mgr. Pavol Čech, Mgr. Peter Kačúr, Bc. Júlia Pivovarníková a Jozef Mihaľ. Volebná účasť z radov pedagógov tvorila 90,47 % a z radov študentov 11,58 %.

Novému zloženiu Akademického senátu Fakulty športu PU v Prešove blahoželáme a prajeme veľa úspešných zasadnutí.

Bc. Jana Šarišská
Foto: archív FŠ PU v Prešove



Grantová agentúra pomáha doktorandom a mladým vedecko-pedagogickým pracovníkom PU v Prešove

V októbri minulého roku sa vedenie Prešovskej univerzity v Prešove rozhodlo vytvoriť Grantovú agentúru, ktorá v súčasnosti podporuje výskumné aktivity študentov doktorandského štúdia a mladých vedecko-pedagogických zamestnancov. O vzniku, fungovaní a prioritách agentúry sme sa rozprávali s prorektorom pre vedu, umenie a akreditáciu prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD.

Kto prišiel s nápadom vytvoriť takúto Grantovú agentúru a na čo slúži?

Už v predchádzajúcich rokoch sme sa s rektorom Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. Reném Matlovičom, PhD. zaoberali touto myšlienkou, a to z toho dôvodu, že doktorandi sú v zvláštnej pozícii. Po prvé majú štatút študenta, nie zamestnanca, to znamená, že keď cestujú na konferencie, je veľmi komplikované preplácanie cestových nákladov a konferenčných poplatkov. Na druhej strane doktorandské štúdium je náročné takisto na výskum. Napríklad práca geografov vyžaduje výskum v teréne, čiže musia aj na niekoľko dní či týždňov odísť z domu. Takisto historici a literárni vedci pracujú na výskumoch v archívoch. Výskum väčšiny humanitných odborov vyžaduje prácu v knižniciach. Teda kvôli materiálom a prameňom, ktoré potrebujú k svojej doktorandskej činnosti, musia cestovať mimo Prešova. Preto sme sa začali zaoberať myšlienkou, ako ich výskumné aktivity podporiť. V októbri minulého roku tak došlo, na základe našich predstáv, k vytvoreniu Grantovej agentúry, ktorej postavenie, činnosť a úlohy upravuje osobitný štatút. Teda úlohou Grantovej agentúry je podporiť vedecko-výskumné činnosti doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, mladých v zmysle mladších ako 30 rokov. Isteže nie sme prví, ktorým napadlo vytvoriť takúto grantovú agentúru, podobný systém podpory doktorandov je aj na Univerzite Komenského v Bratislave a niektorých ďalších vysokých školách a univerzitách na Slovensku.

Grantová agentúra rozhodovala o desiatkach projektov. Boli nejakým tematicky ohraničené?

Výzva na podávanie projektov, ktorá bola zverejnená v januári, nebola tematicky nijako ohraničená a obmedzená. Mohli teda písať, o čom chceli, samozrejme mali to byť vedecko-výskumné projekty. Logické je, že keďže prevažná väčšina projektov pochádza od doktorandov, sú spravidla v súlade s doktorandskými prácami.

Ako prebieha proces výberu a schvaľovania projektov?

Proces výberu a schvaľovania prebieha v dvoch etapách. Prvá etapa zahŕňa činnosti po podaní žiadostí, kedy si všetky projekty zosumarizujeme. Zasadne Komisia Grantovej agentúry PU, ktorá je zložená z 18-tich predstaviteľov všetkých významnejších vedných odborov, ktoré pôsobia na univerzite. Na zasadnutí sa rozdelia projekty oponentom. Tí sú dvaja na každý projekt. Jeden je členom komisie a druhý je zamestnancom univerzity. Po posúdení projektov, ktoré boli ohodnotené bodmi v škále 0 – 100 (teda maximálne 200 bodov), nastupuje druhá etapa. Predsedníctvo Grantovej agentúry PU, zložené z 8-mich členov, rozhoduje o udelení či neudelení grantu na projekt, v prípade schválenia aj o výške dotácie, maximálne 1500 eur.

Budete pokračovať v dohliadaní na napĺňanie cieľov projektov?



Určite áno, doba riešenia je jeden rok. Na konci tohto roku vyzveme všetkých schválených žiadateľov, aby podali záverečnú správu, ktorá by mala obsahovať splnenie cieľov projektu, a takisto vykázať a zdôvodniť použitie finančných prostriedkov. Správu potom opäť posúdia obaja oponenti. Ak sa stane, že projekt bude negatívne ohodnotený, zasadne predsedníctvo, ktoré môže rozhodnúť o zákaze opätovného žiadania o dotáciu na budúci rok.

Koľko projektov bolo schválených a získal nejaký aj plný počet bodov?

Žiadateľov bolo spočiatku 74. Neskôr však bolo doktorandské štúdium jedného žiadateľa prerušené a jedna žiadosť o ročné prerušenie štúdia prišla až po schválení, takže finančné prostriedky bude žiadateľ môcť čerpať budúci rok. Ostatné projekty boli schválené a ich dotácia závisela od získaného počtu bodov. Maximálny počet bodov získal projekt Mgr. Lenky Kvašňakovej, PhD. z Katedry sociálnej práce, s názvom Prístup individuálneho plánovania v rezidenčných sociálnych službách pre seniorov. Všetky informácie o fungovaní Grantovej agentúry, ako aj schválených projektov samozrejme nájdú záujemcovia na internetovej stránke Prešovskej univerzity v Prešove www.unipo.sk v sekcii Veda a výskum.

Plánuje Grantová agentúra vo svojej činnosti pokračovať?

Samozrejme chceme pokračovať, ukazuje sa veľký záujem, čo je dôkazom toho, že ideme správnou cestou v smere podpory doktorandov a mladých vedecko-pedagogických pracovníkov. A keďže Grantová agentúra mala tento rok svoju premiéru, do budúcnosti sa chceme určitým nedostatkom vyhnúť. Budeme sa snažiť, aby žiadatelia, ktorým budú projekty schválené, dostali dotáciu skôr ako tento rok, chceme takisto urýchliť hodnotenie starých projektov a vyhodnocovania nových žiadostí. Viac sa určite budeme zaoberať aj rozpočtom projektu. Cieľ Grantovej agentúry sme však naplnili a určite budeme naďalej pokračovať v podpore doktorandov a mladých vedecko-pedagogických pracovníkov v ich výskumnej činnosti.

Bc. Vladimíra Čajová
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

FM PU má dva nové atraktívne študijné programy



Vysoké školy legislatíva v Slovenskej republike definuje ako vrcholné vzdelávacie, vedecké a umelecké ustanovizne (Zákon o vysokých školách, 2002). Pre svoje výnimočné postavenie na trhu vzdelávania sú neustále predmetom verejnej diskusie. V poslednej dobe sa spomínaná diskusia viaže na kvalitu poskytovaného vzdelávania, uplatniteľnosť absolventov v praxi a v neposlednom rade i na atraktivitu akreditovaných študijných programov.

Fakulta manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove prináša od akademického roku 2012/2013 na trh vzdelávania dva nové atraktívne študijné programy – Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v študijnom odbore 8.1.1 Cestovný ruch a Environmentálny manažment v študijnom odbore 4.3.3 Environmentálny manažment. Vyučovať sa začnú na prvom stupni vysokoškolského štúdia v akademickom roku 2012/2013. O nových akreditovaných študijných programoch v portfóliu fakulty sa s dekanom Fakulty manažmentu PU v Prešove prof. Ing. Dr. Róbertom Štefkom, PhD. a s garantmi týchto nových programov doc. PaedDr. Petrom Čukom, PhD. (Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo) a doc. Ing. Petrom Adamišinom, PhD. (Environmentálny manažment) porozprávala Martina Ferencová.

Pán dekan, Fakulta manažmentu PU v Prešove rozširuje svoje produktové portfólio, čo to pre univerzitu, fakultu a študentov znamená?

prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD.: *V prvom rade to znamená inovácie a progres. Doterajší študijný program Manažment v študijnom odbore 3.3.15 Manažment na prvom stupni vysokoškolského štúdia dopĺňame o dva nové študijné programy: Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v študijnom odbore 8.1.1 Cestovný ruch a Environmentálny manažment v stu-*

dijnom odbore 4.3.3 Environmentálny manažment. V druhom rade to znamená istotu a kontinuum štúdia vo vyšších stupňoch. Absolventi všetkých 3 spomínaných bakalárskych študijných programov totiž po splnení stanovených kritérií môžu bez problémov pokračovať v štúdiu na magisterskom stupni, na ktorom má FM PU v Prešove akreditovaný študijný program Manažment v študijnom odbore 3.3.15 Manažment, a to špecializovať sa v rámci blokov povinne voliteľných predmetov so zameraním na turizmus a hotelierstvo, marketing, manažment ľudských zdrojov, či environmentálny manažment (4 špecializácie). Kontinuitu vysokoškolského vzdelávania zabezpečuje i náš ďalší študijný program na 3. stupni štúdia – Manažment v terciárnej sfére, ktorého absolventi môžu získať titul PhD. v súvislosti s výskumom v oblastiach manažmentu podnikov služieb, t. j. aj služieb turizmu, hotelierstva a kúpeľníctva, aj v environmentálnom manažmente. Pokrytú teda máme celú vertikálu: bakalárske štúdium, magisterské štúdium, doktorandské štúdium, habilitačné konania a profesorské menovacie konania. Záujem je i o konanie doktorských štátnych rigorózných skúšok a získanie titulu PhDr. V treťom rade to znamená garanciu kvality. Výučbu na všetkých stupňoch vysokoškolského štúdia na FM PU v Prešove garantujú fundovaní a v akademických kruhoch uznávaní odborníci graduovaní v príslušných odboroch. Ako štvrté to súčasne znamená reakciu na potreby praxe a znamená to tiež uplatnenie našich absolventov. Uvedená nová štruktúra ponuky 3 menovaných bakalárskych študijných programov jednoznačne a významne posilňuje a rozširuje konkrétne možnosti uplatnenia našich absolventov, o čom zrejme poinformujú aj obaja garanti nových študijných programov. V súvislosti s uplatnením absolventov v praxi v prípade doterajšieho a u nás „najstaršieho“ ekonomického študijného programu Manažment je potrebné spomenúť, že študenti si v bakalárskom stupni môžu zapísať ako špecializáciu nielen povinne voliteľný blok predmetov Manažment ľudských zdrojov a Marketing, ale aj Manažérska informatika, po ktorých je dopyt na trhu práce mimoriadne silný. Na fakulte od minulého semestra zároveň pôsobí „prodekan pre prax, uplatnenie absolventov, kvalitu a rozvoj“ a fakulta reštrukturalizovala a inovovala zloženie svojho významného poradného orgánu vo vzťahu k praxi, ktorým je Expertná a podnikateľská rada Fakulty manažmentu PU v Prešove (EPR FM PU), ktorá v súčasnosti pozostáva z 31 čelných osobností z podnikateľskej sféry, manažmentu, predstaviteľov samospráv a ďalších významných aktérov nášho regiónu.

Ako podľa Vás prispievajú nové študijné programy k rozvoju regiónu, v ktorom FM PU v Prešove pôsobí?

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD.: *Cestovný ruch je okrem priemyslu potenciálne najdôležitejším faktorom ekonomického rozvoja Prešovského samosprávneho kraja. Obdobie industrializácie sa vo vyspelej Európe skončilo cca pred 50 rokmi, u nás síce industrializácia sčasti pokračovala, ale zväčša sa týkala iných slovenských území. Pre rozvoj prešovského regiónu ostáva teda veda, výskum, obchod, služby a najmä cestovný ruch (CR). Týka sa to tak rozvoja infraštruktúry CR, supraštruktúry CR, zamestnanosti v CR, ako aj vzdelania v odbore CR.*

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD.: Región východného Slovenska zahŕňa územia, ktoré majú zníženú kvalitu životného prostredia. Vychádzajúc z aktuálnej environmentálnej regionalizácie z celkovo siedmich na Slovensku najviac zaťažených území sú dve na východe. Zo šiestich identifikovaných území, so značne narušeným prostredím (tiež zlou kvalitou prostredia), je na východe polovica. Vidíme tu teda priestor na to, aby k riešeniu problémov mohol prispieť aj absolvent študijného programu Environmentálny manažment. Nielen svojím „zelenším videním“ aj bežných procesov v podnikateľských subjektoch, ale aj vyššou spôsobilosťou a úsilím riešiť takéto problémy.

Čím je nový študijný program, ktorý garantujete, výnimočný?

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD.: Nový študijný program Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo je úplne jedinečný a originálny. Na Slovensku ani v susedných štátoch nemá identickú obdobu. Ide o to, že v SR a ČR sú takéto študijné programy koncipované ako ekonomické odbory s dôrazom na technológie CR, najmä na hotelierstvo a gastronómiu. V Poľsku naopak, okrem hotelierstva, gastronómie a športovo-rekreačných predmetov, je cestovný ruch vnímaný najmä ako geografický odbor. Nami koncipovaná filozofia spája všetky tieto atribúty. Jedinečný je v tom, že obligatórne zavádza 2 cudzie jazyky s možnosťou pridania si aj tretieho. U nás ide o jediný študijný odbor CR, kde sa v dostatočnej miere bude vyučovať o regiónoch cestovného ruchu (zvlášť SR, Európa a neeurópske destinácie), kde je pozornosť venovaná teórii a metodológii cestovného ruchu, kde sa samostatne venuje priestor kartografii a turistickým mapám, kde študenti budú oboznámení so základmi GIS (geographical information systems), ďalej základmi a špecifikami kúpeľníctva, balneológie a wellness. V neposlednom rade je nový študijný program Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, akreditovaný ako bakalársky program, plne kompatibilný so študijným programom Manažment a je možné v budúcnosti pokračovať v magisterskom aj doktorandskom štúdiu v rámci študijného programu Manažment, v príslušnej špecializácii orientovanej na manažment turizmu a hote-

lierstva, bez potreby prestupu na inú fakultu. Za konkurenčnú výhodu študijného programu považujeme aj jeho lokáciu na pôde Fakulty manažmentu PU, na pôde bývalého Inštitútu turizmu, čo vytvára kontinuitu tradície vzdelávania podobného smeru v Prešove. To isté možno konštatovať aj o kvalifikačnej štruktúre KTHM FM PU, pretože všetci traja docenti, ako aj piati nositelia PhD., sú graduovaní v odbore.

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD.: Oproti iným študijným programom daného odboru, ktoré sú realizované na iných vysokých školách, má náš program vyššie zastúpenie ekonomicko-manažérskych disciplín, práve pre zvýšenie využiteľnosti absolventa s dostatočne širokým rozhľadom aj v bežných situáciách transformačných procesov rôznych typov subjektov. Taktiež sa snažíme pri zabezpečovaní obsahu spolupracovať aj s ďalšími katedrami, nielen na domovskej fakulte, čo predpokladám tiež prispeje ku skvalitneniu programu, keďže ide o špičkové pracoviská vo svojej oblasti.



Domnievate sa, že profil absolventa nových študijných programov osloví zamestnávateľov a umožní zamestnanosť jeho absolventov?

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD.: Toto je otázka pre zamestnávateľov. V daných súvislostiach však možno spomenúť nadštandardný vzťah Fakulty manažmentu PU napríklad s vedením Bardejovských Kúpeľov, s vedením kúpeľov v Starom Smokovci, vo Vyšných Ružbachoch, s manažmentom hotela Kempinsky v Tatrách a množstvom ďalších subjektov z oblasti cestovného ruchu domácich aj zahraničných.

To vytvára potenciál pre praktické cvičenia študentov a tiež potenciál ich uplatnenia sa po skončení štúdia. Život sám však ukáže, čo sme študovali, ako sme sa dokázali rozvíjať a čo sme so svojím intelektuálnym potenciálom urobili. Viete, že niektoré zaujímavé profesie nepotrebujú formálne vzdelanie? Tak napríklad, aká škola vie vyprofilovať špičkového podnikateľa, primátora mesta, poslanca parlamentu, premiéra, či prezidenta? Systém, ktorý sa v Európe zakorenil, je bohorovnosť odpovedí. Všimnite si ako ľudia na riadiacich postoch „všetko vedia a na všetko majú odpovede“. Veda a univerzitné vzdelávanie sa pôvodne omnoho viac pýtali. Základom zdravého myslenia nie sú bohorovné odpovede, ale tie správne kladené otázky.

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD.: Konceptia tvorby študijného plánu programu a profilu absolventa (pri rešpektovaní štandardov daných opisom študijného odboru) vychádzala zo zámeru prepojenia ekonomicko-manažérského a environmentálneho obsahu. Absolvent programu bude mať dostatok vedomostí a zručností uplatniť sa nielen ako environmentálny manažér, ale aj ako „štandardný“ manažér, či ekonóm. Verím, že absolventi programu nebudú mať problémy zamestnať sa v danom alebo príbuznom odbore. Samozrejme, zamiešať kartami môže ešte stále všeobecne nízke spoločenské environmentálne povedomie, ako aj pretrvávajúce nepriaznivé hospodárskej situácie s dopadmi na trh práce vo všeobecnosti.

Cieľom komunikačných aktivít vysokej školy je vytvoriť optimálny priestor pre uplatnenie jej produktu – akreditovaného študijného programu – na trhu vzdelávania a ponúkať ho takými prostriedkami a formami, ktoré potenciálneho i reálneho študenta, zamestnanca, hospodársku prax a spoločnosť jednak oslovia a jednak uspokoja jeho potreby. Spokojný zákazník vysokej školy následne môže konať v zmysle očakávaní vysokej školy – vybrať si štúdium na vysokej škole, odporučiť ju študentom pre štúdium, podporovať jej aktivity, podieľať sa na umiestnení jej absolventov na trhu práce, spolupodieľať sa na rozvíjaní regiónu, v ktorom všetky zainteresované subjekty pôsobia, atď.

PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD.

Foto: autorka

Vzdelávanie nekončí získaním absolventského diplomu

Práve v tomto období sa takmer dve pätiny našich študentov tešia na moment, kedy získajú vysokoškolský diplom a ukončia ďalší cyklus vzdelávania. Viacerí, najmä absolventi bakalárskeho stupňa, zvažujú pokračovanie v inštitucionálnom vzdelávaní. Iní si kladú mnohé otázky. Ďalšie štúdium, ak áno, tak kde; zamestnať sa – ak áno, tak kde. A ak sa zamestnám, je moje vzdelanie dostatočné na to, aby som hneď od začiatku zvládol podať kvalitný a kvalifikovaný výkon? Budem vedieť prakticky aplikovať teoretické poznatky, ktoré som nadobudol počas svojho štúdia? Ako získať prax, prvé skúsenosti bez toho, aby som sa obával dôsledkov každého svojho činu?

Uvedomujúc si, že vysoká škola nedokáže zabezpečiť longitudinálnu praktickú prípravu na ich profesiu, Prešovská univerzita v Prešove sa rozhodla podať projekt, ktorý by poskytol absolventom získať prvé pracovné skúsenosti pod vedením odborníkov v zahraničí. V novembri 2011 zverejnilo oddelenie vonkajších vzťahov Prešovskej univerzity v Prešove na webe výzvu pre študentov končiacich ročníkov na zapojenie sa do pripravovaného projektu Leonardo. Na informačnom stretnutí boli záujemcom prezentované podrobné informácie o podmienkach zapojenia sa do projektu. O účasť na projekte prejavilo záujem viac než 80 budúcich absolventov.

Prešovská univerzita získala dva granty na realizáciu stáží jej absolventov. Filozofická fakulta v spolupráci s Oddelením vonkajších vzťahov R PU podala mobilitný projekt „Iniciačná odborná stáž v európskom kontexte“, na riešenie ktorého získala grant vo výške 57 686 EUR. Cieľovou skupinou sú 18 absolventi a budúci absolventi Filozofickej fakulty PU, ktorí končia magisterské a doktorandské štúdium v júni 2012, konkrétne absolventi magisterských študijných odborov estetika, psychológia, masmediálne štúdiá, anglistika a doktorandského študijného odboru estetika. Mobilita, v trvaní troch mesiacov, budú prebiehať v termíne od 1.9.2012 do 30.11.2012, v 6 krajinách EÚ: Španielsko, Rakúsko, Taliansko, Francúzsko, Island a Česká republika. Absolventi Filozofickej fakulty, ktorí prejavili záujem o túto skúsenosť, budú zamestnaní napr. v Národnom inštitúte dejín umenia v Paríži, v psychiatrických centrách, nemocniciach a liečebniach v Českej republike, v reklamnej agentúre so sídlom v Reykjavíku na Islande, v kultúrnych ustanovizniach v Česku, v Národopisnom múzeu vo Viedni, v Európskom stredisku dokumentácie na univerzite v Sassari v Taliansku a pod. Podávateľom druhého grantu bolo Oddelenie vonkajších vzťahov R PU, ktoré získalo čiastku 31 590 EUR na realizáciu mobilitného projektu s názvom „Prieniky teórie a praxe v medzikultúrnom prostredí“. Vďaka tomuto projektu sa zúčastní 10 absolventov z troch fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove (Fakulta zdravotníckych odborov, Fakulta manažmentu a Fakulta humanitných a prírodných vied) stáží, v trvaní 3 mesiacov, v 4 krajinách: Rakúsko, ČR, Litva, Španielsko. Prijímajúcimi inštitúciami sú napr. nemocnice, komunikačné a marketingové spoločnosti, verejná vedecká inštitúcia Výskumný ústav geodetický, topografický a kartogra-



fický, spoločnosti SmartGIS s.r.o., T-MAPY spol. s.r.o., Litovská asociácia hotelov a reštaurácií, organizácia Centro Superior de Hosteleria y Turismo, ktorá je od svojho založenia uznávaná štátnou správou regiónu Valencia v Španielsku v oblasti školstva a kultúry. Táto organizácia patrí medzi päť najkvalitnejších organizácií svojho druhu v Európe a je lídrom v oblasti svojej činnosti v Španielsku.

Primárnym cieľom projektu je poskytnúť študentom plynulý prechod z procesu vzdelávania do praxe a na základe ich skúseností aktualizovať obsah vzdelávania tak, aby reflektoval potreby praxe. Ďalším cieľom je poskytnúť študentom priestor na upevnení teoretických znalostí a ich prepojenie na prax, pochopenie prepojenia týchto zložiek pracovného života, realizovať reálne analýzy pre potreby praxe a možnosť sledovať ich priame uplatnenie v praxi.

Medzinárodný kontext podčiarkuje potrebu vnímania problematiky nie na lokálnej, či na národnej úrovni, ale sledovať expertízy a výstupy v medzinárodnom meradle a budovať na ich výsledkoch a skúsenostiach. Umožnenie prijímajúcich inštitúcií vytvoriť medzinárodný a multikultúrny tím vedie stážistov práve k tomu, aby sa snažili neobmedzovať na národné stratégie a znalosti, ale aby sa snažili o zapracovanie a integrovanie práve medzinárodných výsledkov.

Nevyhnutnou podmienkou sledovania medzinárodnej situácie a spolupráce je zvládnutie cudzích jazykov a znalosť odbornej terminológie. Odborné stáže v zahraničí umožňujú stážistom upevniť si odbornú slovnú zásobu a pochopiť odtienky neúplných synonym, čo je v odbornom jazyku dôležité. Veríme, že absolventi, ktorí sa zo stáže vrátia, predložia spracovanú skúsenosť vo forme podnetu na inováciu niektorého z procesov vzdelávania budúcich odborníkov pre príslušný odbor. Tieto podnety budú prezentované a poskytované riadiacim pracovníkom a univerzita bude podporovať proces inovácie vzdelávacích procesov aj na základe získaných skúseností zo zahraničia. Tento rozmer, ktorý presahuje hranice domáceho kontextu, môže napomôcť novým víziám a strategickým cieľom.

**PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.,
doc. Zuzana Straková, PhD.
koordinátorky projektov
Ilustračné foto: UNIPOCENTRUM PU**

Prešov si „zaspeakoval“

Pri príležitosti 25. výročia výmenného programu Erasmus sa od 7. do 11. mája 2012 konal v Prešove, Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave a Košiciach projekt Erasmus Tour de Slovensko - Vzdelávacia jazda Erasmu pod záštitou ESN. V každom z miest bol program Erasmus predstavený iným spôsobom. Oslavy výročia sa slávnostne začali Otváracím ceremoniálom na rektoráte Prešovskej univerzity v Prešove 7. mája 2012.

Road Trip spolu otvorili významné osobnosti spoločenského života mesta Prešov, prorektorka pre vonkajšie vzťahy Ivana Cimermanová a primátor mesta Prešov Pavel Hagyari, ktorí vo svojich príhovoroch vyzdvihli možnosti spolupráce a prepojenia akademického a municipálneho priestoru, vyjadrili podporu ESN a ocenili ich aktivity v kontexte spoznávania priestoru kultúry a študentského života. Primátor Hagyari taktiež poukázal na Erasmus ako na symbol budúcnosti Prešova a regiónu.

Prierez vývoja sekcie ESN UNIPO priblížila prezidentka tejto sekcie Veronika Tóthová. Prezident ESN Slova-

cia Miroslav Hajnoš (študent UMB v Banskej Bystrici) prezentoval ESN a Erasmusweek ako koncept, v ktorom môžu študenti začať myslieť európsky.

V záverečnej časti poskytol svoj pohľad na Erasmus na Slovensku francúzsky študent Maxence Guillemin, ktorý si zaspomínal na svoje začiatky v novej krajine.

V neformálnej debате boli prediskutované možnosti zintenzívnenia trojuholníka PU – mesto Prešov a ESN.

Po oficiálnej časti si návštevníci mohli vypočuť klavírny a husľový koncert študentov PU Vladimíra Železnáka a Jána Jakubova.

Program pokračoval v campuse univerzity, kde na pár hodín vznikol erasmácky camp a študentom boli poskytované informácie o výmenných pobytoch.

Patronát nad prípravou prešovskej časti aktivity veľmi zodpovedne prijala študentka FF Veronika Wagneter, ktorá aj celé podujatie moderovala.

Viac o Erasmus Tour de Slovensko sa dočítate na: www.erasmusweek.esn.sk

Mgr. Erika Malá
Foto: archív PU v Prešove



Hudba ako prejav najvyšších hodnôt

Takto nazvali organizátori dvojdnú konferenciu, ktorej centrom pozornosti bola hudba. Uskutočnila sa 25. – 26. 4. 2012 na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove, jej vyvrcholenie mohli vidieť aj Prešovčania a návštevníci Prešova, pretože na pódiu na Hlavnej ulici prezentovali hodnotnú muziku populárne osobnosti. Konferencia začala rozpravou odborníkov, ktorí sa stretli v aule v GTF. Je pravda, že o hudbe sa ťažko hovorí. Napriek tomu, hudba má svoju teoretickú základňu, a to bola podstatou prvého dňa konferencie. Tá vyjadrovala snahu organizátorov o popularizáciu tejto témy, na ktorú chceli upozorniť verejnosť, ale aj študentov a dať možnosť odborníkom. Keďže hudba sa dá nazvať univerzálnym jazykom, organizátori chceli v tejto téme zanechať aj odbornú stopu. Či už témami, ktoré súvisia s komunikatívnosťou textu, obsahom textu, ale aj skladby ako takej. Priestor patril rovnako populárnej, aj vážnej hudbe.

Hosťami konferenčnej časti boli profesor Vladimír Bokes z Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave, Prof. Oľga Benč – generálna konzulka Ukrajiny v Prešove, doc. Karol Medňanský z Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Dr. Tomáš Boroš z Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, ale aj Mgr. Art. Igor Timko – líder NONAME, ktorého zaujímavý vstup o tom ako vidí emócie a hodnoty hudby z pódia on, zaujal študentov, hostí, ale aj odborníkov. Z domácej pôdy GTF nechýbal Dr. Juraj Vajó, ktorý prednášal spolu s maliarom a grafikom Dr. Borisom Vaitovičom. Okrem toho ponúkli aj zaujímavé hudobné ukážky. Michal Paľko z Akadémie muzycznej Krakow, zaujal svojou zanietenosťou, duchovnosťou a osobným vkladom k danej téme, napriek tomu, že sa cíti byť viac tým, kto počúva ako ten, kto prednáša. Dr. Eva Miškovičová z Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici, priblížila hudobnú tvorbu i svet vynikajúcej slovenskej hudobníčky Ľubice Čekovskej, do vedeckej rozpravy na tému afektivej teórie sa pustila Mgr. Art. Blanka Pavlovičová z Katolíckej univerzity v Ružomberku a žurnalista Dr. Michal Frank uzavrel konferenciu príspevkom a otázkou či je Prešov skutočne mestom hudby.

Vo štvrtok, 26. 4. 2012, prednášali osobnosti z praxe. Hudobník a spevák Martin Husovský, líder skupiny Komajota, speváčka, hudobníčka a pedagogička Adriena Bartošová a zástupca festivalu Lumen Martin Kráľovič. Komorný koncert z diel Vladimíra Bokesa, Michala Paľka a Juraja Vaja si mohli hostia i odborníci pozrieť a vypočuť po skončení prednášok.

Popoludní, o 17-tej hodine začal koncert *Hudba je v nás*. Moderovala doktorandka GTF Martina Poláková, vystúpili kapely a speváci, ktorí tvoria súčasnú hudbu. Hosťami GTF PU v Prešove na pódiu na Hlavnej ulici v Prešove boli FREE VOICES, ADRIENA BARTOŠOVÁ, KOMAJOTA, MILENKY BAND a ANASTASIS. Zaplnená hlavná ulica svedčila o tom, že koncert sa vydaril a hodnoty, ktoré vo svojich textoch a hudbe prezentovali kapely, zaujali až do konca.

V každom prípade, nebyť podpory mesta Prešov, kultúrneho stánku PKO Prešov, Divadla Jonáša Zábora

ského v Prešove, mnohých ďalších sponzorov či médií, ktorí prispeli svojou angažovanosťou, financiami i záujmom, určite by akcia nedopadla tak dobre. Ďakujeme aj Prešovskej univerzite v Prešove, pretože celé toto bohaté podujatie sa uskutočnilo aj v rámci osláv 15. výročia vzniku PU v Prešove.

Táto hudobná akcia GTF ukázala, že ak nebudeme hľadať cesty, ako tvoriť a podporovať takého zaujímavého podujatia, východ Slovenska bude stále iba kultúrnym prívieskom. Prešov ako „mekka“ hudby a rodisko mnohých populárnych kapiel či umelcov si to nezaslúži a jeho obyvatelia tiež.

ThLic. Martina Poláková
Foto: archív GTF PU v Prešove



Poznáme víťazov súťaže FOTOMOZAIKA

Fotografickú súťaž FOTOMOZAIKA organizovalo vedenie Prešovskej univerzity v Prešove, v rámci osláv 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove. Cieľom bolo zozbierať materiál pre aktualizáciu grafického zobrazenia vystihujúceho jednotlivé fakulty, celouniverzitné centrá a záujmové združenia zverejnené na domovskej webovej stránke Prešovskej univerzity v Prešove. Do súťaže sa mohli zapojiť všetci členovia akademickkej obce a zamestnanci PU, ktorí splnili podmienky stanovené pravidlami. Každý účastník súťaže mohol prihlásiť maximálne 5 farebných dokumentačných fotografií. Výberová komisia pracovala v zložení: PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD. – prorektorka PU, Ing. Peter Haľko – riaditeľ UK PU, Mgr. Michaela Marcinová, PhD. z ISMKS FF PU, Mgr. Jaroslav Ondo, PhD. z IHVU FF PU a Mgr. Kamila Urmaničová – riaditeľka Univerzitného informačno-poradenského centra Prešovskej univerzity v Prešove (UNIPOCENTRA PU).



Hlavnú cenu súťaže FOTOMOZAIKA získal Bc. Tomáš Kasza z FF za fotografiu v kategórii Prešovská univerzita v Prešove. Na druhej priečke sa umiestnil Mgr. Ivana Štrba s fotografiou nazvanou Green technology v kategórii Centrum výpočtovej techniky. Tretia priečka patrí dvom fotografiám. Autorom fotografie s názvom Sieť je Mgr. Martin Angelovič z FHPV a autorkou fotografie Pôrodná asistencia je Mgr. Gabriela Demetrová z FZO. V ostatných kategóriách neboli udelené ocenenia.

Výhercami jednotlivých kategórií sú:



Prešovská univerzita v Prešove:
Bc. Tomáš Kasza (FF) ;
názov fotografie: Prešovská univerzita



Gréckokatolícka teologická fakulta:
Mgr. Martin Angelovič (FHPV),
názov fotografie: Slovo



Fakulta športu:
Mgr. Ivana Štrba (FF);
názov fotografie: Basketbal

Výhercov súťaže odmenil rektor PU prof. RNDr. René Matlovič, PhD. na zasadnutí Kolégia rektora, 14. mája 2012, poďakoval im za ich účasť v súťaži a zablahoževal k úspechu.

PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
Foto: archív PU v Prešove



Fakulta zdravotníckych odborov:
Mgr. Gabriela Demetrová (FZO) ;
názov fotografie: Pôrodná asistencia



Mgr. Martin Angelovič (FHPV):
názov fotografie: Sieť

UNIPOFEST 2012

Festival dobrej hudby, športu a zábavy

UNIPOFEST 2012 je pilotným projektom PU v Prešove, v rámci 15. výročia jej vzniku. Podujatie skĺbilo športové aktivity, muziku a zábavu študentov, zamestnancov univerzity i ďalších návštevníkov. UNIPOFEST 2012 odštartoval 16. mája futbalovou exhibíciou v Športovej hale PU v Prešove. Šesť futbalových tímov, zložených zo študentov domácich fakúlt i cezpoľných, predviedlo excelentné futbalové umenie. Najúspešnejším bolo družstvo študentov z Fakulty športu PU v Prešove, ktoré z rúk rektora PU v Prešove prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD. prevzalo víťazný pohár.



Popoludní už na zábavy chtivých návštevníkov čakalo skutočné festivalové pódium, s občerstvením a všetkým, čo k tomu patrí, priamo na trávinatej ploche areálu PU v Prešove. Diváci sa daždivým počasím odradiť nenechali a minikoncerty kapiel a sólistov si vychutnávali. Od gospelov, v podaní študentov GTF PU zo skupiny Anastasis, cez superstaristku Simonu Fekovú, kapely - stoiČOstoi, Komajota, Chiki liki tu-a, Ploštín Punk, AC/DC Revival a Polemic, až po domácich miláčikov Heľenine oči.

Mgr. Kamila Urmaničová
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove
Bc. Martina Kočišová

PU v Prešove na II. ročníku pracovního veletrhu job2day



V historickej sále Parku kultúry a oddychu – Čierny orol, na veľtrhu práce s názvom Job2day, 22. - 23. mája 2012, sa prezentovalo dovedna 18 spoločností, medzi nimi aj Prešovská univerzita v Prešove. Od rána priebežne prichádzali ľudia rôznych kategórií, aby sa in-

formovali o možnostiach získať zamestnanie doma i v zahraničí, alebo sa prišli poradiť, čo všetko by mohlo zvýšiť ich šance nájsť si prácu.

Mária Krištofová

Foto: PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová

Kresťanskí utečenci v Iraku



Z iniciatívy študenta na výmenom pobyte, v rámci programu ERASMUS, Bohdana Jacoša, sa v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila 2. mája 2012 pozvaná prednáška, spojená s besedou o živote kresťanských utečencoch na irackej hranici.

MUDr. Irad Beldjebel, PhD. pochádza z Libanonu. Vyrastal v moslimskej rodine, ale spoznal kresťanstvo a dal sa pokrstiť. V súčasnosti pôsobí ako lekár projektu Vysokiej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, v tábore v Dbaye v Bejrúte. Pomoc v Dbaye je poskytovaná v spolupráci s kresťanskou kongregáciou Little Sister of Nazareth – Charles de Foucauld congregation. Irad Beldjebel rozprával študentom o ťažkom živote kresťanov v tejto oblasti, o nezmyselných únosoch, prenasledovaní a strachu kresťanov v moslimských krajinách. Prítomných zaujalo rozprávanie o tom ako ťažko hľadajú

pomoc aj v kresťanských komunitách krajín, do ktorých prichádzajú ako utečenci. Paradoxom celej situácie je, že zvrhnutím diktátorských režimov sa situácia kresťanov v moslimských krajinách zhoršuje. Práve uvoľnená situácia prináša so sebou aj zmenu v systéme zákonov a kresťania tak prestávajú byť chránení štátnymi orgánmi. Práve preto sa stávajú ľahkým terčom rôznych útokov, ženy a deti sú unášané,

kresťania sú zastrašovaní a atakovaní zo strany moslimov. Irad Beldjebel otvorene hovoril aj o svojej situácii, keďže ako človek, pochádzajúci z moslimskej rodiny, ktorý prijal kresťanstvo, sa už nemôže vrátiť domov. Jeho rodina mala problém so štátnou políciou a bola vyšetrovaná. Do rodného Libanonu sa tak nemôže vrátiť a s rodinou sa stretáva len v zahraničí. Rozprávanie MUDr. Irada Beldjebela, PhD. sprevádzala dlhá diskusia. Študenti i pedagógovia sa snažili čo najviac dozvedieť o situácii kresťanov v moslimskom svete od človeka, ktorý ju pozná z vlastnej skúsenosti. Týmto spôsobom si konfrontovali informácie získavané len prostredníctvom médií. Súčasťou bolo aj premietnutie dokumentu o živote kresťanskej komunity v utečeneckom tábore Dbaye.

Mgr. Andrea Čusová

Foto: archív GTF PU v Prešove



„Dve muchy jednou ranou“



V akademickom roka roku 2011/2012 si Študentská internátna rada (ŠIR) na PU v Prešove, v spolupráci s riaditeľom Študentského domova a jedálne PU v Prešove, určila ako prioritu intenzívnejšie zapájanie ubytovaných študentov do užšej spolupráce s vedením. Výsledkom bolo, okrem iného, napríklad vytvorenie Študentskej poriadkovej služby, tzv. študentskej polície, o ktorú prejavili študenti záujem nad naše očakávania. Obrovský pozitívny ohlas zaznamenali aj jednorazové formy výpomoci – jesenné a jarné brigády. Tento rok počet záujemcov o brigádu mnohonásobne prevýšil naše možnosti. Brigády boli zamerané predovšetkým na vyčistenie a skrášlenie priestorov a okolia internátov. Išlo hlavne o vyzbieranie odpadkov, čistenie chodníkov či menšie úpravy trávniku a terénu. Čo sa týka jesennej brigády, počas nej prevažovalo najmä hrabanie lístia. Brigády sa konali vo všetkých študentských domovoch Prešovskej univerzity v Prešove, takže nikto nebol ukrátený o využitie tejto možnosti. Ako už bolo naznačené, záujem o brigády je obrovský

a stále rastie. Májovú brigádu sme dokonca rozdelili na viacero dní. Podľa slov riaditeľa Študentského domova a jedálne PU v Prešove, Mgr. Františka Martinku, „je chváľitebné, že študenti prejavujú záujem o brigádu a zapájajú sa do týchto aktivít“.

Značnou motiváciou je skutočnosť, že za zúčastnenie sa na brigáde alebo akejkoľvek inej výpomoci sa prideliť študentom body navyše ku žiadosti o ubytovanie na nasledujúci akademický rok. V prípade brigád ide o 15 bodov, ktoré často pomôžu k dosiahnutiu bodovej hranice pre pridelenie ubytovania. Členovia ŠIR a riaditeľ vyhodnotili stanovenú prioritu na ak. rok 2011/2012 za splnenú a úspešnú. Odzrkadlilo sa to predovšetkým na krajšom a čistejšom prostredí internátneho prostredia a spokojnosti, či už zainteresovaných, alebo ubytovaných študentov a hostí v priestoroch internátoch. Obrazne povedané „zabili sme dve muchy jednou ranou“.

Bc. Peter Kulan, člen Študentskej internátnej rady
Foto: autor

Kto sa dôkladne zaoberá textami, ľahšie spozná, keď mu klamú...

Začiatkom mája sa na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnil *Workshop akademického písania*. Viedol ho **doc. PhDr. Zbyněk Fišer, PhD.** (na obr.), vedúci Ústavu literatury na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Pri tejto príležitosti sme ho poprosili o krátky rozhovor.

Pán docent, na Pedagogickej fakulte PU ste pre doktorandov a mladých vysokoškolských učiteľov realizovali workshop akademického písania. Dovoľte provokatívnu otázku: Sú kurzy písania v akademickom prostredí potrebné? Veď každý z účastníkov Vášho kurzu písať vie, úspešne obhája niekoľko druhov záverečných prác, od bakalárskej, až po dizertačnú, niektorí úspešne publikujú v domácich i zahraničných periodikách, ďalší vydávajú učebnice... Pro človeka, ktorý chce se svým okolím interagovat

složitějšími komunikačními kanály, než jaké poskytují esecky, je rozvíjení textotvorných dovedností nikdy nekončící proces. Tak jako se neustále vyvíjí naše individuální poznání světa, tak se vyvíjejí i způsoby, kterými o těchto poznatcích lidé mezi sebou komunikují. Rozvíjí se přirozený jazyk i odborný styl, rozvíjí se jazyk vědy a způsoby tractace vědeckých poznatků a jejich zprostředkování. S těmito způsoby komunikace je třeba umět neustále držet krok. Kurzy psaní pro akademiky však nejsou důležité jen pro to, aby badatelé precizovali svůj odborný styl.





Kurzy jsou místem setkávání s lidmi, kteří se nechtějí bavit jen o tom, CO vědí, ale jsou připraveni bavit se o způsobech komunikace, tedy o JAK. Kurzy psaní jsou především sdílením tohoto JAK. Zatímco vedeme tento rozhovor, suma informací se v řadě oblastí neustále zmnožuje, a to tak, že nejsme s to obsáhnout ani její základní obrysy. Každý víme jen něco, takže se vlastně na obsazích těžko shodneme. Můžeme se však doplňovat. A abychom se alespoň potkali a neměli se v potřebě po dorozumění, měli bychom se shodnout alespoň na způsobech, principech, prostředcích komunikace. Kurzy psaní v akademickém prostředí vytvářejí bezpečný prostor takového sdílení.

Pre Vaše kurzy akademického písania je príznačné, že výrazne preferujete techniky a postupy tvorivého písania. Aká je podľa Vás paralela medzi tvorivým písaním a písaním odborného textu?

Rízený nácvik psaní odborných textů kombinuje algoritmizované postupy s kreativními, nestandardními, novátorskými. Odborné žánry vyžadují od pisatele znalost jejich charakteristik, při jejich nedodržování hrozí sankce v podobě nepřijetí textu odbornou komunitou. Někde dávají do chleba kvásek, někde kvasnice. Někde kmín, někde dýňová semínka. Moje kamarádka Raija peče doma chléb s mandlemi. Techniky tvorivého psaní ukazují pisatelům, že není těžké upéct si dobrý chléb s vlastními ingrediencemi. Dokáže to každý, někdo se to sice učí pomaleji, ale na textech se nic uspěchat nedá. Tvůrčí psaní jako obor prostřednictvím svých pracovních metod nabízí recepty, jak si práci v jednotlivých fázích usnadnit.

Na univerzite v Brne vediete okrem iného aj kurzy akademického písania určené prvákom bakalárskeho štúdia. V čom vidíte opodstatnenosť zaradenia takého kurzu už v prvom ročníku vysokoškolského štúdia? Aké zručnosti nadobudne absolvent takého kurzu?

Posluchačky i posluchači dnes do prvního ročníku přicházejí sice s maturitou z mateřského jazyka, ale to dnes neznamená, že umějí všichni stejně dovedně psát rozsáhlejší texty, o odborných nemluvě. Zdravotní sestry, klavíristky, sekretářky nebo technici umějí mnoho jiných speciálních věcí pro obory, které na středních školách vystudovali, mnohdy velmi úspěšně – neučili se tam ale tvořit odborné texty. Na středních školách se ani neučili speciálnímu vědeckému objevování, bádání, experimentování. Dnes jsou mezi našimi klienty absolventi gymnázií jen v menšině. Je dobré, když se alespoň

zásady odborné komunikace probíhající prostřednictvím textů naučí na vysoké škole co nejdříve všichni. Tedy všechny posluchačky a posluchači v prvním ročníku vysokoškolského studia.

Dá sa naučiť písať, alebo je to otázka vrodených predpokladov?

Schopnost tvořit je vrozená každému zdravému jedinci. Jen se lišíme mírou této schopnosti a jejím zaměřením. Někdo je tvořivý ve výtvarné oblasti, někdo se stane učitelem kreslení, někdo uznávaným vystavujícím umělcem. Každý prý v pubertě napíše nějakou básničku, ale sbírku sepíše málokdo. Rád hraju na klavír, prý mi to ve škole šlo – ovšem neměl jsem vrozené předpoklady přinutit se denně hodiny a hodiny cvičit, abych se stal virtuozem. Můj spolužák Karel je měl. A jistě znáte umělce nebo odborníky, o kterých byste tak akorát řekli, že umí řemeslo: některý lépe, některý hůře. Dovednosti a schopnosti psát smysluplné, informativní, komunikativní a potěšující texty si lze osvojit a lze je rozvíjet, nadání, talent si však osvojit nelze, to lze jen rozvíjet.

Laický pohľad zvonku na písanie bakalárskych a diplomových prác je občas zúžený až do takej miery, že písanie záverečných prác mnohí považujú za reproduktívnu činnosť, nutné zlo alebo povinnú jazdu. Čo môže tvorba odborného textu priniesť študentovi, ktorý má v pláne po úspešnom ukončení štúdia uplatniť sa v študovanom odbore, no ktorý sa v budúcnosti samotnému písaniu venovať nebude?

Dnes je třeba se připravit na to, že pracovní trh mnohé z nás bude nutit k neustálé rekvalifikační ochetě a flexibilitě. Říkám: Nikdy nevíte, čím se ještě jednou budete živit, kdy se vám to bude hodit. Mnoho profesí dnes využívá dovednost rozumět textům a ovládat textotvorné operace jako přirozenou součást komunikačních dovedností, i když jen jako jednu z mnoha klíčových dovedností experta. A rozvinutá textotvorná kompetence také posiluje naši odolnost vůči manipulacím rozmanitými politickými či reklamními či pseudovědeckými kampaněmi. Kdo se důkladně zabývá texty a snaží se pochopit a ovládnout zákonitosti jejich užívání, pozná snáze, kdy mu lžou. A lžou nám stále mazaněji. Snažím se, aby si tohle z mých kurzů studující odnesli.

PaedDr. Martin Klimovič, PhD.
Foto: archiv PF PU v Prešove

O Zemi a o nás

Ekologické a environmentálne aktivity sú vraj dnes in. Separovať, chrániť, menej znečisťovať. To je trend, ktorým sa chceme všetci uberať. Veď kto si už dnes dovoľí byť natoľko odvážnym, že sa názorovo postaví proti? Kto neprikývne spokojne hlavou, keď počuje, že sa kdesi začal triediť odpad, že kdesi ľudia vyčistili park, les, chodník? Kto na facebooku nelajkne ekoaktivitu svojho „priateľa“? Všetci máme záujem žiť v čistom, chceme sa pýšiť zeleňou, rozčuľujú nás politiky miest preferujúce budovanie gigantických nákupných komplexov a parkovísk pred rozširovaním priestorov oddychu, výsadbou stromov, zatrávňovaním nevyužitých plôch. Všetci sa porovnávame so situáciou v civilizovaných európskych krajinách a všetci svorne hromžíme na domácu nekultúrnosť, zaostalú mentalitu či pohodlnosť. Takí sme. Sme uvedomelí. Sme eko. Sme mladí. Sme aktívni.



Takmer denne prechádzam cestou do školy popri Toryse. Raz ročne by som sa chcela tešiť z toho, že miznúce škvrny šedivého snehu na jej brehoch uvoľnia priestor farbám nefalšovanej jari. Raz ročne však namiesto toho prežijem sklamanie z nefalšovanej ľudskej nekultivovanosti a sebeckosti.

Zvyknem si na jar po hodine bedmintonu či tenisu sadnúť na lavičku a poplávať si v endorfínoch šťastia. Pozorujem pohyb listov na rozkvitnutých stromoch. Deti naháňajúce sa okolo preliezok. Ležérne postávajúci rodičia. Naplní ma akýsi povznášajúci pokoj. Svet je presne taký, aký má byť. Až do chvíle, keď pohľadom nenarazím na prvú papierovú vreckovku spokojne sa vyvaľujúcu v tráve. Ne-



ďaleko nej druhá a veľmi blízko ďalšia. Kúsok od nich obal z čokolády, vedľa obal z keksov, škatuľky od cigariet, zapaľovač, paličky z nanukov, Mila, Milka, Marlboro, Cornetto, Cola, je a pije a požíva sa, slovenské, talianske, americké. Deti sa ďalej bláznivo naháňajú, mamy si vymenia nejakú tú klebetu, otcovia zafajčia. Spokojní. Flegmatickí. Z času na čas pustia čosi na zem... Každoročne, 22. apríla, má Zem čosi ako narodeniny. Každý má právo na oslavy svojho narodenia, mena, úspechov. Každý z nás sa teší, keď si na neho blízki a známi spomenú, keď prijmú pozvanie a prídu veselí a plní energie na narodeninovú párty. O práve Zeme na svoj deň súčasná ekogenerácia ani nediskutuje. Všetci sa zhodneme, že tú, po ktorej deň čo deň šliapeme, si treba pripomenúť. Všetci dáme lajk na facebooku, keď nás naša škola, pracovisko, kamarát, známy pozve na zapojenie sa do čistenia okolia v tento deň. Predsa sme uvedomelí. Sme eko. Sme mladí. Sme aktívni. Kto z nás však nakoniec naozaj príde? – Demonštrovať, že mu ešte na priestore, v ktorom dostal právo žiť a ktorý nezriedka aj tak trochu bezprávne nivočí, ešte záleží? Pod záštitou Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 20. apríla 2012 uskutočnila akcia Vyčistíme si okolie univerzity, v rámci celoslovenskej akcie Vyčistíme si Slovensko, ktorú vyhlásilo Ministerstvo životného prostredia pri príležitosti Dňa Zeme. Cieľom akcie bolo vyčistiť okolie budovy vysokoškolského areálu a rektorátu, teda aj brehy Torysy a okolie príľahlého chodníka. Plných desať vriec triedeného odpadu svedčí o tom, že iniciatívy podobného charakteru majú svoj zmysel. Ak-

cia okrem práce priniesla aj zábavné okamihy. Natrafiť na kuriozity ako detská fľaša, vložky do topánok, zväzok zhrdzavených kľúčov či ohorenú vetrovku a nechať sa s korisťou zvečniť na „promofotke“ veru býva i zábavné, dokonca prehlbuje v človeku akúsi loveckú vášeň. Neoceniteľnou však bola možnosť spoznať podobne zmýšľajúcich ľudí, ochotných aktívne podporiť dobrú vec.

Keďže táto „skica“ nechce byť príbehom len o Zemi a o mne, ale predovšetkým o tebe, záver venujem špeciálne tebe. – To, že sa na akcii zúčastnili viacerí vedecko-pedagogickí pracovníci vrátane prodekan-ky pre rozvoj a zahraničné vzťahy doc. Z. Strakovej, PhD., či koordinátorka Prešovského dobrovoľníckeho centra, treba vyzdvihnúť a oceniť. Fakt, že si neprišiel ty, a vlastne okrem skupiny energických a dobre naladených študentiek angličtiny neprišiel nikto spomedzi študentov fakulty, prinajmenšom vyvoláva otázky a núti k zamysleniu.

Na okamih ma premkne nepríjemný pocit pri predstave, že hoci sme mladí, nie sme aktívni, a hoci sme eko, nie sme uvedomelí. Ale rýchlo ho odháňam preč...

Miroslava Kyselová
Foto: autorka



Trh dobrovoľníckych príležitostí

História Trhu dobrovoľníckych príležitostí siaha do roku 2005. Jeho cieľom bola a naďalej ostáva spoločná propagácia mimovládnych organizácií z Prešovského kraja, ale aj snaha realizovať nábor nových dobrovoľníkov z radov študentov a študentiek Prešovskej univerzity v Prešove. Spolupráca viacerých subjektov a aktívnych jednotlivcov bola vyprovokovaná stagnáciou *Krajského grémia tretieho sektora Prešovského kraja*, ale aj chuťou udržať rozvoj tretieho sektora a spoločnú propagáciu i oceňovanie dobrovoľníkov Prešovského kraja. Úspešný priebeh mala akcia vďaka zapojeniu mnohých subjektov takisto počas rokov 2006, 2007, 2008 a 2009.

V priestoroch Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 26. marca 2012 konal ďalší ročník *Trhu dobrovoľníckych príležitostí*. Podujatie organizačne zabezpečili *Inštitút edukológie a sociálnej práce (IEaSP)* a *OZ Prešovské dobrovoľnícke centrum (OZ PDC)*, ktorí sú dlhoročnými partnermi pri rozličných projektoch týkajúcich sa dobrovoľníctva. Do realizácie akcie boli priamo zapojení študenti a študentky prvého ročníka magisterského štúdia v odbore sociálna práca v rámci predmetu Dobrovoľníctvo v sociálnej práci pod vedením Mgr. Michaely Lipčakovej – internej doktorandky IEaSP a členky OZ PDC.

Podujatie otvorila riaditeľka IEaSP, doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD., spolu s vedúcou Katedry sociálnej práce IEaSP, PhDr. Denisou Šoltésovou, PhD. Pozvanie prijalo spolu 13 organizácií, ktoré boli rôzneho zamerania, čím dotvárali pestrosť a variabilitu ponúk dobrovoľníckeho zapojenia. Prvou prezentujúcou bola Bc. Juliana Hajduková, koordinátorka OZ Prešovské dobrovoľnícke centrum, ktorá stála pri zrode Trhu dobrovoľníckych príležitostí v roku 2005. Medzi ďalšie prezentujúce organizácie patrili: *Gréckokatolícka charita Prešov*, *People in Need SR*, *Domov na pol ceste „Hniezdo“*, *Zaujímavé združenie žien My Mamy*, *Slovenský Červený kríž - územný spolok Prešov*, *Občianske združenie SAPIO*, *OZ Rákociho cesta* (vďaka Trhu získali 12 nových dobrovoľníkov na oživenie dobývania Šarišského hradu), *Sloboda zvierat*, *Informačné centrum mladých v Humennom*, *Lesoochrannárske zoskupenie VLK*, *Dom Anky Kolesárovej*



– občianske združenie *Prameň radosti* a *Združenie autoškôl SR*. Medzinárodný význam vzájomnej spolupráce, týkajúcej sa dobrovoľníckych príležitostí, podčiarkla aj prítomnosť dobrovoľníčky zo zahraničia, ktorá vykonáva dobrovoľnícke aktivity v rámci *Európskej dobrovoľníckej služby* v *Informačnom centre mladých v Humennom*.

Zúčastnené organizácie mali okrem možnosti prezentovania organizácie pred študentmi a študentkami k dispozícii aj priestor pre distribuovanie ich propagačného materiálu prostredníctvom panelov a stolov pripravených vo vestibule Prešovskej univerzity v Prešove. Podujatie prispelo k naplneniu viacerých cieľov: vytváranie priestoru pre nábor dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, vytváranie partnerstiev, sieťovanie, vytváranie priestoru pre dobrovoľnícke príležitosti na miestnej úrovni, ako aj šírenie prodobrovoľníckej kultúry a naplnenie potreby ponúknuť študentom a študentkám viacero stimulov pre skvalitnenie graduálnej a pregraduálnej prípravy v rámci ich vzdelávania.

Mgr. Michaela Lipčaková
Foto: autorka

V Linköpingu

Takmer 6 mesačný pobyt na Univerzite v Linköpingu bol výsledkom už niekoľkoročnej spolupráce Katedry etiky Inštitútu filozofie a etiky FF PU s miestnym Centrom pre aplikované etiky. Univerzita v Linköpingu je jednou z najväčších univerzít vo Švédsku a zabezpečuje vzdelávanie a výskumnú činnosť na štyroch fakultách: Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta, Zdravotnícka fakulta a Technologický inštitút. Zaujímavosťou tejto univerzity je snaha o vytvorenie interdisciplinárneho prístupu k výskumu. Za týmto účelom vytvorila pracoviská, ktoré cielene prepájajú poznatky, výskum a expertov z rozličných odborov a zdôrazňuje spoluprácu a dialóg nielen s pedagógmi a vedeckými pracovníkmi, ale aj s podnikmi, inštitúciami a širšou verejnosťou. Centrum pre aplikované etiky sa snaží spájať odborníkov a pomocou výskumných projektov nachádzať riešenia na rôzne súčasné etické dilemy, ako napríklad výskumnej

etiky, etiky a politiky, etiky zvierat, globalizácie a genetického inžinierstva a mnohé iné - v oblasti aplikovaných etík otvára Centrum aj kurzy. Výučba je vedená uznávanými odborníkmi z oblasti etiky: Göran Collste, Anders Nordgren, Bo Petersson. Zaujímavosťou pracoviska je aj koordinovanie programu European master's programme v aplikovanej etike. V tomto prípade ide o ročné štúdium, počas ktorého študenti absolvujú časť štúdia vo Švédsku (zimný semester) a druhú polovicu štúdia (letný semester) v Holandsku na Univerzite v Utrechte. Kurzy sú na oboch inštitúciách vedené v anglickom jazyku a program prijíma uchádzačov z celého sveta. Počas môjho pobytu som sa tam stretla so študentmi z Nemecka, Ruska, Kanady, či Holandska. Môj pobyt, podporovaný Národným štipendijným fondom, prebiehal v rámci iného programu, Free mover program, resp. program voľného štúdia, ktorý mi umožnil sústrediť sa v prvom rade na výskum v oblasti dizertačnej práce. Univerzita v Linköpingu ponúka tento program pre tých



študentov, ktorí nie sú priamo viazaní na absolvovanie všetkých predmetov, no na druhej strane im však umožňuje zúčastniť sa až na dvoch kurzoch podľa vlastného výberu a získať za nich ETC kredity. Vďaka tomuto programu som získala prístup ku knižnici, online databázam a možnosti konzultácií s viacerými odborníkmi. Pomohlo mi to ujasniť si metodológiu svojej práce a zhrnúť mnohé nové poznatky. Absolvovala som aj jeden z kurzov, Environmentálna etika a etika zvierat, ktorý priamo korešponduje so zámerom môjho dizertačného projektu *Koncept života ako morálnej hodnoty* s aplikovaním na problém využívania zvierat vo výskume.

Mgr. Katarína Komenská, Foto: autorka

Na slovíčko, pán Komenský!

Ján Komenský, hneď na úvod nášho rozhovoru sa Vám chcem srdečne poďakovať za vzácnu možnosť položiť Vám niekoľko otázok nielen za Pedagogickú fakultu, ale vôbec za celú Prešovskú univerzitu v Prešove. Pokúsím sa byť čo najstručnejší a keďže Váš čas je drahý a náš zas obmedzený – začnem hneď in medias res.

Váš život aj dielo sú natoľko fascinujúce, že človek má neraz pocit, že všetko, čo prišlo po Vás, je len outputom Vašich inšpirujúcich pedagogických vstupov. Prezradte nám to tajomstvo Vašej pedagogickej jasnozrivosti. Snad bych řekl: Je nepřemožitelná síla pravdy, když je vybrojená světlem poznání.

Veľmi podnetná myšlienka, ktorá mnoho vysvetľuje, pán Komenský. My dvaja si určite budeme rozumieť. Pochlebovaní je falešný peníz. Podle mně udržuje totiž v oběhu jen naši marnivost...

Vidím, že veci nazývate pravým menom. Určite sa teda chcete vyjadriť aj k úrovni školstva na Slovensku. Ako hodnotíte jeho súčasný stav? Hľedíme spôsob, aby učiteľé mene učili a žáci víc pocho-pili. Protože má-li se člověk stát člověkem, musí se vzdělat. S pomocí knih se mnozí stávají učenými i mimo školu, no bez knih nebývá učený nikdo ani ve škole.

Možno ste tým narážali aj na chýbajúce čítanky v reformova-ných ročníkoch žiakov primárneho vzdelávania, ale nechaj-me to v tejto chvíli bokom. Pán Komenský, dnes sa už otvo-rene hovorí, že naša škola stratila výchovný status a usiluje sa udržať si aspoň ten vzdelávací. Vy na to máte aký názor? Výchovu považujú za prostriedek k poznání světa – a to by mělo vést k nápravě lidstva. Jsem přesvědčený, že člověk, který se naučí rozeznávat, co je dobré a co zlé, nebude mít důvod volit zlo. Proto by i škola měla být dílnou lidskosti.

Týmto vyjadrením ste v podstate za udržanie školy aj ako výchovnej ustanovizne v slovenskej spoločnosti, však? Škola bez kázne – mlýn bez vody. Tomuhle celý svůj život věřím a je to má jediná útěcha.

Rozumiem. Ale čo si má dnešný učiteľ počať so stratou autority, nielen u rodičov, ale aj u detí v škole? Budu úprimný – umění vládnout v třídě se nezakládá na síle, ale na moudrosti. Miluj děti, a tak budeš aj dětmi mi-lován. Když budeš jen nařizovat, mysl dětí zaplníš jen od-porem.

Je potom podľa Vás úzkostlivá a prehnaná ochrana dnešných detí ich rodičmi adekvátna? Nie je im skôr na škodu? Má rada rodičům zní: Milovati dítky přirozené jest – ale nezjevovati jim celé lásky, to jest opatrnost.

Kto je potom, podľa Vašich kritérií, dobrým učiteľom týchto detí v dvadsiatom prvom storočí? Hodným mena učitel je ten, který i v tomhle století probouzí slobodného ducha a cit osobní zodpovědnosti. Naši učitelé nesmí být podobní sloupům u cest, které jen ukazují, kam jít, ale samy nejdu... Ať skutky říkají za učitele.

A má to zmysel aj v ranom detskom veku? Veď mnohí si myslia, že tam dieťa potrebuje v prvom rade pevné pra-vidlá. Pozor! Právě dětem dal Pán Bůh jakousi chtivost k dělání všeho, co jiné dělají vidí. Proto zvláště dětský věk se dává více vést a řídit příklady než pravidly. Poroučíme-li něco, málo z toho utkví v paměti. No když ukazujeme skrz osobní

příklady, napodobují to bez poroučení.

Ale čo s prípadom, keď sa už sám učiteľ necíti byť k týmto vznešeným veciam motivovaný a fi-nančne adekvátne ohodnotený? Určite viete, že učiteľ nie je žiaden finančný žralok a určite sa nikdy nebude môcť po-chváliť prvým zarobeným miliónom... To Vás ako učiteľa národov vôbec netrápi?! Kolego, uklidni se – vždyť boháči bez moudrosti, co jsou? Jen vepří v bláte ležící...

Zrejme máte pravdu, učitelia sú často vybičovaní zbytočne silnými emóciami. Medzi nami – myslíte si, že absolventi Pedagogickej fakulty PU v Prešove majú potenciál byť dobrými učiteľmi? Semena ještě nejsou plody. Teorie zůstane pouhou teorií, po-kud nepřikročíme k činu.

Teda ste za zvyšovanie praktických zručností. Nedá mi pre-to neopýtať sa Vás, keď už mám takú výnimočnú možnosť: Nedávno médiami prefrčala umelo nafúknutá kauza mla-dej absolventky Pedagogickej fakulty v súvislosti s učením tzv. zážitkovou metódou v materskej škole. Čo si myslíte o využití tejto metódy v praxi Vy sám? Mé vyjádření je jednoduché: Děti vždy rády dělají něco, proto-že mladá krev tiše stát nemůže. Ne bez příčiny se škola nazý-vá hrou – nýbrž aby se naznačilo, že všechno se má zařizovat jako při hře, aby všechno šlo ochotně a příjemně.

Takže je to Vaše odobrenie? Řeknu to takhle: Hlavním kořením příjemnosti ve škole bude učební metoda cele praktická, cele vábná a taková, aby se skr-ze ni stala škola opravdu hrou, to jest jemnou předehrou celé-ho života. Toho se dosáhne, jestliže se všechny životní práce převedou na dětský způsob – a to nejenom pro pochopení, nýbrž i pro potěšení.

Tak toto vyjadrenie by malo zaznieť aj v médiách! Pán Ko-menský, myslíte si, že sa dá vôbec bojovať proti ľudskej hlúposti a obmedzenosti, ktorá nás v treťom tisícročí tak často ničí a demotivuje? Kdyby hlupáků nebylo, kde by se brala moudrost? Na druhé straně – i když by si vola přes všechn svět vodil, nebude nic jiného, než vůl.

Veľká pravda, pán Komenský! Kolego, jen vopilej skutečnou pravdu poví...

Ste skutočne človek veľkého ducha! Před tímto rozhovorom ste ma požiadalí, aby som Vám v jeho závere dal možnosť o niečo sa podeliť so všetkými učiteľmi i budúcimi absolventmi Prešovskej univerzity v Prešove. Máte teda záverečné slovo, pán Komenský! Milí kolegové, studenti a vůbec celá akademická obec Prešov-ské univerzity! Komukoli prospěti můžete, prospívejte rádi. Pokud možná, tak celému světu. Sloužití a prospívání je vlast-nost povah vznešených, a vy jimi jste!

A ještě něco – při svém učitelování pamatujte, že právě roz-mluvy s dítkami probouzejí, oživují a udržují pozornost, při-čemž ne ze souhlasu, ale právě z pochybnosti se rodí všechn pokrok.

Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.



Jan Amos Komenský a súčasná predškolská a elementárna edukácia

Pedagogická verejnosť si v tomto roku pripomína významné výročie – 28. marca 2012 uplynulo 420 rokov od narodenia učiteľa národov, Jana Amosa Komenského. Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, zorganizovala pri tejto príležitosti medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom Jan Amos Komenský a súčasná predškolská a elementárna edukácia, ktorej spoluorganizátorom bol aj Slovenský výbor Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (OMEP) a Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, v priestoroch ktorého sa konferencia konala. Bola zároveň sprievodným podujatím osláv 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove.

Cieľom konferencie, ktorú otvoril prorektor Prešovskej univerzity v Prešove a zároveň jej vedecký garant, prof. Milan Portik, bolo pripomenúť si dosah myšlienok J. A. Komenského na súčasnú edukačnú realitu. Po príhovoroch prof. Reného Matloviča, rektora Prešovskej univerzity v Prešove, doc. Jany Burgerovej, dekanke Pedagogickej fakulty PU, dr. Moniky Miňovej, predsedníčky Slovenského výboru Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu a dr. Alice Dragulovej, riaditeľky Metodicko-pedagogického centra v Prešove, sa otvoril priestor pre hlavné referáty vedeckej konferencie.



Štátnu pedagogickú univerzitu N. P. Dragomanova v Kyjeve reprezentovala prof. Olena Bykovská. Vo svojom príspevku *J. A. Komenský vo vzdelávaní na Ukrajine* vyzdvihla vedecké hodnoty a princípy, ktoré sa preniesli do celého ukrajinského školského systému. Spoločensko-sociálne okolnosti a dynamiku doby, v ktorej Komenský žil a pôsobil, priblížil v hlavnom referáte prof. Peter Kónya, prorektor Prešovskej univerzity v Prešove, ktorého referát na tému *J. A. Komenský a Prešov* si účastníci konferencie vypočuli s veľkým záujmom. Zážitkom pre všetkých prítomných bolo tiež vystúpenie Mgr. Jána

Midriaka, emeritného biskupa Východného dištriktu ECAV na Slovensku, pretože jeho príspevok s názvom *Vzťah k svetu a osobná viera J. A. Komenského v diele Labyrint sveta a ráj srdce* priniesol pohľad na Komenského dielo z teologického uhla pohľadu, vychádzajúc z viery a myslenia Komenského ako teológa.

Životu a dielu J. A. Komenského sa venuje množstvo komeniológov. Jedným z popredných znalcov jeho diela bol František Karšai, ktorého vklad do uvede-



nej oblasti v príspevku pod názvom *Prínos doc. PhDr. Františka Karšai, CSc., pre rozvoj komeniológie a komeniologických podujatí v Prešove* vyzdvihol prof. Igor Kominarec. Dielo pokračovateľa komeniológie v Prešove, Andreja Čumu, detailnejšie popísal vo svojom príspevku *Prof. PhDr. Andrej Čuma, CSc. – dôstojný následovník komeniológie v Prešove* doc. Eduard Lukáč z Katedry andragogiky Fakulty humanitných a prírodných vied PU.

Po prezentovaní hlavných referátov sa diskusia presunula do rokovania v sekciách. Účastníci konferencie mali priestor prezentovať svoje príspevky v rámci troch tematických celkov, ktorých hlavnou myšlienkou bol pohľad na historicko-filozofický odkaz J. A. Komenského, etický aspekt Komenského diela a jeho vplyv na formovanie súčasných etických teórií a napokon pedagogické a didaktické myšlienky J. A. Komenského a ich aktuálnosť v podmienkach súčasnej pedagogickej teórie a praxe.

Stretnutie pedagogických pracovníkov, bývalých členov Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity, ale aj hostí zo šiestich krajín Európy, ktorí vo svojich príspevkoch prezentovali viaceré oblasti diela Jana Amosa Komenského a ich dosah na súčasné dianie v oblasti predškolskej a elementárnej pedagogiky, potvrdzujú skutočnosť, že išlo o skutočne dôstojnú oslavu 420. výročia narodenia veľkého učiteľa národov.

Mgr. Marek Nemčík
Foto: Mgr. Martin Dzurilla



Cieľom CKVV PU bude ochrana know-how



Prešovská univerzita v Prešove úspešne ukončila implementáciu ďalšieho projektu s podporou finančných prostriedkov Európskej únie, v rámci Operačného programu Výskum a vývoj, prioritná os 2 Podpora výskumu a vývoja, opatrenie 2.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe. Je to projekt, ktorého výsledkom je zriadenie *Centra pre komercializáciu výstupov výskumu a manažment duševného vlastníctva Prešovskej univerzity*, ITMS kód projektu 26220220052, (ďalej len „CKVV“).

Výsledkami tvorivej výskumnej a vývojovej činnosti sú riešenia, ktoré sú predmetmi duševného vlastníctva. Tieto hodnoty sú hlavným a nenahraditeľným prvkom technologického pokroku, a preto je správne vnímať ich ako majetok a výhodné zabezpečiť si ich ochranu. V dobe, keď sa informácie stávajú jedným z najdrahších tovarov na celom svete a duševné vlastníctvo je bohatstvom, či už fyzickej osoby, firmy, alebo inštitúcie, stáva sa manažment a ochrana týchto atribútov dôležitou súčasťou činnosti inštitúcie, akou je aj Prešovská univerzita v Prešove, ktorá implementáciou projektu a vybudovaním CKVV urobila prvý a základný krok, ktorý bol naplnený v rámci realizácie jednotlivých aktivít projektu. Po fyzickom zriadení CKVV bol vytvorený funkčný a bezpečný systém pre zjednodušenie ukladania informácií, zjednodušenie a sprehľadnenie komunikácie medzi CKVV a prostredím, nielen v rámci univerzity, ale aj medzi externým prostredím. Súčasťou interných procesov bolo nutnosťou, už počas implementácie projektu, zaviesť kvalitný a funkčný vnútorný systém, ktorým sa bude riadiť chod centra, a taktiež bolo potrebné pripraviť stabilnú pôdu pre implementáciu interných politík a pravidiel v oblasti riadenia komercializácie duševného vlastníctva a transferu technológií do praxe.

Jednou z dôležitých aktivít bolo aj posilnenie potenciálu centra prostredníctvom získavania skúseností z centier a pracovísk podobného zamerania ako má CKVV na Prešovskej univerzite v Prešove. V rámci danej aktivity sme si mohli vymeniť skúsenosti so zástupcami *Centra pro transfer technológií* na Masarykovej univerzite v Brne, kde sme vďaka riaditeľke centra RNDr. Eve Janouškovcovej, PhD, LL.M. nahliadli do procesov ochrany duševného vlastníctva, komercializácie a samotného fungovania ich

Centra pro transfer technológií. V rámci implementácie boli záverečnými aktivitami odskúšanie a prvotné zahájenie praktickej činnosti Centra.

Celý projekt bol realizovaný od septembra 2009, do konca apríla 2012. Počas 32-tich mesiacov, pod vedením projektovej manažérky Mgr. Denisy Porembovej, s rozpočtovanými nákladmi vo výške 322 219,38 Eur. Na jeho implementácii sa aktívne podieľali vedúca odborná pracovníčka doc. Ing. Jana Burgerová, PhD. a zástupcovia z jednotlivých fakúlt: prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. (FF PU), Mgr. Viera Smerecká, PhD. (FŠ PU), ThLic. Lukáš Petruš (GTF PU), PaedDr. Ivana Fedurcová (FZO PU), doc. PaedDr. Peter Beisetzer, PhD. (FHPV PU), Ing. Lubomír Karas, PhD. (FM PU) a doc. PaedDr. Ján Kancír, PhD. (PF PU) a mnohí ďalší po administratívnej stránke projektu. Vedúcou CKVV je PhDr. Zuzana Birošová.

CKVV si stanovilo za svoj cieľ do budúcnosti podporovať rozvoj regiónu a krajiny, s využitím generovaných poznatkov a rozvíjať vzťahy s firmami a obdobnými inštitúciami, získavať od nich nielen zdroje finančné, ale aj iné, ktoré pomôžu realizovať výskumno- vývojové aktivity, a taktiež generovať vlastné príjmy prostredníctvom komercializácie výsledkov výskumu a vývoja výskumných a odborných pracovníkov, ktorí na Prešovskej univerzite v Prešove pôsobia. Dôležitou súčasťou bude dobrý marketing a získavanie uznania pre Prešovskú univerzitu v Prešove prostredníctvom zhodnocovania výsledkov výskumu.

Ďalšou z aktivít projektu bolo zapojenie centra do medzinárodných organizácií a spoločenstiev, zaoberajúcich sa transferom technológií, inováciami a ochranou duševného vlastníctva, s cieľom zúročiť potenciálne odborné výstupy. V roku 2011 sa CKVV stalo členom ProTon Europe (Európa), TII - Technology Innovation International (Európa) a AUTM - Association of University Technology Managers (USA).

Pre CKVV sa začína druhá, pravdepodobne vážnejšia etapa - zabezpečiť naplnenie svojich cieľov do budúcnosti a zabezpečiť si vlastnú udržateľnosť. V prostredí, v ktorom množstvo informácií sa k nám dostáva prostredníctvom rôznych kanálov, najmä prostredníctvom internetu, to nebude ľahká úloha. Avšak podpora vedenia univerzity, dobre nastavený interný systém fungovania, aktivity centra, v rámci tuzemských a medzinárodných štruktúr, dobrý marketing doma i v zahraničí, sú pozitívnymi faktormi, ktoré by mali postupne tvoriť dobré základy pre stabilitu a úspešnosť *Centra pre komercializáciu výstupov výskumu a manažment duševného vlastníctva Prešovskej univerzity v Prešove*.

Ing. Imrich Hamarčák
Vedúci oddelenia rozvoja a projektov zo ŠF
Foto: archív PU v Prešove



„Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“



„Ergonómia práce a jej vplyv na rast kvality života a spoločenskej praxe“



Úlohou fyzioterapie ako nemedicínskeho zdravotníckeho odboru je nie len liečba porúch vzniknutých v dôsledku chorôb, úrazov, alebo nesprávnych pohybových stereotypov pri práci, či zábave, ale aj ich prevencia. Keďže dospelý človek trávi v zamestnaní približne 1/3 života, je zrejmé, že správne ergonomické riešenie pracovného prostredia, má výrazný podiel v prevencii funkčných porúch vznikajúcich v dôsledku pracovnej záťaže pri nesprávnych pracovných pohybových stereotypoch a nevhodnom pracovnom prostredí. Účelným uplatnením poznatkov ergonomie v pracovnom procese môžeme dosiahnuť zníženie záťaže na človeka, spôsobenej jeho interakciou s pracovnými prostriedkami a pracoviskom samotným, čo vedie k zníženiu práceneschopnosti zamestnancov a vzniku chorôb z povolania, zvýšeniu pracovného výkonu a zlepšeniu psychického stavu pracovníkov. Snahou modernej ergonomie je zabezpečenie takých pracovných pomôcok, ktoré by svojím tvarom boli čo najviac prispôsobené tvaru ľudského tela, a tak udržiavali jeho prirodzené držanie. Príkladom môže byť stolička, ktorá svojím tvarom núti človeka sedieť v polohe, ktorá pomáha predchádzať poškodeniam v oblasti chrbtice, ale aj končatín. K profesiám, ktoré si vyžadujú prácu v určitých vynútených polohách s opakujúcimi sa stereotypnými pohybmi, patrí aj práca dentálnych hygienikov a zubných lekárov, ktorá si vyžaduje dlhodobé pretrvávanie v statických neergonomických pracovných polohách.

Na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove sme sa približne pred tromi rokmi rozhodli sledovať a zhodnotiť ergonómiu práce dentálnych hygienikov a zubných lekárov v klinických podmienkach pracovísk v Prešove a jeho okolí a jej dopad na ich zdravie i kvalitu života. Vypracovali sme projekt „Ergonómia práce a jej vplyv na rast kvality života a spoločenskej praxe“. Na jeho príprave a úspešnej realizácii sa podieľal tím pracovníkov z katedier dentálnej hygieny a fyzioterapie a samozrejme z manažmentu fakulty. Každý projektový tím mal svoje samostatné úlohy, ktoré sa dopĺňali a prepájali pod vedením odborných koordinátorov a manažérky projektu PaedDr. Ivany Fedurcovej. V súčasnosti sme vo finálnej fáze projektu, kedy hodnotíme priebeh celého projektu, napĺňanie jeho cieľov a prezentujeme dosiahnuté výsledky. Priebeh celého projektu, od jeho prípravy, cez realizáciu jednotlivých aktivít a čiastočné výsledky, v rámci napĺňania cieľov projektu, sme prezentovali záujemcom

a médiám na odbornom workshope 8. 3. 2012.

Komplexné výsledky projektu sme zhodnotili na medzinárodnej vedeckej konferencii, ktorá bola venovaná tomuto výskumnému projektu, 10. a 11. Mája 2012, v priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove. Program konferencie bol rozdelený do dvoch tematických celkov, v dvoch dňoch. Prvý deň konferencie bol venovaný prevažne aktivitám katedry dentálnej hygieny. Druhý deň predstavili členovia projektového tímu katedry fyzioterapie svoje výsledky, ktoré potom konfrontovali aj so skúsenosťami zahraničných účastníkov konferencie.

Členovia tímu katedry prezentovali a zanalyzovali výsledky merania tvaru a funkcie pohybového systému dentálnych hygienikov a zubných lekárov pri fyziologickej norme a v patológii. Porovnávali skupinu respondentov s praxou minimálne 5 rokov a študentov dentálnej hygieny. Výskumnú vzorku tvorilo 54 zubných lekárov a dentálnych hygienikov (10 mužov a 44 žien) a 75 študentov dentálnej hygieny a fyzioterapie (15 mužov a 60 žien). Priemerná dĺžka praxe zubných lekárov a dentálnych hygienikov bola 18,01 rokov (min. 5, max. 39). Priemerný vek skupiny z praxe bol 42,03 rokov (min. 25, max. 62) a zo skupiny študentov 22,29 rokov (min. 19, max. 27). Vyšetrenie bolo realizované s využitím dotazníka na zistenie sociodemografických údajov a držanie tela bolo hodnotené pomocou postojových štandardov. Svalovú silu, flexibilitu, oslabené, alebo skrátené svalové skupiny, najmä na trupe, sme hodnotili pomocou špecifických funkčných testov. Tieto klasické diagnostické postupy sme doplnili o najmodernejšie spôsoby neinvazívneho merania a analýzy postúry. Tvar jednotlivých sektorov chrbtice v základnej frontálnej a sagitálnej rovine sme hodnotili pomocou zariadenia SpinalMouse a skoliometrom. Dynamickú analýzu držania tela počas pracovnej činnosti sme zhodnotili pomocou SonoSens Monitor a doplnili ju štandardným hodnotením ťažnej sily rúk dynamometrom, ktorá sa vyhodnocovala v závislosti od pohlavia a veku. Niektoré merania a hodnotenia prebiehali v prirodzených podmienkach klinických pracovísk, niektoré vo vybavenom diagnostickom laboratóriu katedry fyzioterapie pre tento účel, ktoré je špecificky zamerané na proces monitoringu a funkčnej diagnostiky vo fyzioterapii a odbornom laboratóriu dentálnej hygieny. Aj po úspešnom ukončení projektu sa tu budú realizovať didaktické hodiny, v rámci ktorých sa študenti oboznámia s modernými diagnosticko-monitorovacími prístrojmi a ich klinickým a experimentálnym využitím. Výsledky jednotlivých meraní a vyšetrení nám poskytl informácie o kľúčových miestach pohybového systému dentálnych hygienikov a zubných lekárov, ktoré sa v dôsledku asymetrickej záťaže pri ich práci najviac odchyľovali od fyziologických noriem. Po ich analýze a biomechanickej dekompozícii nameraných hodnôt konečným cieľom a výstupom projektu bolo navrhnúť ergonomicky riešenú stoličku, ktorá by svojím tvarom a funkciou odľahčila najviac zaťažované segmenty, a tým by pôsobila preventívne na ochranu zdravia a správnu ergonómiu práce dentálnych hygienikov a zubných lekárov v praxi. Množstvo meraní a vyšetrení realizovaných v rámci tohto projektu sú predmetom ďalšieho štatistického spracovania a môžu nám poskytnúť ešte množstvo in-

(pokračovanie na s. 24)



PaedDr. Ivana Fedurcová – projektový manažér, zahraniční hostia Dr hab. prof. nadz. Dariusz Mucha, Dr Halina R. Zięba, odborní koordinátori katedry fyzioterapie: Mgr. Wioletta Mikuláková, PhD.; Mgr. Lucia Kendrová



Praktické ukážky merania záťaže pohybového systému modernými diagnostickými prístrojmi v odborných laboratóriách katedry fyzioterapie a dentálnej hygieny.



Dr. h. c. prof. Ing. Jozef Živčák, PhD., odborný pracovník, koordinátor projektu z katedry fyzioterapie predstavuje principiálny model polohovacieho zariadenia navrhovanej ergonomickéj stoličky.

formácií o špecifikách záťaže v týchto profesiách, ale aj o zdravotnom stave študentov dentálnej hygieny, ktorý ako sme zistili, nie je optimálny. K podobným záverom o zlom zdravotnom stave mládeže sme došli aj počas iného projektu zameraného na sledovanie funkčného stavu posturálneho systému športujúcej a nešportujúcej mládeže, na ktorom sa aktívne podieľali zamestnanci katedry fyzioterapie v spolupráci s Fakultou športu PU v Prešove.

Program konferencie svojimi odbornými prednáškami vhodne dopĺňali domáci a zahraniční hostia, ktorých témy boli zamerané na posturálny systém, jeho poruchy a možnosti prevencie a terapie. Môžeme teda s uspokojením zhodnotiť, že sme úspešne ukončili výskumný projekt a splnili jeho ciele. Zaslúžil sa o to celý tím pracovníkov Fakulty zdravotníckych odborov a zamestnancov Prešovskej univerzity v Prešove, ako aj študentov fakulty, ktorí mali možnosť získať skúsenosti s prácou na výskumnom projekte, ktorým sa fakulta zdravotníckych odborov posunula na „rebríčku kvality“ o stupienok vyššie.

„Tento príspevok vznikol vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj, pre projekt: Ergonómia práce a jej vplyv na rast kvality života a spoločenskej praxe, kód 26220220012, spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja“.

PhDr. Kamila Kociová, PhD., odb. koordinátorka projektu,
Dr. h. c. prof. Ing. Jozef Živčák, PhD., Mgr. Wioletta
Mikuláková, PhD., Mgr. Eva Labunová;
PhDr. Petra Honzová; Mgr. Lucia Kendrová
Foto: archív FZO PU v Prešove

Stratégia skríningového vyšetrenia mladých športovcov a zdokonalenie foriem výučby v oblasti biofyziológie športu

V súčasnosti prebieha na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove projekt, zameraný na skríningové vyšetrenie mladých športovcov. Jeho hlavným cieľom je návrh nových možností prevencie kardiovaskulárnych komplikácií. Štúdia prebieha v spolupráci s Užhorodskou národnou univerzitou so sídlom v Užhorode (Ukrajina).

Projekt svojím obsahovým zameraním rieši problematiku stratégie skríningového vyšetrenia mladých športovcov a zdokonalenie foriem výučby v oblasti biofyziológie športu, kvôli prevencii kardiovaskulárnych komplikácií. Začiatok riešenia projektu je evidovaný od roku 2011 a jeho ukončenie predpokladáme v roku 2013. Vyšetrovaný súbor tvoria mladí športovci, u ktorých bolo realizované vstupné vyšetrenie, zahŕňajúce fyzikálne vyšetrenie s hodnotením antropometrických parametrov a indexov, 12 zvodové pokojové EKG a echokardiografické vyšetrenie. Počas ich testovania bol vytvorený protokol vyšetrenia, ktorý obsahuje osobnú a športovú anamnézu, vyhľadávanie nevhodných návykov, ako je fajčenie, alkohol, drogy a doping. Lekári z riešiteľského tímu anamnesticky zisťovali predchádzajúce ochorenia srdca a pátrali po symptómoch, ako sú palpitácie, presynkopy alebo synkopy, nevysvetliteľná slabosť, bolesti na hrudníku alebo dyspnoe. V podrobnej rodinnej anamnéze zisťovali výskyt prípadov náhlej srdcovej smrti (najmä v mladom veku a v adolescencii) alebo incidenciu potenciálne arytmogénnych stavov.

V priebehu roka 2011 bola realizovaná príprava, plánovanie projektu a materiálne - technické zabezpečenie. V súvislosti s naplánovanými cieľmi projektu jeho riešitelia prezentovali úvodné zistenia na konferenciách v Izole (Slovinsko), v Budapešti (Maďarsko) a v Salzburgu (Ra-

kúsko). Výstupom z medzinárodnej konferencie v Izole je medzinárodný recenzovaný zborník príspevkov 4. študentskej konferencie z oblasti lekárskeho vied, kde sa prezentoval študent Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove v odbore zdravotnícky záchranár – Jozef Krajčo. V spolupráci s docentom MUDr. Alexandrom Kiškom, PhD. bol uverejnený ich aktívny výstup z uvedeného projektu v rámci prvých skúseností s meraním vybraných parametrov u mladých športovcov s rizikom vzniku kardiovaskulárnych komplikácií, ktorý bol recenzovaný doc. PhDr. Ľubicou Derňárovou, PhD., MPH. Tento študent získal 1. miesto v celoslovenskom kole súťaže Študentskej vedeckej a odbornej činnosti s medzinárodnou účasťou, pod názvom „Podpora vedecko-výskumnej činnosti študentov dnes - kvalitná zdravotná starostlivosť zajtra,“ s témou - Naše prvé skúsenosti s akcelerometriou v metabolickom syndrome u ľudí stredného veku.

V blízkej budúcnosti, v rámci projektových cieľov, chceme optimalizovať obsahovú náplň kurikula študentov Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove o kardiovaskulárnych komplikáciách a možnostiach ich prevencie. Rovnako plánujeme zatriktívniť formy vzdelávania mladých športovcov a implementovať výsledky testovania do edukačných materiálov. Globálnym cieľom projektu je rozšíriť a zdokonaľiť protokol skríningového vyšetrenia, čo zároveň predstavuje konečný výstup projektu.

MUDr. Alexander Kiško, PhD., doc. PhDr. Ľubica
Derňárová, PhD., MPH, PhDr. Dagmar Magurová,
PhD., PhDr. Anna Hudáková, PhD., PhDr. Andrea
Šuličová, PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD., PhDr.
Slávka Kapová, FZO PU v Prešove

Univerzita tretieho veku na FZO PU pomáha prekonávať samotu

V súčasnosti sa vo všetkých vyspelých krajinách do popredia dostáva významná a komplexná téma starnutia spoločnosti, ktorá je výsledkom demografického vývoja prebiehajúceho v posledných desaťročiach. K populačnému starnutiu prispievajú faktory súčasného demografického trendu ako klesajúca pôrodnosť, zvyšovanie strednej dĺžky života a zväčšovanie skupiny veľmi starých ľudí. Prognóza demografického vývoja predpokladá nepretržitý rast počtu starých ľudí. Predlžovanie života populácie je pozitívnym ukazovateľom rozvoja každej spoločnosti, ale prináša so sebou celý rad zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov.

V súvislosti so starnutím populácie je dôležitý spôsob, akým seniori prežívajú obdobie staroby. Či ide len o pasívne dožívanie spojené s chorobami, depresiami a samotou, alebo o obdobie vyplnené aktivitami, ktoré prinášajú osobné uspokojenie a sú na osoh okoliu. V tomto zmysle sa zaužíval termín aktívna staroba, ktorá sa prejavuje aspoň jedným z nasledovných atribútov – aktívna účasť na trhu práce, aktívna práca v domácnosti (vrátane starostlivosti o niektorého člena domácnosti), aktívna účasť na živote komunity (vrátane dobrovoľných aktivít), aktívne trávenie voľného času.

Aktívna staroba je prínosom pre samotného jednotlivca, ktorému poskytuje pocit uspokojenia, aj pre okolie – spoločnosť, na ktorú je presúvané menšie bremeno spojené so starostlivosťou o starých obyvateľov, a ktorá môže mať navyše aj úžitok z aktivít, ktoré títo ľudia v starobe vykonávajú. Je zrejmé, že na aktívnu starobu sa treba pripravovať po celý život, pretože aktívne stráviť záver života môže len pozitívne mysliaci a relatívne zdravý jedinec.

V období starnutia sú rozšírené dva modely životného štýlu. Teóriu disangažmanu (neangažovania sa, nečinnosti, pasívneho prijímania udalosti) akceptujú milovníci pokojného života bez stresov, s pasívnou účasťou na dianí, najmä prostredníctvom médií. Teória aktivity (s prácou, snahou dosiahnuť spoločenskú potrebnosť a užitočnosť, so zapojením sa do spoločenského, záujmového, klubového aj do politického života) sa oproti tomu vyznačuje cieľovými aktivitami a plnou účasťou na spoločenskom živote. Profesionálne aktivity závisia od trhu práce, zdravotného stavu, objektívnej potreby a životnej filozofie. V zásade platí, že aktívnejší ľudia žijú dlhšie. Príliš skorý odchod do dôchodku môže pôsobiť negatívne na životnú kvalitu, zdravotný stav a očakávanú dĺžku života.

Vzdelávacie aktivity u seniorov vychádzajú zo skutočnosti, že i vo vyššom veku je človek schopný osvojovať si nové vedomosti. Tempo výučby má byť pomalšie a individuálne prispôbené veku, zdravotnému stavu, schopnostiam a doterajším vedomostiam. Tieto požiadavky spĺňa Univerzita tretieho veku, ktorá je záujmovo-vzdelávacou inštitúciou ľudí primárne orientovaná na seniorov, avšak otvorená aj pre ľudí v pred dôchodkovom veku. Je založená v súlade s koncepciou celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike vymedzeného zákonom č. 386/1997 Z. z. (Zákon o ďalšom



vzdelávaní). Svojou koncepciou, poslaním a funkciami nadväzuje na gerontologický program UNESCO a *Memorandum o celoživotnom učení*, ktorý je jedným zo základných dokumentov Európskej únie v oblasti vzdelávania. Základnou úlohou Univerzity tretieho veku pri PU v Prešove je optimálnym spôsobom sprostredkovať vedecké poznatky vo vybraných odboroch starším ľuďom a jedincom, ktorí sa nemôžu z rôznych dôvodov aktívne zapájať do každodenného pracovného procesu. V akademickom roku 2011/2012 Univerzita tretieho veku na PU v Prešove ponúkla študijný program pod názvom: „Starostlivosť o zdravie“ na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove, pod vedením PhDr. Terézie Fertaľovej PhD. Záujem o tento študijný program prejavilo 16 študentov. Počas zimného semestra absolvovali prednášky zamerané na starostlivosť o zdravie a osobnú zodpovednosť za zdravie, prevenciu, očkovanie, ale aj dejiny lekárstva, koncepciu jednotlivých odborov medicíny, diagnostický a terapeutický proces. Ďalšie témy boli venované ochoreniam podľa jednotlivých systémov tela. V zimnom semestri to boli ochorenia dýchacieho systému, choroby srdca a poruchy krvného tlaku. Záverečné hodnotenie bolo v predvianočnom období spojené s príjemným posezením pri káve a vianočnej hudbe.

Testom si seniori mali možnosť overiť svoju schopnosť naučiť sa nové poznatky. V letnom semestri absolvovali prednášky na tému choroby tepien a žíl, ochorenia krvi a krvotvorby, choroby žalúdka a čriev, choroby pečene, žlčníka a pankreasu, choroby močového systému, choroby prostaty a dialyzačná liečba. Priestor pre dialóg seniori využili na otázky v súvislosti so zdravotným stavom či individuálnou liečbou. Prednášajúcimi boli PhDr. Terézia Fertaľová, PhD., PhDr. Tatiana Šantová, PhD. a PhDr. Iveta Ondriová, PhD. Záverečné hodnotenie v letnom semestri bolo tiež pri dobrej káve, čím Univerzita tretieho veku plní poslanie prekonávania pocitu samoty, sociálnej izolácie a ďalším vzdelávaním prispieva ku kvalitnému vyplňaniu voľného času.

PhDr. Terézia Fertaľová, PhD.

PhDr. Iveta Ondriová, PhD.

Foto: archív FZO PU

Prednášky a exkurzie pre študentov FM PU v Prešove – cesta za poznáním

V rámci projektu KEGA č. 007PU-4/2011 „Skvalitnenie vzdelávacieho procesu aplikáciou poznatkov z praxe a spoluprácou s odbornými a profesijnými inštitúciami a organizáciami“, s dobou riešenia 2011-2013, sa počas letného semestra akademického roka 2011/2012 realizovala séria prednášok odborníkov z hospodárskej praxe pre študentov a zamestnancov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. V rámci aktivít projektu mali vybraní študenti zároveň možnosť zúčastniť sa na dvoch zaujímavých exkurziách. Tieto prednášky a exkurzie sú integrálnou súčasťou vyučovacieho procesu predmetov z oblasti financií a účtovníctva. Študenti tým získavajú možnosť konfrontovať svoje vedomosti a poznatky s odborníkmi z hospodárskej praxe, a zároveň získavajú prehľad o možnostiach uplatnenia sa po ukončení štúdia a nárokoch na ich vedomostnú úroveň.



Sériu prednášok v letnom semestri odštartoval dňa 27. marca 2012 Ing. Jozef Škulťety, PhD., prezident Slovenskej komory certifikovaných účtovníkov, predseda Disciplinárnej komisie Slovenskej komory audítorov, znalec v odbore ekonómia a manažment, audítor a daňový poradca, špičkový a uznávaný odborník vo svojom odbore. Jeho prednáška na tému „Postavenie audítora, daňového poradcu a účtovníka v praxi“ bola venovaná praktickému pohľadu na Slovenskú komoru audítorov, Komoru daňových poradcov a Slovenskú komo-

ru certifikovaných účtovníkov a ukončila ju zaujímavá, pútavá a produktívna diskusia so študentmi.

V poradí druhá prednáška sa uskutočnila 28. marca 2012 na tému „Financovanie a controlling vysokých škôl“. Prednášajúcou bola Ing. Mária Nováková, kvestorka PU v Prešove. Študentom veľmi podrobne predstavila finančné mechanizmy kreovania rozpočtov verejných vysokých škôl. Jej komparácia financovania verejných vysokých škôl na Slovensku a v zahraničí, ako aj prezentácia controllingu vysokých škôl s praktickou aplikáciou na PU v Prešove sa stretla s veľkým záujmom. Zámerom prednášajúcej bolo predstaviť vnímanie univerzity ako podniku služieb, ktorý má všetky atribúty podnikateľských subjektov (transformačný proces, zákazníci, náklady, výnosy, ...), a práve to sa stretlo s úspechom u publika.

Na ďalšiu prednášku bol pozvaný Ing. Ladislav Babica, riaditeľ Daňového úradu Prešov. Prednáška odborníka z hospodárskej praxe sa konala 12. apríla 2012 a bola venovaná v súčasnosti veľmi aktuálnej téme: „Reforma daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov“. Pozvaný hosť sa s auditoriom podelil o svoje skúsenosti a informoval ho o súčasnej situácii v problematike platenia daní a odvodov. Predstavil i komplexnú reformu daňovej a colnej správy so zreteľom na aktuálnu situáciu. Veľký záujem a diskusiu vyvolali práve aktuálne problémy, ktoré sú v súčasnosti výrazne medializované a s ktorými sa reforma stretáva.

Štvrtá prednáška, Ing. Jána Majdu, hlavného kontrolóra Prešovského samosprávneho kraja na tému „Kontrola zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja a jej využitie v praxi“, sa uskutočnila 12. apríla 2012. Prednášajúci na príkladoch demonštroval zaujímavé problémy, ktoré sa vyskytujú v praxi pri vykonávaní finančnej kontroly, vnútorného auditu a finančného auditu zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy a vysvetlil spôsoby, akými ich odborníci riešia.



Študenti FM na exkurzii v Mincovni Kremnica š. p. a v Slovenskej národnej knižnici v Martine

V rámci projektu členovia riešiteľského tímu naplánovali a realizovali 27. apríla 2012 exkurziu do **Mincovne Kremnica š. p.** Cieľom exkurzie bolo, aby si študenti Fakulty manažmentu PU v Prešove rozšírili svoje znalosti o histórii a súčasnosti výroby mincí, platidiel, vrátane mincí spoločnej európskej meny v súčasnosti. Mincovňa v Kremnici je jedným z najstarších nepretržite vyrábajúcich podnikov na svete a v závere roka 2008 vyrážala prvé Euro na Slovensku. Súčasťou jej areálu sú aj budovy, kde sa mince razia, a práve tie si študenti so záujmom prezreli.

Ďalšia exkurzia sa konala 27. apríla 2012 v **Slovenskej národnej knižnici v Martine**. Študenti si mohli, v sprievode PhDr. Dariny Janovskej – riaditeľky Sekcie služieb Slovenskej národnej knižnice, pozrieť priestory knižnice, moderné prístroje na digitalizáciu, ktorými budú postupne digitalizované knižničné archívy, ale aj vypočuť podnetnú prednášku o histórii, funkcii, službách a úlohách knižnice.

Exkurzie hodnotili zúčastnení študenti ako veľmi náučné, zaujímavé a pútavé. Svedčili o tom aj ich početné otázky zamestnancom mincovne a národnej knižnice a ich reakcie počas cesty autobusom z exkurzií.

Podrobnejšie informácie o aktivitách a podujatiach je možné získať na adrese <http://projekty.kfau.sk/>.

Ing. Ladislav Suhányi, PhD.
Ing. Jarmila Horváthová, CSc.
členovia riešiteľského kolektívu projektu,
FM PU v Prešove
Foto: archív FM PU v Prešove

Akademická etika FF PU v Prešove (o inštitucionálnom projekte na FF PU)

Na základe výzvy, ktorú zverejnilo vedenie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v januári 2012 v rámci grantovej schémy mladých vedeckých pracovníkov *Stav a perspektívy rozvoja FF PU v Prešove*, pracovisko Katedry etiky úspešne predložilo inštitucionálny projekt s názvom *Akademická etika FF PU v Prešove*.

Hlavným zámerom tohto projektu je *výskum existujúceho stavu a perspektív rozvoja akademickú etiky vysokoškolských pedagógov, výskumných pracovníkov a umeleckých pracovníkov FF PU*. Projektový tím tvoria mladí vedeckí pracovníci z Katedry etiky, Katedry sociálnej práce, Katedry výchovy k občianstvu a Inštitútu psychológie. Do projektu sa zapojili aj traja študenti etiky, čo je prospešné najmä kvôli pohľadu na akademickú etiku z tzv. druhej strany – tej študentskej.

Riešitelia sa celý jeden rok (marec 2012 – apríl 2013) sústredia na zistenie postoja učiteľov k etickým hodnotám a princípom spätým s výkonom ich vedeckovýskumnej a výchovnovzdelávacej práce v kontexte etických hodnôt akademickú etiky a konkrétnych etických hodnôt a poslania FF PU. V priebehu realizácie projektu sa učiteľom vytvorí priestor na dobrovoľnú komunikáciu o akademickú etiku a spoločne sa budú hľadať riešenia etických problémov v ich každodennej praxi. Výsledkom riešenia inštitucionálneho projektu bude učebný text o akademickú etiku, taktiež spracovanie metodické pomôcky pre učiteľov v podobe najčastejšie sa vyskytujúcich dilem v praxi učiteľa, ich etickej analýzy a odporúčaného riešenia. Nemenej kľúčovým výstupom projektu je snaha skonkretizovať odporúčania na zlepšenie zistenej

úrovne akademickú etiky FF PU v Prešove. Hlavným motívom predkladateľov projektu je snaha reflektovať etický rozmer profesie vysokoškolského učiteľa, pretože ten výrazne ovplyvňuje pracovnú klímu a pozitívne rozvíja interpersonálne vzťahy na pracovisku (učiteľ – študent, učiteľ – učiteľ, učiteľ – nadriadený, učiteľ – ostatní zamestnanci). Nemenej dôležitou motiváciou riešiteľov je pokus, spolu so samotnými učiteľmi, vytýčiť a charakterizovať princípy akademickú etiky FF PU, čo prispeje k vymedzeniu vzájomných oprávnených očakávaní a nárokov učiteľov fakulty (ako skupiny profesionálov), k ich akcentovaniu a zároveň ochrane. Predložený projekt je rozdelený do štyroch hlavných etáp, v rámci ktorých sa budú realizovať jednotlivé úlohy, resp. čiastkové ciele. Dosahovanie stanovených cieľov sa uskutoční metódou kombinácie kvalitatívnych (fokusová skupina) a kvantitatívnych (dotazník) metód – zmiešaný dizajn výskumu.

Projekt sa od marca rozbieha prostredníctvom propagácie cieľov a zámerov projektu. Všetky potrebné informácie budú priebežne zverejňované na webe fakulty, na facebookovej stránke, nástenke, ako aj prostredníctvom priamej email pošty.

Pre bližší záujem o aktivity a ciele projektu *Akademická etika FF PU v Prešove* píšete na oficiálny email projektu akademickaetika@unipo.sk.

riešiteľský tím
projektu Akademická etika FF PU v Prešove

Vývoj teplomerov a magnetických senzorov na báze chalkogenidov pre praktické aplikácie

Na Katedre fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, v období takmer dva a pol roka, riešili projekt „Vývoj teplomerov a magnetických senzorov na báze chalkogenidov pre praktické aplikácie“. Projekt bol podporený prostredníctvom Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU) z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, v rámci operačného programu Výskum a vývoj finančnými prostriedkami, v celkovej výške 348 985, 98 EUR. V súvislosti s ukončením riešenia projektu môžeme konštatovať, že riešiteľom projektu sa podarilo splniť stanovené ciele.

V čase trvania projektu, od novembra 2009 do apríla 2012, bolo vybudované a uvedené do prevádzky fyzikálne laboratórium VERSALAB, zamerané na výskum niektorých fyzikálnych vlastností tuhých látok. Základom tohto unikátneho laboratória je automatizované zariadenie VERSALAB, ktoré umožňuje meranie teplotných závislostí elektrických, magnetických a tepelných vlastností tuhých látok. Riešitelia vyvinuli senzor na meranie teploty pomocou zmeny elektrickej rezistivity. Novo vyvinutý senzor je vhodný pre teplotnú oblasť 310 – 340K, v ktorej bol následne kalibrovaný.

Dr. h. c., doc. PaedDr. Vladimír Šebeň, PhD.
projektový manažér



Výsledky riešitelia projektu publikovali na 17. konferencii českých a slovenských fyzikov (2011, Žilina), 18. konferencii slovenských fyzikov (2011, Košice), na medzinárodnej konferencii 26th International Conference on Low Temperature Physics (LT26) (2011, Peking), na medzinárodnej konferencii 41èmes Journées des Actinides, (2011, Stará Lesná), medzinárodnej vedecko-odbornej konferencii Technológie vzdelávania v príprave učiteľov prírodovedných a technických predmetov (2011, Prešov), workshop organizovanom prí príležitosti Týždňa vedy a techniky (2011, Prešov).

V budúcnosti plánujú riešitelia pokračovať vo výskume elektrických a magnetických vlastností chalkogenidových zlúčenín, ale zamerať výskum aj na práškové nanokryštalické materiály a intermetalické systémy s unikátnymi vlastnosťami. Pri svojich zámeroch chcú využiť aj medzinárodnú spoluprácu s kolegami z Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode a Univerzity Janov.

Katedra fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove chce v budúcnosti využiť laboratórium tiež na zvýšenie odbornej úrovne vzdelávacieho procesu študentov, v podobe špeciálnych laboratórnych cvičení pre študentov a nových možností pre témy záverečných prác študentov.

Darina Bronieková
manažér publicity

Bohatá medzinárodná vedecko-výskumná spolupráca Erasmus mobility na Inštitúte histórie FF PU 2011 – 2012

Ak poviem, že Erasmus patrí medzi dominujúce štipendijné programy v rámci štipendijných mobilit, ktoré si pedagógovia a študenti vyberajú, nebudem azda ďaleko od pravdy. Svoju tradíciu má tento program aj na Inštitúte histórie (IH) FF PU v Prešove a o jej prehlbenie je medzi členmi veľký záujem. Aj preto sa v uplynulých akademických rokoch 2010/2011 a 2011/2012 skloňovalo slovo Erasmus o čosi viac ako predtým. Podpísané boli totiž nové tri zmluvy so zahraničnými univerzitami a aj počet vyslaných a prijatých štipendistov narástol.

Inštitút histórie mal do roku 2011 podpísaných 11 prebiehajúcich zmlúv s podobne výskumne a pedagogicky zameranými pracoviskami. Sú to historické pracoviská štyroch maďarských univerzít – Univerzita Loránda Eötvösa v Budapešti, Debrecínska univerzita, Segedínska univerzita a Univerzita Petra Pázmánya v Budapešti, dve pracoviská v Českej republike – Technická univerzita v Liberci a Univerzita Pardubice a Poľsko zastupuje Rzeszowska univerzita. Čo sa týka univerzít vo vzdialenejších krajinách, sú to Veľká Británia – Boltonská univerzita, Nemecko – Univerzita v Bayreuthe, Estónsko – Univerzita v Tartu a Slovinsko – Univerzita v Maribore. V roku 2011 k týmto jedenástim pribudli ďalšie tri univerzity. Podpísané boli zmluvy s univerzitami v Rumunsku – Univerzita v Oradei a dvomi v Poľsku – Archeologický inštitút Jagiellonskej univerzity v Krakove a Pedagogická univerzita v Krakove. Koordinátorom Erasmus bol počas celého obdobia na inštitúte aj naďalej dr. Peter Koval.

Ako teda vyzeralo využívanie týchto mobilit v rokoch 2011 a 2012?

Čo sa týka pedagógov, na IH sa uskutočnilo 6 prednáškových pobytov zahraničných vedeckých pracovníkov. V marci 2011 nás poctil svojou návštevou Dr. Jaroslav Pažout z Katedry histórie Technickej univerzity v Liberci, ktorý v prednáškach určených najmä študentom prezentoval výsledky svojho výskumu v oblasti českých dejín od 60. rokov 20. storočia. V apríli to bola ďalšia vzácna návšteva prof. Matjaža Klemenčiča z Mariborskej univerzity, ktorý sa zaoberá slovinskou emigráciou do USA, ale aj novodobými dejinami bývalej Juhoslávie. Na jeseň, v októbri, sme opäť vítali kolegu z Čiech, doc. Václava Vebera z Univerzity v Pardubicích, ktorý ponúkol tri fundované prednášky o dejinách Sovietskeho zväzu (*Príčiny rozpadu Sovietskeho zväzu; Komunistický prevrat v Československu v roku 1948; Česká historiografia o Rusku a ruských dejinách*), pričom ide o kľúčovú tému jeho celoživotného výskumu. Rovnako v jesennom období zavítali na krátkodobý prednáškový pobyt aj dvaja pedagógovia z Debrecínskej univerzity, dr. László Pallai a dr. Péter Forisek, pričom prvý menovaný sa venoval novovekým uhorským dejinám a prednáška dr. Foriska sa týkala organizácie rímskeho vojska. V roku 2012 sa



uskutočnil zatiaľ jeden prednáškový pobyt dr. Milana Svobodu opäť z univerzity v Liberci, ktorý vo svojich troch prednáškach ponúkol najmä zaujímavosti z oblasti českých ranonovovekých architektonických pamiatok, ale aj z dejín knižnej kultúry (*Tisícročný fenomén cirkevnej architektúry: Kaplnky Božieho hrobu v Európe a v Českej republike; Klamársky „S. C. M. Historiographus“*. *Falšovanie histórie Čiech, Moravy, Lužíc a Sliezska*

– dielo humanistického učenca Abrahama Hosemanna z Hornej Lužice na prelome 16. a 17. storočia; *Reprezentácia šľachty obrazom. Renesančné fasády so sgrafitovou výzdobou v Českej republike. Sonda: Zámok Frýdlant v Čechách*). Okrem pedagógov prejavili v roku 2011 záujem o štúdium na IH aj dvaja študenti z Debrecínskej univerzity, pričom išlo o doktorandskú a študentskú semestrálnu mobilitu.

Na inštitúte sme však nielen prijímali, ale aj vysielali. Študentom v Liberci prezentovala výsledky svojho výskumu v oblasti česko-slovenských vzťahov na prelome 19. a 20. storočia členka IH dr. Nadežda Jurčišinová.

V rámci študentskej mobility vycestovala do nemeckého Bayreuthu, v školskom roku 2011/2012, jedna študentka magisterského stupňa študijného programu dejepis – nemecký jazyk.

Tento malý prehľad svedčí najmä o tom, že vďaka programu Erasmus mohli zavítať na IH pedagógovia-kolegovia zo zahraničných historických pracovísk a podeliť sa so svojím výskumom, ale aj vymeniť si niektoré odborné informácie. Zároveň je tu aj snaha využiť tieto osobné kontakty na prehlbenie medzinárodnej vedecko-výskumnej spolupráce. Študenti mali zase možnosť bližšie spoznať vysokoškolskú výučbu v zahraničí a získať tak motiváciu pre vycestovanie na tieto univerzity, na čom inštitútu obzvlášť záleží a vidí tu ešte značné rezervy. Rovnako však môže potešiť fakt, že IH je zaujímavý aj pre zahraničných študentov a dúfame, že tento záujem bude v budúcnosti narastať.

Mgr. Mariana Kosmačová; Foto: archív IH FF PU

Vedecká konferencia venovaná dejinám religionistiky na Slovensku

Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove (GTF PU) usporiadala 29. 3. 2012 vedeckú konferenciu s názvom „Dejiny religionistiky na Slovensku“. Hlavným organizátorom konferencie bol doc. Andrej Slodička, spolugarant študijného programu religionistika na GTF PU v Prešove. Konferencia bola venovaná pamiatke zomrelého religionistu Jána Komorovského (zomrel 20. marca 2012), za ktorého sa účastníci konferencie pomodlili.

Jednotliví prednášatelia priblížili širšej akademickej obci na Slovensku tých autorov, ktorí sa zaslúžili o vznik tejto akademickej disciplíny na Slovensku, prezentovali súčasný stav religionistiky a poukázali na jej budúce perspektívy v slovenskom kontexte. Na konferencii participovala Fakulta reformovanej teológie Univerzity J. Seleyho (UJS) v Komárne, Filozofická fakulta Univerzity Komenského (UK) v Bratislave, Evanjelická bohoslovecká fakulta UK v Bratislave, Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied (SAV), Katolícka univerzita v Ružomberku a poľské inštitúcie.

V úvodnom slove Mons. prof. Peter Šturák, dekan GTF PU v Prešove, poukázal na význam religionistickej konferencie. V úvodnej prednáške doc. Andrej Slodička prezentoval religionistické pracoviská na Slovensku v kontexte dejín religionistiky na Slovensku. Vyjadril názor, že veriaci religionista s vlastnou náboženskou skúsenosťou má spravidla k náboženstvu bezprostrednejší vzťah, čo sa prejaví aj v jeho vedeckej práci. Spomenul svetoznámeho religionistu Eliadeho a slovenského religionistu Komorovského. Doc. János Molnár, dekan Fakulty reformovanej teológie UJS v Komárne, poukázal na Rudolfa Macúcha, slovenského teológa, orientalistu a religionistu. Doc. Attila Kovács z Katedry porovnávacej religionistiky z Filozofickej fakulty UK v Bratislave, vo svojom príspevku pod názvom „Z Dunajskej Stredy do Buchary a späť: Armin Vámbéry a začiatky moderných štúdií islámu“, reflektoval skutočnosť štúdia islámu. Dr. Roman Kečka prezentoval život a dielo profesora Jána Komorovského (1924 – 2012) – zakladateľa religionistiky na Slovensku. Dr. Sándor Földvári interpretoval význam a rolu východného Slovenska vo vývoji gréckokatolíckej inteligencie



Mukačevského biskupstva v polovici 18. storočia. Doc. Jozef Trstenský sa venoval religiozite na Slovensku, od roku 1990, po súčasnosť. Doc. Michal Hospodár, v kontexte diela Jána Komorovského „Vladimír Sergejevič Solovjov a ruská náboženská filozofia“, ktoré publikoval náboženský spolok sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, sa pokúsil o odkrytie významu Vladimíra S. Solovjova a jeho stúpencov pre „dýchanie dvoma pľúcami“. Dr. Mária Poliaková prezentovala problematiku náboženského fundamentalizmu v ponímaní religionistiky na Slovensku. Mgr. Andrea Čusová poukázala na dielo Vojtecha Zamarovského, ktoré bolo prínosom do slovenskej religionistiky.

V poľskej sekcii prof. Wiesław Wójcik poukázal na rozličné smery výskumu nad náboženstvom. Dr. hab. Marek Rembierz reflektoval metodologické problémy vied o náboženstve. Dr. Mirosław Murat aktuálnym spôsobom zdôraznil špecifický charakter religionistiky v Poľsku. Dr. Mieczysław Dudek priniesol komparáciu náboženstva a sociálnej práce. Dr. Stanisław Ciupka poukázal na religionistické bádania v Poľsku, v krakovskom prostredí. Z konferencie bude publikovaná monografia, reflektujúca dejiny religionistiky na Slovensku.

PaedDr. ThDr. Monika Slodičková, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Farská a školská katechéza ako forma novej evenjelizácie

Nová evanjelizácia nespočíva v novom evanjeliu, ktoré by pochádzalo z nás samých, z našej kultúry, z našich analýz ľudských potrieb. Nie kultúra je mierou evanjelia, ale Ježiš Kristus je mierou každej kultúry a každej ľudskej činnosti. Doba, ktorú žijeme, u mnohých národov vskutku osobitným spôsobom podnecuje novú evanjelizáciu, ktorá musí byť novou svojím zápalom, svojimi metódami i vonkajším prejavom. Túto skutočnosť, pri mnohých príležitostiach, zdôrazňoval blahoslavený pápež Ján Pavol II., a práve toto jeho vnímanie sa stalo podnetom pre ďalšiu z pripravovaných konferencií na pôde GTF PU v Prešove.

Príprava predmetnej konferencie sa konala pod záštitou Katedry aplikovanej edukológie, ktorá sa v spolupráci s Diecéznym katechetickým úradom v Prešove snažila o priblíženie problematiky v katechéze, tak na farskej, ako aj na školskej úrovni. Na konferencii, ktorá sa konala 27. februára 2012, sa zúčastnilo početné množstvo katechétov a bohoslovcov, čo umocnilo pre-

svedčenie organizátorov ponúkať vždy nový pohľad na metódy, prvky a vnímanie v katechéze, ktorá je základnou úlohou Cirkvi.

ThDr. Peter Tirpák, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove



Týždeň na Katedre špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty PU v Prešove

Na Katedre špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa 14. – 19. mája 2012 uskutočnili štyri významné medzinárodné vedecké podujatia, organizované pri príležitosti 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove.

Odštartovala ich **Prvá študentská vedecká konferencia v odboroch špeciálna pedagogika a liečebná pedagogika** pod názvom *Študent na ceste k praxi*, ktorá sa konala 15. mája 2012 na PF PU v Prešove, pod vedeckou garanciou liečebnej pedagogiky prof. PhDr. Marty Horňákovej, CSc. a ďalších členov vedeckého výboru. Konferenciu slávnostne otvorila dekanka PF PU doc. Ing. Jana Burgerová, CSc. Cieľom konferencie bolo vytvoriť pre študentov akademický priestor na prezentáciu výsledkov ich odbornej a vedeckovýskumnej činnosti v odboroch špeciálna pedagogika a liečebná pedagogika. Na konferencii sa zúčastnilo vyše 50 študentov a pedagógov, aktívne vystúpili 25 domáci i zahraniční študenti, z nich 10 v rámci doktorandského štúdia, 9 v rámci magisterského štúdia a 6 v rámci bakalárskeho štúdia. Boli to študenti všetkých pedagogických fakúlt na Slovensku, kde sa vyučujú odbory špeciálna pedagogika a liečebná pedagogika, a to z Univerzity Komenského v Bratislave (Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky, Katedra liečebnej pedagogiky), z Katolíckej univerzity v Ružomberku (Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky) a z Prešovskej univerzity v Prešove (Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky), ako aj 4 študenti doktorandského štúdia z Českej republiky, a to z Masarykovej univerzity v Brne (Pedagogická fakulta, katedra špeciálnej pedagogiky), z Univerzity Palackého v Olomouci (Pedagogická fakulta, katedra špeciálnej pedagogiky) a z Univerzity Jana Amosa Komenského v Prahe (katedra špeciálnej pedagogiky). Rokovanie študentov prišli pozdraviť aj klienti z Domova sociálnych služieb Amália v Rožňave, ktorým patrí naše úprimné poďakovanie, a to prezentáciou vlastnoručne vyrobených výrobkov z textilu a keramiky, ktoré si účastníci konferencie mohli aj zakúpiť, čím konferencia nadobudla aj charitatívny rozmer. Prvá študentská vedecká konferencia skončila víziou Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove, aby sa naštartovala a vytvorila tradícia jej ďalších pokračovaní na našej akademickej pôde aj s medzinárodnou účasťou. Výstupom z konferencie bude recenzovaný zborník príspevkov pod názvom *Študent na ceste k praxi*, ktorý bude v plnom rozsahu dostupný na

novej internetovej stránke Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove (www.ksp.pf.unipo.sk).

Druhým podujatím bola **medzinárodná vedecká konferencia** pod názvom *Aktuálne trendy v špeciálnej pedagogike*, ktorá sa konala 16. mája 2012 na PF PU v Prešove pod záštitou ministra školstva Slovenskej republiky Dušana Čaploviča. Pri jej organizovaní participovala aj Katedra špeciálnej pedagogiky PF PU spolu so Spoločnosťou pre špeciálnu a liečebnú výchovu v Slovenskej republike, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Krajským školským úradom v Prešove. Cieľom konferencie bolo kvalifikovane a konštruktívne vyjadriť smerovanie a aktuálne trendy v slovenskej špeciálnej pedagogike, a to najmä v oblasti diagnostiky a intervencie u detí s postihnutím, so zameraním na stimulačné programy a rozvíjanie ich komunikačných zručností, ako aj v oblasti integrácie či inkluzie osôb s postihnutím na Slovensku a v iných krajinách. Konferenciu otvoril kultúrny program klientov Združenia na pomoc mentálne postihnutých v Prešove pod vedením Mgr. V. Kubíkovej a slávnostný príhovor dekanky PF PU doc. Ing. Jany Burgerovej, PhD. Jej priebeh moderoval doc. Mgr. J. Hučík, PhD. Medzinárodnú vedeckú konferenciu poctilo svojou prítomnosťou vyše 130 účastníkov, medzi nimi aj niekoľko významných osobností v špeciálnej a liečebnej pedagogike, a to emeritný prof. Dr. Ferdinand Klein z Nemecka, prof. Dr. Annette Leonhardt, PhD., z Ludwig Maximilians Universität München z Nemecka, prof. PhDr. Viktor Lechta, CSc., z Technickej univerzity v Trnave, prof. PhDr. Marta Horňáková, PhD., z Univerzity Komenského v Bratislave. Odborné prednášky hlavných referujúcich súviseli s aktuálnou problematikou vývinu včasnej intervencie a požiadaviek na vzdelávanie odborníkov, s profesionálnou činnosťou v pracovných oblastiach inkluzívnej školy, so systémovým riešením diagnostiky špeciálnych vzdelávacích potrieb žiakov a študentov so zdravotným postihnutím, s inováciou v oblasti diagnostiky žiakov so zrakovým a mentálnym postihnutím, s osobnostnými a profesijnými kompetenciami inkluzívneho pedagóga, z aspektu inkluzívnej edukácie, s problematikou učenia detí po kochleárnej implantácii, počúvať a rozprávať nepočujúcich rodičov, s učením cudzieho jazyka u žiakov so sluchovým postihnutím, s možnosťami rozvoja komunikačných schopností detí vyrastajúcich od detstva v inštitucionálnej starostlivosti. Súčasťou konferencie boli aj posterové prezentácie, zamerané na aktuálne problémy a moderné trendy v edukácii žiakov so špeciálnymi vý-



Výstava výrobkov klientov Domova sociálnych služieb Amália v Rožňave.



Otvorenie konferencie a príhovor dekanky PF PU doc. Ing. J. Burgerovej, CSc.



Kultúrny program klientov Združenia na pomoc mentálne postihnutých v Prešove pod vedením Mgr. V. Kubíkovej

chovno-vzdelávacími potrebami. Rokovanie konferencie prišli pozdraviť aj zástupcovia z OU v Snine, pod vedením Mgr. J. Kandrikovej, ktorí okrem pohostenia pre účastníkov konferencie pripravili aj výstavu výrobkov svojich žiakov spojenú s predajom.

Tretím podujatím na Katedre špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove bolo **pracovné stretnutie s hosťami z Rakúska**, ktoré sa uskutočnilo 17. mája 2012, na podnet 19-člennej zahraničnej delegácie – riaditelia základných a stredných škôl, vysokoškolskí pedagógovia a študenti špeciálnej pedagogiky z Kirkevej vysokej školy pedagogickej v Grazi v Rakúsku, pod vedením Dr. Waltera Prüggera, ktoré sprostredkovala riaditeľka Spojenej školy v Chminianskych Jakubovoch Mgr. Mária Pigulová. Cieľom stretnutia bolo podrobnejšie sa oboznámiť s edukáciou rómskych žiakov na Slovensku, ako aj s možnosťami ich integrovaného či inkluzívneho vzdelávania, nielen v pedagogickej praxi základných škôl, ale aj na akademickej pôde PF PU v Prešove. Hostom poskytol podrobnejšie informácie doc. PaedDr. Ladislav Horňák, PhD., ktorý sa dlhodobšie venuje edukácii žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. V tejto súvislosti najprv poukázal na rovnosť šancí v oblasti vzdelávania pre všetkých žiakov na Slovensku, ale súčasne aj na nevyhnutnú diferenciaciu niektorých žiakov z marginalizovaných rómskych komunít, v dôsledku ich nedostatočnej pripravenosti na vstup do školy, neosvojených hygienických a stravovacích návykov, nízkej úrovne slovnej zásoby, jemnej a hrubej motoriky, čo komplexne označil pojmom veľmi nízka, resp. nulová pridaná hodnota rómskej rodiny. Podľa L. Horňáka túto disproporciu musí dobehnúť škola vyrovnávacími opatreniami – zriaďovaním nultých a prípravných ročníkov, špecializovaných tried pre týchto žiakov, čo je v rozpore s ideou inklúzie. Situáciu v rómskej rodine v marginalizovaných komunitách L. Horňák bližšie objasnil prostredníctvom hodnotového rebríčka rómskej rodiny vo vzťahu k vzdelávaniu, k dochádzke rómskych žiakov do školy, k motivácii k učeniu. Súčasne objasnil skutočnosť, prečo sa veľa rómskych žiakov vzdeláva na špeciálnych základných školách. V súvislosti s inkluzívnym vzdelávaním žiakov na Slovensku L. Horňák konštatoval, že na jednej strane učiteľia v našich školách nie sú ešte pripravení na inkluzívne vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a na druhej strane je v niektorých oblastiach Slovenska veľa základných škôl len s rómskymi žiakmi, lebo žiaci majoritnej časti spoločnosti sa podľa požiadaviek svojich rodičov vzdelávajú v iných školách. Myšlienka inklúzie zo strany štátu je podľa L. Horňáka správna, súčasne školy sa snažia o inkluzívne vzdelávanie rómskych žiakov, ale štát jednoducho nemôže prinútiť rodičov majority, aby zdieľali tú istú ideu, a to z toho dôvodu, že rodič má právo vybrať si školu, ktorú bude navštevovať jeho dieťa. Našich hostí z Rakúska zaujímali aj ďalšie otázky, napr. aké je spoločenské postavenie a finančné ohodnotenie práce učiteľa na Slovensku, či majú študenti záujem o učiteľské povolanie, v akých predmetoch pripravujeme študentov na budúcu profesiu v kontexte vzdelávania rómskych žiakov, či sa študenti učia aj o histórii



FOTO č. 7: Výstava výrobkov žiakov z OU v Snine.

a kultúre Rómov. V závere takmer 3-hodinového stretnutia s našimi hosťami z Rakúska sprievodca delegácie dr. W. Prügger pozval členov Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU na konferenciu pod názvom *Európske dni 2012*, ktorá sa uskutoční v októbri 2012 v Grazi v Rakúsku.

Týždeň vedeckých podujatí na Katedre špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove uzatvorila **medzinárodná vedecká konferencia** pod názvom *Lekárske, pedagogické, sociálne a duchovné aspekty hluchoslepoty*, ktorá sa konala 18. – 19. mája 2012 v Herľanoch pri Košiciach, pri príležitosti 20. výročia založenia Evanjelickej spojenej školy internátnej v Červenici pre hluchoslepé deti a pri príležitosti 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove. Konferenciu pod záštitou ministra školstva Slovenskej republiky Dušana Čaploviča usporiadal Východný dištrikt Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, Evanjelická diakonia Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Stredisko Evanjelickej diakonie Svetlo, Evanjelická spojená škola internátna v Červenici a Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s finančnou podporou Ivety Radičovej, bývalej predsedníčky vlády Slovenskej republiky. Na konferencii sa zúčastnilo vyše 150 účastníkov z radov lekárov, pedagógov, sociálnych pracovníkov a duchovných predstaviteľov zo Slovenska i zahraničia. K významným hosťom konferencie patrili: generálny biskup Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku PhDr. Miloš Klátik, PhD., biskup východného dištriktu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Mgr. Slavomír Sabol, biskup Janos Szemerei z Maďarska, biskup Jerzy Samiec z Poľska, veľvyslanec Spolkovej republiky Nemecko na Slovensku Dr. Axel Hartmann, prodekan Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach prof. MUDr. Peter Mitro, PhD., prednosta Krajského školského úradu v Prešove Mgr. Vladimír Kaliňák. Odborné prednášky boli tematicky zamerané na lekárske, pedagogické, sociálne a duchovné aspekty hluchoslepoty, súviseli napr. s popisom hluchoslepoty z anatomického hľadiska, s vyšetrením sluchu u detí, s využívaním magnetickej rezonancie a kochleárnej implantácie, s prezentáciou novinek v digitálnych načúvacích zariadeniach, s využitím kmeňových buniek na liečbu hluchoty a slepoty, s využívaním pedagogickej diagnostiky zrakovo a sluchovo postihnutých, s možnosťami ich edukácie, komunikácie a zlepšenia sociálneho postavenia v spoločnosti, s praktickými skúsenosťami s hluchoslepými deťmi v Evanjelickej spojenej škole internátnej v Červenici, ako aj s ostatnými etickými a duchovnými aspektmi na zlepšenie kvality ich života. Spoločným menovateľom všetkých príspevkov bola požiadavka rešpektovania etického princípu a ľudskej dôstojnosti pri práci s deťmi a dospelými postihnutými hluchoslepotou, a to v každej oblasti – lekárskej, pedagogickej, sociálnej i duchovnej. Súčasťou konferencie boli aj postery a výstava výrobkov žiakov a pedagógov z Evanjelickej spojenej školy internátnej v Červenici.

PhDr. Tatiana Čekanová
Foto: archív PF PU v Prešove

Výzvy a trendy vo vzdelávaní v sociálnej práci



V Prešove sa 26. – 27. apríla 2012 konala medzinárodná vedecká konferencia *Výzvy a trendy vo vzdelávaní v sociálnej práci*. Pripravili ju dve národné asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci: *Asociace vzdělavatelů v sociální práci v České republice* a *Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku*. Spoluorganizátorom sa stala *Európska asociácia škôl sociálnej práce (EASSW)*, *Európske centrum komunitného vzdelávania (ECCE)* a *Slovenská sociologická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave (SSS pri SAV)*. Konferenciu organizačne pripravil *Inštitút edukológie a sociálnej práce, Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove* pod vedením jeho riaditeľky, doc. PhDr. Beáty Balogovej, PhD.

Počas dvoch dní konania konferencie viac ako sto účastníkov (vysokoškolských pedagógov, výskumníkov a študentov) diskutovalo o aktuálnych výzvach a trendoch vo vzdelávaní v sociálnej práci v Európe. Cieľom podujatia bolo podnietiť dialóg medzi vzdelávateľmi v sociálnej práci na Slovensku a v Čechách, identifikovať kľúčové vízie a trendy vo vysokoškolskom vzdelávaní v odbore sociálna práca a podporiť európsku dimenziu v tejto oblasti. Už v priebehu prípravy konferencie na základe vopred zaslaných a recenzovaných abstraktov prihlásených príspevkov sa ukázala potreba diskutovať najmä o otázkach kvality vo vzdelávaní v sociálnej práci, potrebe reflexie vybraných spoločenských problémov, o možnostiach aplikácie moderných vzdelávacích koncepcií, stratégií a metód a o didaktike a metodike vyučovania vybraných kurzov v študijnom programe sociálna práca.

Problematika spoločenskej potreby inovácie tzv. opisu študijného odboru sociálna práca a zároveň jednotlivých študijných programov sa ukázala ako mimoriadne aktuálna. Dá sa konštatovať, že viacero účastníkov upozornilo na didaktiku takých predmetov, akými sú

etika v sociálnej práci, výskum v sociálnej práci, či sociálno-psychologické výcviky. Závbery jednotlivých sekcií sú spracované v podobe powerpointovej prezentácie (dostupné na stránkach hlavných organizátorov a webovej stránke konferencie).

V priebehu prvého dňa konferencie sa uskutočnila aj panelová diskusia na tému *Europeizácia vo vzdelávaní sociálnych pracovníkov*. Diskusiu moderovala doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc., členka *Inštitútu edukológie a sociálnej práce na FF PU* a riaditeľka *Inštitútu pre výskum práce a rodiny* v Bratislave. Na diskusii sa zúčastnili doc. Ewa Kantowicz, PhD. (University of Warmia and Mazury v Olsztyn, Poľsko), doc. Nino Žganec, PhD. (University of Zagreb, Chorvátsko), Alessandro Sicora, PhD. (University of Calabria, Taliansko) a Dr. Vasilios Ioakimidis (University of Nicosia, Cyprus). S hlavnými referátmi vystúpili: **Sue Lawrence** – *Vzdelávanie v sociálnej práci v Európe: súčasné trendy a rozvoj*; **Dr. Ing. Alois Křišťan, ThD.** a **Mgr. Martin Bednář, Ph.D.** – *Vzdělávání sociálních pracovníků v ČR*; **prof. PaedDr. Milan Schavel, PhD.** a **doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD.** – *Vysokoškolské vzdelávanie sociálnych pracovníkov v kontexte štátnej vzdelávacej politiky v SR*; **prof. PhDr. Libor Musil, CSc.** – *Postmoderní institucionalizace a výzvy pro vzdělávání sociálních pracovníků*; **prof. PhDr. Anna Tokárová, CSc.** – *Rodové štúdiá a edukológia v pregraduálnom a ďalšom vzdelávaní sociálnych pracovníkov a pracovníčok*.

Rokovania v sekciách prebiehali počas oboch dní. Okrem referátov využili tri účastníčky konferencie možnosť posterovej prezentácie. Diskusie smerovali k zodpovedaniu kľúčových otázok, týkajúcich sa vzdelávania v sociálnej práci, za výraznej podpory moderátorov a moderátoriek sekcií: prof. PhDr. Dušan Šimek; RNDr. Miloslav Hetteš, CSc.; doc. PhDr. Kvetoslava Repková, PhD.; PhDr. Mírka Nečasová, PhD.; doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD.; PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.; prof. PhDr. Ján Gabura, PhD. a PaedDr. Zdenka Šándorová, Ph.D.

Možnosť prezentácie výstupov svojej publikačnej a inej činnosti využili Európske centrum komunitného vzdelávania, časopis *Sociální práce/Sociálna práca* a OZ *Návrat*. Účastníci a účastníčky sa mohli oboznámiť aj s aktuálnymi empirickými zisteniami o obraze dobrovoľníctva na Slovensku, prostredníctvom monografie *Dobrovoľníctvo na Slovensku – výskumné reflexie*. Plánovanými výstupmi z konferencie sú recenzovaný zborník príspevkov a vydanie vedeckej monografie akademických statí, recenzovaný zborník abstraktov je dostupný na stránke univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove (<http://www.pulib.sk/>).

Pozitívnu atmosféru akcie dokresľovala aj prítomnosť študentov a študentiek IEaSP, FF PU, ktorí výrazne participovali na konferencii, a to nielen v pozícii spoluorganizátorov, ale aj aktívnych účastníkov. Konferencia mala pozitívny ohlas u prítomných hostí. Jej význam nepochybne podčiarkla aj prítomnosť členov a členiek výkonného výboru EASSW, ktorá indikovala európsku dimenziu akcie.

doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD.
Mgr. Michaela Lipčáková

Foto: archív, Inštitút edukológie a sociálnej práce, Filozofickej fakulty PU v Prešove

Inštitút histórie FF PU prezentoval publikačnú činnosť za rok 2011

Podujatie, na ktorom členovia Inštitútu histórie Filozofickej fakulty (IH FF) PU v Prešove majú možnosť predstaviť širšej verejnosti ovocie svojej výskumnej činnosti za predošlý rok, má na IH už svoju trojročnú tradíciu. Tá bola spečatená 27. marca 2012 na pôde FF a tentoraz jej priebeh mali na starosti členovia Katedry archívnickva a pomocných vied historických (KAaPVH) IH.

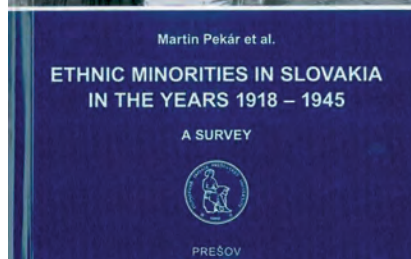
Podujatie otvorila vedúca KAAaPVH Mgr. Marcela Domenová, PhD., ktorá privítala početné publikum najmä z radov členov inštitútu, doktorandov a študentov odborov IH. Prezentácia bola rozdelená do dvoch hlavných častí venovaných zborníkom a monografiám.

V roku 2011 boli vydané štyri monografické práce, ktoré ponúkajú rôznorodosť spracovania historických tém a dve z nich vyšli v cudzích jazykoch, čím sa vedecko-výskumná činnosť, vychádzajúca z PU v Prešove, môže priblížiť aj kolegom v západných krajinách.

Monografia doc. PhDr. Martina Javora, PhD. s názvom *Svobodné zednářství 18. století v českých zemích a v Uhrách* je českým prekladom au-

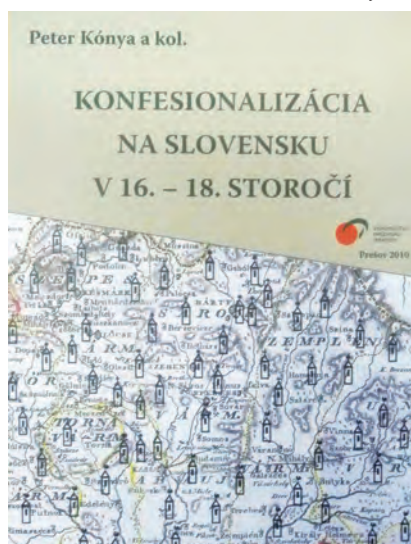


torovej rovnomennej aktuálnej monografie mapujúcej dejiny slobodomurárskeho hnutia v strednej Európe – v českých krajinách a Uhorsku. Autor na vedeckej úrovni spracúva v slovenskej historiografii málo rozšírenú tému vzniku a pôsobenia slobodomurárov v období novoveku. V anglickom preklade bola vydaná ďalšia prezentovaná monografia doc. PaedDr. Martina Pekára, PhD. ako predsedu autorského kolektívu pod názvom *Ethnic minorities in Slovakia in the years 1918 – 1945. A survey*. Ide o kolektívnu monografiu, na ktorej sa podieľali okrem historikov aj odbor-



níci z iných, avšak príbuzných odborov rozličných akademických a vedeckých pracovísk, ako napríklad Peter Borza, Marcela Gbúrová, Anna Jurová či Ondrej Podolec. Z členov IH prispel do monografie okrem Martina Pekára aj PhDr. Ján Džujko, PhD. V diele sú z rozličných uhlov pohľadov zmapované najdôležitejšie problémy národnostných menšín žijúcich na Slovensku v medzivojnovom období a počas existencie Slovenského štátu.

Kolektívnu je aj ďalšia monografia pod názvom *Konfesionalizácia na Slovensku v 16. – 18. storočí*, v ktorej au-



torský kolektív odborníkov na raný novovek na čele s prof. PhDr. Petrom Kónym, PhD. rozobral problematiku procesu vyhraňovania učenia a programu jednotlivých konfesií v období raného novoveku, ako aj vplyv tohto procesu na teológiu, kultúru a spoločnosť na Slovensku. Do monografie prispeli aj mnohí členovia IH, medzi nimi Mgr. Ján Adam, PhD., prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Annamária Kónyová, PhD., ale aj interná doktorandka Mgr. Monika

Bizoňová.

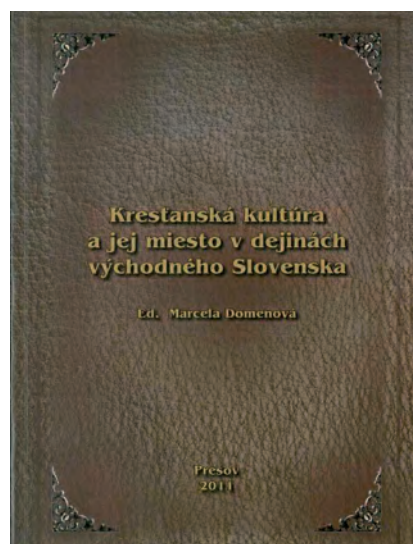
V poradí štvrtým monografickým dielom dvoch autoriek, členiek IH, doc. PhDr. Libuše Frankovej, CSc. a PhDr. Dariny Vasiľovej, PhD., je publikácia mapujúca históriu prešovského školstva *Z dejín prešovského kolegiál-*



neho gymnázia (1804 – 1918). Autorky, ktoré sa vo svojej výskumnej profilácii zameriavajú na túto problematiku, predstavili vývoj významnej vzdelávacej inštitúcie a tiež jej študentov a pedagógov, z ktorých mnohí patrili medzi významné osobnosti nielen slovenských dejín.

Okrem monografií sa členovia IH podieľali aj na zostavovaní zborníkov a ovocím tejto činnosti bolo publikovanie piatich takýchto diel. Na rozdiel od monografií tu možno badať väčšiu tematickú jednotnosť, keďže spoločnými témami boli dejiny kresťanstva na východnom Slovensku a tiež dejiny prešovského a východoslovenského školstva.

Kresťanská kultúra a jej miesto v dejinách východného Slovenska, ktorého



editorkou a zároveň spoluautorkou je archivárka, retrospektívna bibliografka a vedúca KAAPVH Marcela Domenová, je nekonferenčným zborníkom. Do zborníka prispeli odborníci na poli knižnej kultúry, jazykovedy, kampanológie, ikonografie, muzikológie, atď. Medzi prispievateľmi boli aj členovia IH, napríklad odborníci na 20. storočie Ján Džujko a PhDr. Ján Kovaľ, PhD., ktorí sa vo svojich príspevkoch zaoberali problematikou dejín evanjelickej a gréckokatolíckej cirkvi tak, ako ich zachytáva dobová kresťanská a regionálna novinová tlač. Okrem nich dostali priestor aj čerství absolventi odborov Inštitútu histórie. Lukáš Rendek, ktorý dnes pôsobí na poste interného doktoranda IH sa zaoberá na Slovensku málo známou kampanológiou, pričom v príspevku predstavil historicko-epigrafický pohľad na zvon prešovského chrámu sv. Jána Krstiteľa. Ďalším absolventom a spoluautorom je aj Filip Lampart, ktorý je dnes taktiež interným doktorandom zahraničného akademického pracoviska a v štúdiu poukázal na význam ikonografickej interpretácie malieb na vybraných spišských sakrálnych stavbách pri poznávaní stredovekej rytierskej zbroje.

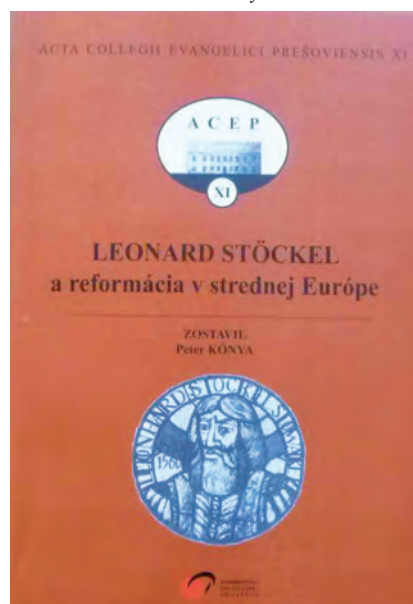
Jedným z trojice zostavovateľov zborníka *Kresťanstvo v dejinách Zemplína*. Zborník z rovnomennej vedeckej konferencie konanej 17. – 18. septembra 2010



v Michalovciach je historik, odborník na dejiny kresťanstva v Uhorsku v stredoveku a novoveku, člen katedry stredovekých a ranonovovekých dejín IH, Ján Adam. Ide o Zborník príspevkov z rovnomennej vedeckej konferencie, 17. – 18. septembra 2010 v Michalovciach. Na organizácii podujatia ako aj vydání zborníka sa veľkou mierou podieľal samotný Inštitút histórie, spoločne s pracovníkmi múzea v Michalovciach. V zborníku je zaradených spolu až 23 štúdií, ktoré sa delia do troch sekcií, archeologickej, historickej a jazykovednej - etnografickej. Zborník teda ponúka všestran-

ný exkurz do problematiky kresťanských dejín Zemplína, pre ktoré je typická multikonfesionalita, keďže tu popri sebe oddávna žili rímskokatolíci, evanjelici, kalvíni, pravoslávni aj gréckokatolíci. Autorsky do nej za IH prispeli Ján Adam so štúdiom kompletizujúcou doterajšiu kresťanskú historiografiu o dejinách Zemplína, doc. PhDr. Miloslava Bodnárová, CSc. s príspevkom o vzniku a vývoji evanjelických zborov a. v., Peter Kónya a Annamária Kónyová sa venovali vo svojich príspevkoch dejinám zemplínskych kalvínov. Úvodné slovo k zborníku napísala riaditeľka Inštitútu histórie, doc. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc., ktorá bola zároveň hlavnou redaktorkou pri zostavovaní zborníka.

Tretí prezentovaný zborník má názov *Leonard Stöckel a reformácia v stred-*



nej Európe, ktorej zostavovateľom je Peter Kónya. Zborník vyšiel ako súbor štúdií, ktoré odzneli na medzinárodnej vedeckej konferencii *Leonard Stöckel a protestantizmus v strednej Európe*, ktorá sa konala 7. – 8. 10. 2010 v Bardejove. Jej spoluorganizátormi ako aj pripravovateľmi zborníka boli okrem iných aj Prešovská Univerzita v Prešove a Inštitút histórie. Podujatie ako aj celý projekt vznikli na počesť 450. výročia smrti tohto významného humanistického vzdelanca, bardejovského rodáka. Štúdie sú tematicky rozdelené do piatich častí – osobnosť Leonarda Stöckela, dielo Leonarda Stöckela, reformácia v Uhorsku, reformácia v Bardejove a k dejinám protestantského školstva. Z členov inštitútu histórie sa autorsky podieľali Peter Kónya, ktorý predstavil kalvinizmus v hornouhorských kráľovských mestách, Annamária Kónyová prezentovala príspevky o kalvínskych školách na východnom Slovensku v 16. – 18. storočí a Miloslava Bodnárová vystúpila so štúdiom o reformácii v Bardejove v 16. storočí. Mladšiu generáciu prešovských historikov zastupovali Mgr. Mária Fedorčáková, PhD., rod.

Petrovičová, ktorá zmapovala pôsobnosť cirkvi v Bardejove v predreformačnom období a napokon aj interná doktorandka Monika Bizoňová, prezentujúca reformáciu a rekatolizáciu na Spiši.

Zborník s názvom *Prešovské kolegiálne gymnázium v historickom kontexte rokov 1804 – 1918 (história, osobnosti, konfesionálny, spoločenský a kultúrny aspekt) I. - II.* editorsky pripravila historička, odborníčka na didaktiku dejepisu a vedúca Katedry novovekých a najnovších slovenských dejín a zároveň zástupkyňa riaditeľky IH, Darina Vasiľová. Ide o dva zväzky zborníkov s rovnomeným názvom, pričom oba s plnými verziami príspevkov vyšli v elektronickej podobe na dvoch DVD a k nim boli publikované aj printové verzie abstraktov v slovenskom a nemeckom jazyku. Publikácie vznikli ako výsledok ambiciózneho grantového projektu VEGA s obdobím riešenia rokov 2010 – 2011 a prispeli doň členovia IH, pričom prvý zväzok obsahuje 9 štúdií, druhý zväzok 15 štúdií. Cieľom oboch zborníkov je priblížiť život prešovského evanjelického kolegiálneho gymnázia, osobností, ktoré na ňom pôsobili na pozícii učiteľov ako aj študentov a ich prínos pre kultúrne pozdvižnutie východoslovenského regiónu. Autori pritom čerpali z archívnych prameňov ako aj sekundárnej literatúry. Autorsky do zborníka prispeli Darina Vasiľová, ktorá je v oboch zborníkoch autorkou 7 štúdií, Libuša Franková 7 štúdií, Annamária Kónyová 3 príspevkov, doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc. 1 príspevku, Peter Kovaľ 1 príspevku, interná doktorandka Mgr. Ivana Škulecová 2 príspevkov a PhDr. Július Alcnauer, PhD. 2 príspevkov. Oba zborníky sú rozdelené do troch základných častí, v prvej časti sú venované štúdie histórii prešovského kolegiálneho gymnázia, v druhej sú v podobe vedeckých štúdií spracované osobnostné profily najvýznamnejších osobností kolégia. Autorom štúdií v tretej časti je v oboch prípadoch ďalší člen grantového tímu, dr. Július Alcnauer, pôsobiaci na katedre kvantitatívnej matematiky a manažérskej informatiky FM PU, ktorý okrem toho, že pripravil zborníky vo finálnej elektronickej podobe, vo svojich dvoch štúdiách ponúkol aktuálne fotografie interiéru a exteriéru dvoch historických budov, ktorých sa zborníky týkajú, teda Prešovského kolégia a Kolegiálneho gymnázia. Publikačná činnosť členov IH bola v roku 2011 bohatá, tematicky rôznorodá, členovia preukázali snahu spájať svoje sily a zapájať aj čerstvú generáciu historikov, najmä interných doktorandov, v záujme vytvoriť diela, ktoré vyplňajú medzery v poznaní dejín východného Slovenska a v slovenskej historiografii im tak patrí čestné miesto.

Mgr. Mariana Kosmačová

Významná medzinárodná spolupráca PBF PU

Na našej univerzite sa stalo dobrým trendom naplňovať heslo „viac ako vzdelanie“. K tomu úspešne prispieva aj Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove. Jej pedagógovia, prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove, doc. PhDr. Mária Machalová, CSc. a ThDr. Maroš Šip, PhD., sa 22. mája 2012 výrazne podpísali pod bilaterálnu spoluprácu s Uniwersytetom Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Súčasťou tejto univerzity je Instytut Nauk o Rodzinie. Významnou osobnosťou inštitútu je Dr hab. Małgorzata Duda, ktorá vedie Katedru Katolíckej Nauki Społecznej i Socjalnej Pracy. Dekanom Wydziału Nauk Społecznych je dziekan Prof. dr hab. Janusz Mastalski a zároveň je aj vedúcim Katedry pedagogiki ogólnej, prodekanom je dr Antoni Świerczek.

Táto erudovaná inštitúcia je zárukou kvalitných empirických výsledkov aj pre skúmanie v predmetnej problematike odboru Sociálna práca na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove. Zo vzájomnej spolupráce, ktorá by mala byť oficiálne potvrdená na jeseň tohto roka, sa očakáva, v rámci programu Erasmus, vysoká fluktuácia učiteľov a študentov v študijných programoch Charitatívna a so-



ciálna služba a одобreného programu Edukačná sociálna služba v odbore Sociálna práca č. 3.1.14.

ThDr. Maroš Šip, PhD.

Foto: archív PBF PU v Prešove

Manželská zmluva – paradigma stretnutia myslenia Východu a Západu »de matrimonio«



V Poľsku, v Rekolekčno-formačnom centre v Brennej, sa 26. – 27. apríla 2012 uskutočnila I. medzinárodná ekumenicko-právna konferencia s názvom *Przymierze małżeńskie - paradygmat spotkania myśli Wschodu i Zachodu »de matrimonio«*, ktorú zorganizoval Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (WTL UŚ), v spolupráci s Gréckokatolíckou teologickou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU). Obidve teologické fakulty podpísali v marci tohto roku zmluvu o vzájomnej spolupráci. Hlavnými organizátormi konferencie boli ks. dr hab. prof. UŚ Andrzej Pastwa, vedúci Katedry kánonického práva na WTL UŚ a ks. prof. dr hab. Józef Budniak, predseda Spoločnosti teológov ekumenistov v Poľsku.

Konferenciu moderovali a jednotlivé sekcie viedli dekaní obidvoch teologických fakúlt – ks. dr hab. prof. UŚ Andrzej Żądło, dekan WTL UŚ, a Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan GTF PU. Na konferencii odznelo 12 príspevkov, pričom piati prednášajúci boli z GTF PU. V prvý deň konferencie vystúpil so svojím príspevkom doc. PaedDr. ThDr. Andrej Slodička, PhD., s témou „Teo-

lógia manželstva v kresťanstve, judaizme a islame“. Druhý deň konferencie začal príspevkom prof. PhDr. Pavla Dancáka, PhD., ktorý prezentoval problematiku akceptácie cirkevného učenia o manželstve veriacimi náboženských denominácií v regióne východného Slovenska. Ďalším prednášajúcim bol doc. ThDr. Marek Petro, PhD., ktorý poukázal na starostlivosť Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku o manželov a rodinu. Nasledujúcou v poradí programu konferencie bola PaedDr. ThDr. Monika Slodičková, PhD., ktorá analyzovala interpretáciu manželskej zmluvy v didaktike náboženskej výchovy. V poslednej sekcii konferencie vystúpil doc. JCDr. František Čitbaj, PhD., s témou „Teoretické perspektívy ekumenického *communio* medzi Katolíckou a Pravoslávnu cirkvou v súčasných normách katolíckeho práva“.

Na konferencii vystúpili predstavitelia rôznych kresťanských cirkví – Katolíckej, Pravoslávnej a Evanjelickej. Veľmi obohacujúcou časťou boli jednotlivé diskusie, ktoré sa niesli v ekumenickom duchu.

PaedDr. ThDr. Monika Slodičková, PhD.

Foto: archív GTF PU v Prešove



Videokonferencia v štýle sci-fi

Inovácie a prax v edukácii digitálnych kompetencií 2012

Na pôde PU v Prešove sa 30. marca 2012 odohralo jedinečné a doposiaľ prvé podujatie svojho druhu. V priestoroch Centra celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove sme zažili netradičné videokonferenčné stretnutie IPED2012, s plným názvom „Videokonferencia na tému Inovácie a prax v edukácii digitálnych kompetencií“. Akcia bola súčasťou podujatí organizovaných pri príležitosti 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove.



Napriek tomu, že išlo o prvý ročník videokonferenčného podujatia, do hlavnej časti programu bolo vybratých až 6 hlavných vystúpení. Na videokonferencii sa zúčastnili prednášajúci z troch pripojených univerzitných lokalít: Inštitútu techniky Univerzity v Rzeszowe, Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Centra celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove.

„V súčasnosti na vysokých školách existujú predmety, v ktorých sa vyučuje vo všeobecnom základe, najmä prostredníctvom výberových predmetov obsah, ktorý je aktualizovateľný takmer každý rok. Ide o problematiku využívania najnovších, pokročilých technológií a softvérových aplikácií, akými sú napr. hlasovacie zariadenia, internetové on-line formuláre a spätnoväzobné aplikácie, interaktívne tabule a ich prezentačné aplikácie, videokonferenčné technológie s pokročilými možnosťami archívnych funkcií, e-learningové aplikácie s nenáročným redakčným prostredím na ich spravovanie a ďalšie. Veľmi veľa užitočných možností poskytujú tzv. voľne prístupné aplikácie bez nutnosti ich zakúpenia, či povinnej registrácie. Podobne je to s dostupnosťou IKT prostriedkov zo strany študentov. Kým v rokoch 2000 až 2005 bolo nutné pri plánovaní a samotnej realizácii predmetov s využitím IKT uvažovať aj o zabezpečení techniky, dnes je situácia taká, že viac ako 90 % študentov disponuje možnosťami pracovať denne s PC zariadením,“ vysvetlil aktuálnosť a potrebu takejto akcie jeden z členov realizačného tímu, RNDr. František Franko, PhD.

Podľa jeho slov hlavným cieľom videokonferencií IPED je vytvoriť priestor nielen pre výmenu skúseností s inováciami a užitočnými zisteniami z praxe

pri používaní nových metód, spôsobov a postupov v edukácii digitálnych kompetencií, ale tiež priestor pre konfrontácie odlišných prístupov vo výučbe, s využívaním informačno-komunikačných nástrojov a najnovších dostupných prostriedkov. „Keďže dnes neexistuje možnosť reflexie z dlhodobej skúsenosti s výučbou a používaním najnovších IKT prostriedkov, uvedená videokonferencia vytvára efektívnu platformu pre zlepšovanie implementácie IKT nielen do výučby predmetov pre získavanie zručností v oblasti kľúčových digitálnych kompetencií,“ zdôraznil RNDr. Franko.

Pôvodným zámerom organizátorov bolo zabezpečiť jednu, alebo dve hlavné vystúpenia v úvodnej časti videokonferencie na najaktuálnejšiu tému v danej problematike. Z následnej diskusnej časti, moderovanej z pripojených lokalít, by vznikol presný záznam, prepísaný aj do textovej podoby vo finálnom zborníku videokonferencie. Diskusia o nastolenom probléme by mala byť konštruktívne moderovaná, aj napriek jej charakteru formou „brainstormingu“, v ktorom nie je žiadny názor vopred vylučovaný, ale zohľadnený a príslušne analyzovaný. Z takejto diskusie očakávali závery a oficiálne odporúčania, ktorých formulácie a garancie by vyplývali z práce vedeckého výboru videokonferencie a prizvaných konzultantov.

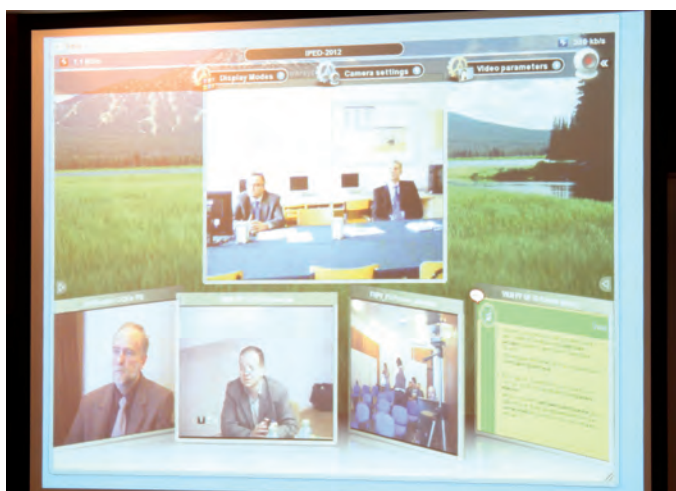


vzdelávania Prešovskej univerzity doc. PhDr. Martina Javora, PhD., iniciátora celej akcie.

Prvým vystupujúcim v hlavnej časti programu bol prof. UR dr. hab. Aleksander Piecuch z Inštitútu techniky Univerzity v Rzeszowe s prezentáciou s názvom „Evolucja kompetencji cyfrowych“. Veľmi zaujímavé a podnetné boli ďalšie hlavné vystúpenia účastníkov z Prešova a Košíc:

PhDr. Ivana Cimermanová, PhD., doc. Zuzana Straková, PhD. hovorili na tému „Sebareflexia a konštruktívna kritika - nevyhnutný krok v kvalite vzdelávania“, doc. RNDr. Marián Kireš, PhD. predstavil „Digitálne technológie v príprave budúceho učiteľa“, RNDr. Pavel Murín, CSc. sa predstavil príspevkom „V-aréna. Virtualizácia výskumno-vzdelávacej sústavy s podporou dištančných nástrojov organizácie práce“ a RNDr. Jozef Hanč, PhD. problematikou pod názvom „Cloudové služby v práci učiteľa“. Divákov zaujala aj „Implementácia hlasovacieho systému do jednotlivých etáp

Videokonferenciu IPED2012 otvoril hlavný moderátor z Prešovskej univerzity v Prešove prof. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc., ktorý má s podobnými podujatiami dlhoročné skúsenosti. Po ňom nasledoval slávnostný príhovor riaditeľa Centra celoživotného



vyučovacieho procesu“ od tvorcov: RNDr. Jozef Serkerák, PhD., Mgr. Lenka Romanová, Mgr. Eva Durná.

Nasledujúca časť podujatia pripomínala futuristické scény z filmov na tému sci-fi. Niektorí diskutujúci boli totiž pripojení nielen z videokonferenčnej miestnosti, ale priamo zo svojich kancelárií. „Vysielaný obraz a zvuk všetkých vystupujúcich bol bez ruchov a bez rušivého zníženia kvality prenosu informácií. Zdieľanie plochy, či prezentácie použitých aplikácií boli zo všetkých pripojených lokalít bezproblémové aj vďaka zvolenému spoľahlivému videokonferenčnému systému EVO, na ktorého vývoji sa podieľajú slovenskí vývojári z UPJŠ a Technickej univerzity v Košiciach,“ zhodnotil RNDr. F. Franko. Oficiálne výstupy z videokonferencie budú dostupné v samostatnej časti ročenky CCKV PU, multimediálnom DVD a na webových stránkach podujatia: < <https://sites.google.com/site/iped2012/> >



„Efektívnosť podobného typu podujatia je zrejmá, ak si pripomenieme, že takmer rovnaký spôsob diskutovania a výmeny skúseností sa obvykle uskutočňuje s nevyhnutnými investíciami na presuny do miesta konania akcie, stravu, ubytovanie a čas. Touto argumentáciou nechceme tvrdiť, že klasické konferenčné podujatia nie sú dôležité a potrebné, ale iba to, že pre



niektoré je veľmi efektívne zvoliť aj videokonferenčnú formu,“ zdôraznil organizátor RNDr. Franko a dodal: „Úspešnosť videokonferenčných podujatí podmieňuje existencia videokonferenčných miestností na pripojených akademických inštitúciách, alebo aspoň elementárnej technickej podpory s obsluhou. Veríme, že počet vedeckovýskumných pracovísk s videokonferenčnou podporou bude narastať a v budúcnosti budú bežne ponúkané alternatívy pre virtuálnu účasť aj na klasických vedeckých podujatiach.“ Videokonferencia IPED2012 ako prvý pokus zatiaľ nezaplnila na 100% očakávania organizátorov, aj kvôli technicko-organizačným komplikáciám pripojiteľnosti z ostatných akademických inštitúcií. No napriek tomu to bola motivácia, akési „naštartovanie“ do nasledujúcich videokonferenčných stretnutí pod názvom IPED, v ktorých majú organizátori už dnes ambíciu svoj vytýčený zámer a cieľ dosiahnuť.

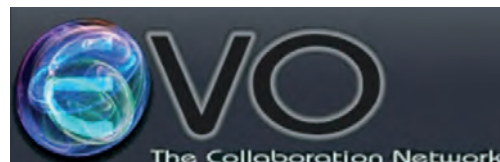
doc. PhDr. Martin Javor, PhD.

doc. RNDr. Marián Kireš, PhD.

Ing. Oleg Tkáč, PhD.

RNDr. František Franko, PhD.

Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove



Výchova ako konštitutívna súčasť práce pedagóga

V Prešove sa 13. 3. 2012 uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia „Výchova ako konštitutívna súčasť práce pedagóga“. Hlavným organizátorom konferencie bola Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) pod vedením PaedDr. ThDr. Moniky Slodičkovej, PhD. Ďalšími inštitúciami, ktoré participovali na organizovaní konferencie, bola Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku (PF KU), Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (UŚ) a Wydział Nauk Humanistycznych i Studiów Międzynarodowych Wyższej szkoły administracji w Bielsku-Białej (WSA).

Konferenciu otváral dekan GTF PU, Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., ktorý poukázal na dôležitosť výchovy v súčasnej dobe, v ktorej prevláda kríza hodnôt, individualizmus a strata zmyslu života, pričom vyzdvihol fakt, že na pravú výchovu je potrebný čas a obetovanie sa. Konferencia pokračovala vystúpením odborníkov. Ako prvá vystúpila dr hab. prof. UŚ Urszula Szuścik, dyrektorka Instytutu Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie UŚ w Katowicach, s témou „Úloha kreativity vo výchove ako problém súčasnej pedagogiky“. Ďalším prispieva-



teľom bol dekan Wydziału Nauk Humanistycznych i Studiów Międzynarodowych WSA w Bielsku-Białej, dr Arkadiusz Wąsiński, ktorý analyzoval pojmy – seba výchova, sebarealizácia a autokreácia.

Významná odborníčka z oblasti pedagogiky, prof. dr hab. Krystyna Chałas z Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych KUL Jana Pawła II w Lublinie, prezentovala výchovu v kontexte prehlbovania ľudskosti ako prvoradej úlohy učiteľa. S podobnou tematikou vystúpila aj organizátorka konferencie, Dr. Monika Slodičková, ktorá poukázala na význam empatie v práci pedagóga a vychovávateľa.

Na konferencii vystúpilo celkovo 52 odborníkov z 10 zahraničných inštitúcií a 3 domácich univerzít. Z konferencie bude publikovaný zborník a organizátori konferencie plánujú zrealizovať ďalšiu vedeckú konferenciu s podobnou tematikou, v rámci cyklu prehlbovania pedagogickej problematiky.

doc. PaedDr. ThDr. Andrej Slodička, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Učiteľská mobilita PBF na Karlovej univerzite v Prahe

Učiteľské mobility v rámci programu Erasmus patria k tým možnostiam medzi univerzitami, kedy sa jedno pracovisko pozrie do „kuchyne“ toho druhého. Takéto „nazretie“ zrealizovala PBF PU v Prešove 4. - 8. marca 2012 na Husitskej teologickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Karlova univerzita je z historického hľadiska výnimočnou vzdelávacou inštitúciou a je vyhľadávaná mnohými erudovanými odborníkmi z rôznych odborov.

Mojou úlohou na tejto fakulte bolo sledovať výskum v oblasti nových náboženských hnutí v spoločnosti, ich modifikácií vo vzťahu k rizikovým skupinám pre oblasť sociálnej práce a duchovného poradenstva. Nové náboženské hnutia sú v súčasnosti horúcou témou predmetnej skúmanej problematiky rizikových skupín. Stretol som sa s vedúcim Katedry religionistiky doc. PhDr. Zdeňkom Vojtíškom, ThD., uznávaným odborníkom v oblasti sekt a nových náboženských hnutí, ktorý túto problematiku riešil už skôr na Katedre psychosociálnych vied a etiky. Zároveň je šéfredaktorom časopisu Dingir (religionistického časopisu o súčasnej náboženskej scéne) a hovorcom Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů. Na jeho hodinách som mal tú česť priblížiť súčasnú



náboženskú scénu na Slovensku a verifikovať si trendy v tejto oblasti v Slovenskej a Českej republike. Pán docent mi na záver nášho stretnutia podaroval veľké množstvo časopisov Dingir pre novovznikajúce stredisko a poradenské centrum v oblasti nových náboženských hnutí na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove.

Moje druhé stretnutie sa uskutočnilo s doc. ThDr. Gorazdom Vopatrným, ThD., vedúcim Ústavu východného kresťanství na Husitskej teologickej fakulte UK v Prahe. Na jeho hodinách som prednášal Kresťanskú antropológiu a možnosti jej aplikácií v súčasnej pluralitnej spoločnosti. Naše stretnutie znásobilo výborné vzťahy medzi fakultami v tejto problematike.

ThDr. Maroš Šip, PhD.
Foto: archív PBF PU v Prešove

Olympiáda hviezdíček Prešov 2012

Na pôde Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá si pripomína 15. výročie svojho založenia, zorganizovala Fakulta športu PU v Prešove už tradičné športové podujatie pre 5 - 7 ročné deti prešovských materských škôl „Olympiáda hviezdíček“. Podujatie sa uskutočnilo v rámci Olympijských festivalov detí a mládeže Slovenska, ktoré vyhlasuje Ministerstvo školstva SR, Slovenský olympijský výbor, SAUŠ a ZMOS. Bolo spoluorganizované Olympijským klubom v Prešove, MŠ Budovateľskou, Odborom školstva Mestského úradu v Prešove, Odborom školstva VÚC Prešov, za podpory niekoľkých sponzorov.

Garantkami tejto udalosti boli PaedDr. Iveta Boržíková, PhD., vedúca Katedry športovej edukológie Fakulty športu PU v Prešove a PaedDr. Eva Miklášová, riaditeľka MŠ na Budovateľskej ulici. Nie náhodou sa malá Olympiáda hviezdíček v Prešove konala pred blížiacimi sa Letnými olympijskými hrami v Londýne.

Dňom „D“ bol 25. apríl 2012, kedy si deti z devätnástich materských škôl Prešova a okolia, v Športovej hale PU, zmerali svoje sily v piatich súťažných disciplínach, za povzbudzovania svojich kamarátov, celkovo na podujatí bolo 286 predškôlkov. Na dodržiavanie pravidiel fair play dohliadali študenti 3. ročníka učiteľstva Telesnej výchovy, ktorí podujatie organizačne pripravili. Rozširovanie pedagogických kompetencií a nadobúdanie praktických skúseností ako je príprava projektu, výber, obsah a realizácia súťažných disciplín, spôsob ich hodnotenia, ako aj technické zabezpečenie, komunikácia a mediálna podpora podujatia, je realizované v rámci obsahu predmetu Didaktika telesnej výchovy budúcich učiteľov telesnej výchovy.

Všetko sa to začalo ako sa na „olympiádu“ patrí – tradičným úvodným ceremoniálom a slávnostným nástupom štvorčlenných družstiev detí a ich učiteľiek. Otvorenia olympiády sa zhostil bývalý reprezentant ČSSR v hádzanej, strieborný medailista z Olympijských hier v Mníchove v roku 1972 PaedDr. Vincent Lafko, PhD. Potom prišlo na rad vztýčenie olympijskej vlajky, zapálenie symbolického olympijského ohňa a nesmel chýbať ani sľub pretekárov, že „...všetci budú súťažiť bez dopingu a drog, v športovom duchu, pre slávu športu a česť ich tímov“ a sľub nestrannosti rozhodcov. Program obohatili tanečné vystúpenia detí z MŠ na Budovateľskej ulici.

Súťažné disciplíny boli zamerané na základné lokomócie primerané deťom tohto veku. Deti hádzali na cieľ, prekonávali prekážkové dráhy, skákali do diaľky, súťažili, čo im sily stačili... Hľadisko zaangažova-



ne a hlasito povzbudzovalo svoje tímy. Prijemným oživením atmosféry súťaživosti bol všadeprítomný šašo, na ktorého deti z hľadiska budú určite dlho spomínať. Po spracovaní výsledkov, prišlo na rad vyhodnotenie. „Ozajstnými“ medailami, diplomami a vecnými cena-

mi boli odmenení tí, ktorí ťažko, ale čestne bojovali, niekedy aj sami so sebou... Po „uhasení“ olympijského ohňa a odnesení vlajky bola Olympiáda hviezdíček 2012 oficiálne ukončená.

Skončila, a možno je začiatkom pre budúcich učiteľov telesnej výchovy, ktorí v budúcnosti dokážu profesionálne poskytnúť



svoje organizačné schopnosti pri realizácii akýchkoľvek pohybových aktivít. Ešte dlho v nich bude rezonovať tá štekľivá súťažná atmosféra a nezabudnuteľná praktická skúsenosť.

PaedDr. Iveta Boržíková, PhD.

Foto: archív Katedry športovej edukológie FŠ PU

Posolstvo FŠ PU Hrám XXX. olympiády v Londýne 2012

Olympijská štafeta – Posolstvo Hrám XXX. olympiády Londýn 2012, zavítala 8. mája 2012, v popoludňajších hodinách, do Prešova. Olympijská štafeta začala svoju púť v Bratislave, v marci 2012 a postupne putovala cez jednotlivé regióny, až na východ Slovenska. Olympijský klub Prešov, pod vedením PaedDr. Vincenta Lafka, PhD., v spolupráci s vyučujúcimi a študentmi Fakulty športu PU, pripravil rad podujatí, ktorých spoločným cieľom bolo naplnenie hesla „Sme jeden tím“. To je aj oficiálne motto výpravy športovcov SR na Hrách XXX. olympiády v Londýne 2012. Účastníci olympijskej štafety priniesli olympijskú pochodňu slávnostne na prešovské hlavné námestie, kde ju odovzdali zástupcom Slovenského olympijského výboru a primátorovi mesta Prešov JUDr. Pavlovi Hagyarimu, ktorý sa ujal zapálenia olympijského ohňa v metropole Šariša.

Slávnostné uvítanie olympijskej štafety obyvateľmi Prešova predstavovalo pripomenutie, že olympijské hry predstavujú výnimočný sviatok športu. Poslaním štafety bolo šírenie olympijských ideálov a hodnôt v regiónoch Slovenska, ale aj pripomenutie si XX. výročia vzniku Slovenského olympijského výboru a v neposlednom rade propagácia športu smerom k verejnosti, prostredníctvom športovo-pohybových aktivít detí a mládeže. Športový program pokračoval vo večerných hodinách tradičným atletickým podujatím, už 52. ročníkom Večerného behu Prešovom. V nasledujúcich dňoch, 9. a 10. mája, sa konali vedomostné súťaže o olympizme pre základné a stredné školy, nad ktorými organizačnú gesciu prevzala doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD., spolu s kolektívom doktorandov z Fakulty športu PU v Prešove. Na vedomostnej súťaži sa zúčastnili školy z prešovského a bardejovského okresu, spomedzi ktorých sa najviac darilo družstvám zo ZŠ Tulčák a SPŠE Prešov.

PhDr. Marcel Nemec, PhD., Foto: archív FŠ PU v Prešove



Prezentácia Inštitútu pre verejné otázky



Prešovská univerzita v Prešove, 1. 3. 2012, privítala popredného slovenského politológa a sociologičku, ktorí so študentmi **Inštitútu politológie** diskutovali na aktuálnu tému blížiacich sa predčasných parlamentných volieb. Prednáška PhDr. Grigorija Mesežnikova a PhDr. Olgy Gyárfášovej, PhD. z Inštitútu pre verejné otázky pod názvom „**Voľby 2012: Kampaň, témy, voliči**“ priniesla odbornú analýzu viacerých aspektov predvolebnej situácie na Slovensku. V rámci prednášky bol prezentovaný predvolebný prieskum „Slovensko pred voľbami 2012“, ktorý reflektoval trendy vývoja verejnej mienky v predvolebnej kampani. Rôznorodé kauzy, sprevádzajúce a charakterizujúce kampaň, sa podpísali pod všeobecnú apatiu spoločnosti k politickému daniu. Zo strany oboch odborníkov bola predvolebná kampaň hodnotená ako „mimoriadne konfliktná a agresívna.“ V kontexte hlavných výstupov prieskumu bolo zdôraznené, že nemalá časť, až 74 percent opýtaných, vyjadruje rozhorčenie nad smerom, ktorým sa slovenská spoločnosť ubera. Vyššie zmienené dôvody nedôvery v politiku ako takú rezultovali



do rekordne negatívnych výsledkov potenciálnej účasti voličov vo voľbách.

Vystúpenie analytikov z Inštitútu pre verejné otázky, ktoré sa uskutočnilo v spolupráci s Inštitútom politológie Filozofickej fakulty PU v Prešove a Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku, prilákalo veľký počet študentov z radov politológov. Najčastejšie kladené otázky sa týkali tém ohľadne konštelácie budúcej vládnej koalície, zmeny volebného systému či šancí jednotlivých politických subjektov prekročiť volebné kvórum. Zo záverov oboch expertov vyplynulo, že z výsledkov volieb môžu vzísť viaceré prekvapenia, napr. v podobe možného razantného prepadu niektorých dlhodobo etablovaných strán na slovenskej politickej scéne, ako aj potenciálne prekvapujúceho úspechu nových a podľa niektorých odborníkov tzv. „marketingových“ politických strán v Národnej rade Slovenskej republiky.

Mgr. Anna Polačková, Mgr. Peter Garbarčík
Foto: archív, Inštitút politológie, FF PU v Prešove



Spolupráca medzi GTF PU a Wydziałom Teologicznym UŚ w Katowicach

Na Gréckokatolícku teologickú fakultu Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) pricestovali 8. 3. 2012 dekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (WTL UŚ), ks. dr hab. Andrzej Żądło, prof. UŚ a ks. dr hab. Andrzej Pastwa, prof. UŚ. V rámci programu Erasmus sa uskutočnili pozvané prednášky z liturgiky

pod vedením prof. A. Żądła na tému *Chápanie účasti v liturgii v období po Druhom vatikánskom koncile* a z oblasti kánonického práva na tému *Miešané manželstvo v kontexte ekumenizmu*, pod vedením prof. A. Pastwu. Prednášky obidvoch tematických okruhov boli veľmi podnetné a obohacujúce, v rámci ktorých odznela i pútavá diskusia zo strany študentov, ale aj pedagógov GTF PU.

V popoludňajších hodinách si hostia z Poľska prezreli Arcibiskupskú rezidenciu v Prešove, v ktorej sa nachádza Expozícia histórie Prešovskej archieparchie, ďalej Katedrálu sv. Jána Krstiteľa v Prešove, Konkatedrálu sv. Mikuláša v Prešove a iné pamiatky mesta Prešov, po ktorých ich sprevádzali koordinátori pre spoluprácu medzi GTF PU a WTL UŚ – doc. PaedDr. ThDr. Andrej Slodička, PhD. a PaedDr. ThDr. Monika Slodičková, PhD. Navštívili taktiež mesto Levoča, kde si v sprievode koordinátorov prezreli Chrám sv. Jakuba v Levoči a Baziliku minor Navštívenia Panny Márie na Mariánskej hore v Levoči, ktorá patrí medzi najstaršie pútnické miesta východného Slovenska. Vo večerných hodinách sa presunuli do Košíc, kde ich očakával doc. JCDr. František Čitbaj, PhD., s ktorým absolvovali obhliadku mesta a navštívili Dóm sv. Alžbety v Košiciach.

V piatok, 9. 3. 2012, dekan GTF PU, Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. a dekan WTL UŚ, ks. dr hab. Andrzej Żądło, prof. UŚ, podpísali zmluvu o vzájomnej spolupráci, ktorá sa začala rozvíjať už oveľa skôr, no toto spečatenie dodalo motiváciu k ešte väčšej budúcej spolupráci medzi fakultami. Po podpísaní zmluvy sprevádzal dekan GTF, Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., a prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy, doc. ThDr. Marek Petro, PhD. hostí z Katovic na gréckokatolícke Pútnické centrum Baziliky minor v Ľutine, kde ich očakával, a taktiež sprevádzal správca farnosti Mgr. Jozef Novický a správca baziliky Mgr. Juraj Štefanik.

PaedDr. ThDr. Monika Slodičková, PhD., Foto: archív GTF PU v Prešove

Keď sa malí učia od veľkých

Začiatkom mája tohto roku sme sa ocitli, ja, prof. Medňanská a staršia spolužiacka Zuzka Mikolášiková, v Broumve v Českej republike. Neobjavili sme sa tam žiadnou náhodou, ani s cieľom urobiť si výlet. Čakala nás príjemná povinnosť – zúčastniť sa súťaže s názvom *Broumovská klávesa*. Nie ako súťažiaci, ale ako porotcovia.

Broumovská klávesa je súťaž o malých klaviristoch, vo veku 6 – 13 rokov, študujúcich na českých základných umeleckých školách a tento rok pokračovala po minuloročnom úspechu druhým ročníkom. Oproti minulemu roku však nastalo zopár menších zmien. Tento rok sa vytvorili dve poroty, ktoré hodnotili malých virtuózov. Hlavná „veľká“ porota, ktorej predsedom bol „guru“ klavírných súťaží a koncertný klavirista, víťaz prestížnej Chopinovskej súťaže vo Varšave, súťaže Pražskej jari a mnohých ďalších Prof. Ivan Klánsky, riaditeľ súťaže MgA. Ivo Kahánek, naša pani prof. Irena Medňanská a ďalší. Novinkou však bola tzv. študentská „malá“ porota, ktorej súčasťou som bola ja, aj so Zuzkou, a ešte tromi študentkami z Čiech.

Veľké bolo naše prekvapenie a radosť. Na jednej strane ohromujúce klavírne výkony malých virtuózov, pretože ak očakávate detskú pieseň typu „Kočka leze dírou“ a odrazu zaznie ťažká klavírna tvorba Bacha, Beethovena, Liszta, Martinů a iných skladateľov, chvíľu trvá, kým sa dostanete z úžasného ochromenia (viď foto malého klaviristu „vo fraku“ na koncerte víťazov v miestnej katedrále).

Na druhej strane naša hrdosť rástla, keď sme po každej zo štyroch odohraných kategórií zistili, nakoľko sa zhodovalo bodovanie a názory malej poroty s veľkou, ba dokonca bola zhoda až v jednotlivých oceňovaniach, od čestných uznání, až po prvé miesta, pričom sme vzájomne ani nevedeli, ktorá porota ako hodnotila.



Po dvoch dňoch hodnotenia štyroch kategórií nastala v tretí deň beseda s oboma porotami. Prišla väčšina súťažiacich, ich učitelia a aj rodičia. Vo všeobecnosti sa rozprávalo o najčastejších chybách, vyzdvihovali sa kvality a dávali rady do ďalšieho rozvíjania ich malých veľkých talentov. Po tejto skúsenosti si nemožno nepoložiť otázku, na akej úrovni sú naše ZUŠ-ky, pripravenosť ich žiakov a najmä, na akej úrovni sú súťaže takého vysokého štýlu so zvučnými menami porotcov v odbornej porote. Na túto otázku ja odpovedať nemôžem, ale nič nám nebráni v tom zamyslieť sa nad tým a možno s tým aj niečo v budúcnosti urobiť a zmeniť.

Pôsobenie v študentskej porote vnímam dnes ako príjemnú spomienku a v kútiku duše dúfam, že počas budúceho tretieho ročníka tejto súťaže budem môcť opäť sledovať ako porotca, ako sa malí budú učiť od veľkých.

Veronika Pallaipálová, členka študentskej poroty
Foto: archív Katedry hudby IHaVV FF PU v Prešove

Spolupráca s GTF Univerzity Babeş-Bolyai v Cluj-Napoca



Fotografia je z rokovania - z prípravy projektu APVV
zlava: Mgr. A. Chifor, dr. I. Popescu, prof. P. Dancák
a dr. A. Buzalic

Bilaterálna zmluva o spolupráci medzi Gréckokatolíckou teologickou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove a Gréckokatolíckou teologickou fakultou Univerzity Babeş-Bolyai v Cluj-Napoca v Rumunsku bola podpísaná v marci 2006. Spolupráca sa kontinuálne rozvíjala prostredníctvom recipročnej participácie na konferenciách, vedeckých projektoch a publikovaní príspevkov. Zmluvnú spoluprácu zabezpečujú dvaja koordinátori: prof. PhDr. Pavol Dancák, PhD., vedúci Katedry filozofie a religionistiky PU GTF a conf. univ. dr. Alin Tat z FTG UBB Cluj Napoca.

Univerzita Babeş-Bolyai v Cluj-Napoca má 21 fakúlt, z toho štyri sú teologické: Pravoslávna teologická fakulta, Gréckokatolícka teologická fakulta, Rímskokatolícka teologická fakulta a Fakulta reformovanej teológie. Gréckokatolícka teologická fakulta má departmenty v troch mestách: Cluj-Napoca, Oradea a Blaj. Štúdium gréckokatolíckej teológie v Rumunsku bolo obnovené po páde totalitného režimu, v roku 1990, na Teologickom inštitúte sv. Jána Evanjelistu v Cluj-Napoca. Boli vytvorené dva študijné programy, ktoré umožňovali štúdium teológie pre budúcich kňazov a pre učiteľov náboženstva. V akademickom roku 1991 – 1992 štúdium gréckokatolíckej

teológie prebiehalo na Filozofickej fakulte UBB, ale organizačne podliehalo ministerstvu školstva a zároveň aj gréckokatolíckemu biskupstvu. V akademickom roku 1992 – 1993 bola vytvorená Gréckokatolícka teologická fakulta UBB ako plnoprávna súčasť univerzity. Študenti si mohli vybrať z troch študijných programov: katolícka teológia, katolícka teológia a umenie a katolícka teológia a sociálna práca. Od roku 1997, v spolupráci s Akadémiou výtvarných umení v Cluj-Napoca, bolo ponúkané štúdium teológie v kombinácii s ikonografiou. V roku 1998 bol otvorený departament v meste Oradea so študijnými programami teológia a cirkevná história. V roku 1999 bol do štruktúry fakulty začlenený aj Ústav gréckokatolíckej teológie v Blaji.

Od roku 1990 sa vo vedení fakulty vystriedali traja dekan: Mgr. Tertulián Langa, dr. Anton Goția (1995 – 1999) a Mons. ThDr. Virgil Bercea. V súčasnosti Gréckokatolícka teologická fakulta UBB v Cluj Napoca má 21 interných pedagogických pracovníkov: 3 profesorov, 1 docenta, 12 odborných asistentov a 5 asistentov. Ponúka šesť študijných programov: 1. katolícka teológia, 2. pastoračná teológia, 3. teológia a literatúra, 4. teológia a sociálna práca, 5. teológia a história, 6. teológia a filozofia. Výskum je orientovaný predovšetkým na nové metódy pastorácie a cirkevnú históriu.

Od začiatku spolupráce medzi teologickými fakultami je evidentne živý záujem o spoločné vedecké podujatia (zo slovenskej strany Dancák, Šturák, Boháč, Coranič, Slodička, Slodičková, Slivka, Tirpák, Michančová, Storoška; z rumunskej strany: Tat, Buzalic, Szabo, Chifor, Felician, Rus, Barta a študenti). V roku 2011 bola podpísaná zmluva Erasmus. Pre záujemcov z radov študentov rumunskí partneri ponúkajú prednášky v anglickom, francúzskom a talianskom jazyku. Posledný marcový týždeň absolvoval prednáškový pobyt v Rumunsku prof. Dancák, ktorý v piatich prednáškach predstavil personalistické hnutie vo filozofii v 20. storočí. Počas pobytu v Rumunsku bol vypracovaný a podaný spoločný vedecký projekt na Agentúru pre podporu vedy a výskumu.

Mgr. Andrea Čusová

Foto: archív GTF PU v Prešove



Dni japonského filmu

Ústav ázijských štúdií Prešovskej univerzity v Prešove pripravil v apríli 2012 pre milovníkov filmového umenia podujatie s názvom Dni japonského filmu.

Tri pondelky po sebe si mali možnosť záujemcovia pozrieť tri japonské filmy, ktoré sa významným spôsobom zapísali do histórie japonskej kinematografie.

Dva čiernobiele filmy z päťdesiatych rokov minulého storočia a jeden farebný film z deväťdesiatych rokov minulého storočia tvorili ponuku pre študentov, učiteľov Prešovskej univerzity v Prešove, aj pre širokú verejnosť.

V rámci otvorenia tohto zaujímavého a v podmienkach univerzity tiež netradičného podujatia si mohlo približne 60 návštevníkov pochutnať aj na výbornom japonskom zelenom čaji, ktorý im aj s patričným typickým čajovým obradom a v tradičných japonských kimonách ponúkli dvaja japonskí lektori pôsobiaci na Ústave ázijských štúdií PU Emiko Hiraoka a Aro Chikashige

doc. PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.
riaditeľ UAŠ PU v Prešove
Foto: archív UAŠ PU v Prešove

Hudobné konfrontácie 2012

Národné osvetové centrum v Bratislave, v súvislosti s každoročne vyhlasovanou interpretačnou súťažou ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov spevákov a inštrumentalistov, usporadúva, počnúc samosprávou na úrovni okresov, súťažnú prehliadku hudobného folklóru, ktorá sa konala 22. 4. 2012 pod názvom Hudobné konfrontácie. Jej cieľom je motivovať ľudových interpretov hudobného folklóru k objavovaniu, spracovávaniu a interpretácii ľudového hudobného umenia v jeho dvoch podobách – tradičnej a štylizovanej a podchytiť i podporovať tak existenciu a činnosť ľudových umelcov v tejto oblasti.

Prešovská univerzita v Prešove je zriaďovateľom viacerých umeleckých telies a medzi nimi už vyše 40 rokov zaujíma významné miesto Vysokoškolský folklórny súbor Torysa, akademické umelecké teleso PU. Nebolo treba nijako zvlášť pobádať vedenie i členov súboru do tohto umelecko-konfrontačného podujatia, kde sa mohla prešovská laická, ale aj odborná verejnosť presvedčiť o umeleckej úrovni a kvalite ich činnosti.

Tak sa na pôde malej sály Divadla Jonáša Záborského v Prešove stretlo niekoľko prihlásených folklórnych kolektívov, venujúcich sa interpretácii tradičného ľudového umenia, tentoraz jeho vokálnej a inštrumentálnej interpretácii. Okrem našich vysokoškolákov, ktorí sa prišli prezentovať inštrumentálnou skladbou *Čerkoše* a kolážou ľudových piesní zo Šariša a Abova s názvom *Haviarske piesne* v hudobnom spracovaní umeleckého vedúceho VŠFS Torysa Dr. Jozefa Hrušovského, prišli súťažiť i ďalšie folklórne telesá okresu Prešov, ako ženská a mužská spevácka skupina folklórneho súboru Hermanovčan z Hermanoviec, muzikanti a speváčky z folklórneho súboru Dúbrava z Prešova a známeho prešovského súboru Šarišan. Sólistov reprezentovali Ľubica Ručinská z FS Šarišan, a Miroslav Mryglot zo Šarišských Michalian. Zaujímavým vstupom pastierskych piesní vo vokálnej interpretácii so sprievodom tradičných nástrojov, ako je fujara, pastierska píšťala a drumbľa, sa predstavilo nové zoskupenie spevákov a hudobníkov pod názvom Pastierska muzička z Prešova.

Súťažné vystúpenia hodnotila odborná porota v zložení: PhDr. Vladimír Ljubimov, hudobný pedagóg, skladateľ a upravovateľ hudobného folklóru, PhDr. Jana Pitková, etnografka, skúsená speváčka ľudových piesní a Jozef Piroh, hudobný a tanečný pedagóg. Členovia poroty veľmi pozitívne hodnotili výber a umeleckú úroveň jednotlivých súťažiacich v štyroch kategóriách – sólový spev, sólista inštrumentalista, spevácke skupiny a ľudové hudby. Predseda poroty PhDr. Vladimír Ljubimov podotkol, že je prekvapený a uspokojený výbornou interpretačnou úrovňou niektorých zúčastnených súťažiacich. Zároveň vyjadril presvedčenie, že predvedená kvalita bude mať dlhé trvanie a nájde si ďalších presvedčených mladých folkloristov, ktorí napomôžu svojimi aktivitami pri jej udržiavaní a pestovaní v súčasnej globalizmom postihnutej spoločnosti. Poďakoval a pochválil iniciátorov a organizátorov podujatia, ktoré sa stáva v dnešnej konzumnej dobe naliehavou kultúrnou potrebou spoločnosti.

Tohtoročné Hudobné konfrontácie prebiehali podľa počtu zúčastnených umeleckých telies a sólistov v „komornejšom duchu“, milovníci folklórnej hudby si prišli na svoje, pretože celková interpretačná úroveň zúčastnených kolektívov a sólistov bola veľmi dobrá a ako podotkli členovia poroty, bolo problémom diferencovať tých najlepších.



V kategórii sólistov spevákov si stieborné pásmo odniesla Ľubica Ručinská zo Šarišanu z Prešova. Zo sólistov inštrumentalistov do zlatého pásma, s postupom na krajskú prehliadku hudobného folklóru, postúpil Miroslav Mryglot zo Šarišských Michalian.

Mužská spevácka skupina Hermanovčan z Hermanoviec získala zlaté pásmo s postupom na krajskú súťaž vo svojej kategórii. Zlaté pásma a návrh na postup získali i naša ženská spevácka skupina vysokoškolského súboru Torysa z Prešovskej univerzity v Prešove a ďalšie dve ženské spevácke skupiny FS Dúbrava a Šarišan z Prešova. Mužská spevácka skupina Pastierska muzička z Prešova si odniesla taktiež zlaté pásmo a ženská spevácka skupina Hermanovčan bola ocenená strieborným pásmom. Zlaté pásmo a návrh na postup na krajskú súťaž hudobného folklóru si vysúťažila i ľudová hudba FS Šarišan z Prešova.

Čo však je pre našu akademickú obec veľmi potešiteľné, to je úspech našej vysokoškolskej ľudovej hudby Torysa, ktorá sa predstavila ako najkvalitnejší interpret a porota jej výkon ocienila zlatým pásmom s priamym postupom na krajskú súťaž, ktorá sa uskutoční v obci Zámutov v novembri tohto roku.

Po vyhlásení výsledkov, ktoré potleskom odsúhlasilo i zúčastnené obecnstvo v DJZ v Prešove, odovzdání diplomov a vecných cien sa uskutočnil odborný seminár za účasti zástupcov zúčastnených kolektívov, sólistov a členov odbornej poroty.

Katedra hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU v Prešove je už dlhoročne gestorom umeleckých aktivít folklórneho súboru Torysa. Poďakovanie za uvedený úspech preto patrí tým, ktorí sa najviac zaslúžili o zisk najvyššieho ocenenia, teda pedagógom – vedúcej speváckej skupiny PaedDr. Jane Hudákovéj, PhD. a skúsenému vynikajúcemu interpretovi a vedúcemu ľudovej hudby Mgr. Stanislavovi Balážovi, PhD.

Záver tohto príspevku si vyžaduje uviesť ešte jeden postreh. Súťaž okresného rozmeru, venovaná interpretácii ľudovej piesne a hudby je jedným z podujatí, ktoré by si zaslúžili oveľa viac pozornosti zo strany prešovskej kultúrnej verejnosti. Zatiaľ ešte máme národnú tradíciu, ktorú Slovensku závidia mnohé krajiny dnešnej Európskej únie. Ale koľko času jej ešte zostane, to závisí predovšetkým na našom národnom uvedomení, na záujme kompetentných o to, aby hodnoty a skvosty našej tradičnej hudobnej kultúry spoznali ďalšie generácie na vlastnej koži, prostredníctvom skutočných zimomriaviek z interpretácie ľudového umeleckého diela, nie iba uchovávaných artefaktov tradičnej kultúry v múzeách a skanzenoch. Preto je najvyšší čas začať sa otázkou kultúrneho dedičstva zaoberať veľmi vážne aj tam hore...

PaedDr. Jozef Hrušovský, PhD.

Foto: archív FS Torysa

Abrahámoviny katedry výtvarnej výchovy a umenia



Vedúci KVVU prijíma gratulácie

Musela to byť akási vizionárska schopnosť osobností – zakladateľov, ktorí v čase pred päťdesiatimi rokmi zachytili šancu zriadenia umeleckého pracoviska na FF UPJŠ a za prioritné si stanovili ciele, ktoré z neho vytvorili „*ostrov pozitívneho myslenia*“, apolitické a humánne prostredie školy. Na tento odkaz akad. maliara profesora Jozefa Bendíka sa odvolávame už niekoľko desaťročí a ako krédo ľudskosti ho generačne posúvame ďalej.

Umeleckú cestu existencie Katedry výtvarnej výchovy a umenia dokumentovala expozícia, realizovaná v čase od 26. apríla do 10. júna 2012 v priestoroch Šarišskej galérie v Prešove. Verejnosti boli prezentované diela takmer všetkých tvorivých pedagógov, ktorí na KVVU pôsobili od jej založenia po súčasnosť. Rozmanitosť umeleckých diel a tvorivých programov, od klasických techník, až po najaktuálnejšie výtvarné prejavy, je výpoveďou o dobách minulých i súčasných a svedčí o všestrannosti osobností na KVVU, čo sa bezprostredne odráža v pedagogickom procese pri príprave študentov. Výstava bola zároveň venovaná 15. výročiu vzniku PU v Prešove.

Päťdesiat rokov v živote inštitúcie je dlhá doba. KVVU počas nej pre-

šla zložitou cestou, poznamenanou mnohými premenami. Pri tejto príležitosti vznikla publikácia, ktorá si kladie za cieľ zmapovať vývoj KVVU (predtým KVV), jej transformácie, ktoré súvisia s postulátmi doby. Úvodnú časť tvoria, okrem pozdravných listov rektora PU v Prešove prof. R. Matloviča, dekana FF PU v Prešove prof. V. Gluchmana, riaditeľa IHVU dr. J. Hrušovského, a vedúceho KVVU doc. D. Srvátku, aj spomienky zakladateľov – sú to vzácne, autentické dokumenty pedagógov, ktorí pôsobili na KVV FF v čase jej vzniku. Podstatnú časť publikácie tvoria textové príspevky súčasných pedagógov, aj tých, ktorí sa dlhší, či kratší čas na činnosti katedry podieľali. Súčasťou bilančného priestoru sú aj reminiscencie bývalých študentov katedry zo Slovenska i zo zahraničia v širokom časovom absolútoriu, sú generačným posolstvom dávnych aj novších absolventov. Javia sa ako autentický dôkaz o mnohostrannej pedagogickej aktivite učiteľov a súčasne o kreativite našich poslucháčov. Sú svedectvom o možnosti často výnimočného zaradenia sa do spoločenského procesu, potvrdením významu a kreativity výtvarného vzdelania. Publikácia má charakter

**„Tvorivý človek alebo
každý človek,
po objavení krásna,
začína od začiatku,
aby sa presvedčil, že to
nebola len náhoda“**

almanachu. Okrem textov obsahuje zoznamy všetkých absolventov KVVU počas jej polstoročnej histórie. Dôležitou súčasťou sú vizuálne dokumenty – portréty, umelecké diela, zábery z vyučovacieho procesu, z plenérov, či z exkurzií. Veríme, že synergickým pôsobením textu a vizuálnych dokumentov sa nám podarilo vytvoriť predstavu o procese existencie, poslaní a význame katedry.

KVVU sa dlhým oblúkom vrátila opäť na Filozofickú fakultu. Za

päťdesiat rokov sa v spoločnosti mnohé zmenilo. Zmenilo sa aj postavenie umenia a umeleckého vzdelávania. Aj keď ešte i dnes sa v očiach mnohých ľudí umenie vníma len ako „estetická kratochvíľa“, naplno sa ukázala jeho nevyhnutnosť vo výchove pre kvalitný vývoj spoločnosti. Nezastupiteľný je jeho význam pre poznanie vlastnej minulosti, súvisí s kvalitou života, mnohokrát predvída, stáva sa mementom. Postmoderná doba sa vrátila aj ku zmysluplnému prepojeniu vedy a umenia. V kultúrnych spoločnostiach, kam sa určite chceme radiť, patrí umenie k prioritám.

**PhDr. Edita Vološčuková, PhD.
KVVU IHVU**



Riaditeľ IHVU FF PU číta blahoprajný list

Otvárajú sa pred nami mnohé nové horizonty a naša spoločnosť potrebuje novú generáciu tvorivých ľudí, ktorí majú možnosť vytvoriť kreatívnu triedu, o ktorej pred časom písal Richard Florida. Kreatívnej triede, teda aj výtvarníkovi, patrí budúcnosť. Prajem súčasnej i budúcim generáciám pracovníkov a študentov Katedry výtvarnej výchovy a umenia veľa tvorivých nápadov, elánu, optimizmu a kolegiálnu akademickú atmosféru. Vivat, crescat, floreat!

**prof. RNDR. René Matlovič, PhD.
rektor PU v Prešove**



„Ostrov pozitívneho myslenia“

V mene vedenia fakulty a ostatných členov akademickkej obce Filozofickej fakulty PU v Prešove želim všetkým členom Katedry výtvarnej výchovy a umenia Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU v Prešove, aby sa im podarilo naplniť ich predsavzatia, týkajúce sa umeleckej, pedagogickej a publikačnej činnosti, rovnako aj zámeru, viažuce sa na ich kvalifikačný rast. Iba zvýšeným úsilím všetkých zainteresovaných sa môže podať zachovať a rozvíjať úspešnú tradíciu výtvarného umenia a školstva na pôde PU v Prešove.

prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc.
dekan FF PU v Prešove

Dovoľte mi teda, milí kolegovia a priatelia, pedagógovia KVVU, aby som Vám v prvom rade poďakoval za Vašu jedinečnú umeleckú prácu pri výchove a vzdelávaní budúcich pedagógov výtvarného umenia, za reprezentáciu nášho inštitútu, alma mater i mesta Prešov na domácej, ale i svetovej umeleckej scéne a zaželal Vám okrem veľkej noše zdravia, rodinného šťastia a ďalších osobných úspechov najmä tri zásadné veci: odvahy, ktorú využite na hľadanie a začatie nových umeleckých ciest, silu na úspešne prekonáva-

nie prekážok a úskalí, ktoré Vám skrížia túto cestu a vytrvalosť, ktorá Vás dovedie k všetkým vytúženým zmysluplným a umeleckým cieľom.

PaedDr. Jozef Hrušovský, PhD.
riaditeľ IHVU

„V kultúrnych spoločnostiach patrí umenie k prioritám“

Prejsť 50-ročnou históriou Katedry výtvarnej výchovy v Prešove by si vyžadovalo nazrieť do spomienok študentov, absolventov a učiteľov. Všetkých spája jeden spoločný menovateľ, ale v čitateli je každý iný.

Dôležitý je súčet. Súčtom sa prezentujeme v praktickom živote. Minulosť nám vyplaví na povrch obrazy vlastných príbehov. Je na každom z nás, aké miesto si nájde, ku komu sa priradí, na koho si spomenie, ale štatistika si urobí svoje. Obdobie štúdia na vysokej škole je nádherným, až nadradeným poznaním, ktoré nekončí bodkou. Tvorivý človek alebo každý človek, po objavení krásna, začína od začiatku, aby sa presvedčil, že to nebola len náhoda.

doc. Dušan Srvátka, akad. mal.
vedúci KVVU IHVU

Mgr. Michaela Marcinová, PhD.
Foto: Jaro Ondo



46. ročník Akademického Prešova



Študentské divadlo FF PU Prešov

Akademický Prešov (ďalej AP) je jediným kontinuálnym festivalom s takouto tradíciou na Slovensku vôbec. AP známy i ako súťaž umeleckej tvorivosti vysokoškolákov sa uskutočnil 23. - 27. apríla 2012. Realizoval sa v priestoroch PU v Prešove a v niekoľkých pridružených prešovských kultúrnych inštitúciách: DAD, DJZ, PKO, kaviareň Christiania.

Na Akademickom Prešove sa každoročne stretávajú s určitou vzorkou súčasných vysokoškolákov (ale aj hosťujúcich profesionálov, hercov, spisovateľov, redaktorov, vedcov), ktorí prezentujú úvahy o svete prítomnom, minulom a mnohí i o budúcom. Divadlo je totiž vynikajúcim priestorom kultúrnej diskusie, pretože zo samotnej podstaty sa nachádza – voľne citujúc Lehmana – na hranici medzi umením a nie umením. Súhlasím s názorom, že divadlo nie je nikdy iba umením, ale rovnako je skutočným výtvorom. Teda nie umením, ale životom. Úvahy zúčastnených dokumentovali pretrvávajúcu krízu umenia a poukazovali na zodpovednosť mladých ľudí za vylepšovanie tohto stavu ako i potrebu metamorfózy súčasného sveta.

Bezpochyby aj tento rok poskytol konfrontačnú plochu literárnym a recitátorským talentom, ale predovšetkým vysokoškolským amatérskym divadlám. Ide o celoslovenské podujatie, v ktorom sa súťažne prezentovali vysokoškolské amatérske súbory. Prehliadky sa samozrejme zúčastnili, aj keď nesúťažne, viaceré profesionálne telesá, domáce i zahraničné, z reprezentatívnych napr. Túlavé divadlo, Mestské divadlo Žilina, Skrat, Nowy Teatr (Krakow), Teatr KTO (Krakow), Bíle divadlo (Ostrava), Nová síť (Praha), atď.

AP mal v 46. ročníku už klasicky tri súťažné kategórie: vlastnú literárnu tvorbu, umelecký prednes a súťaž študentských divadiel. Tento ročník potvrdil to, že napriek neprajnému času, v ktorom sa toto podujatie realizuje, sa nájdu študenti, ktorí si cenia i takúto konfrontačnú možnosť a svojím výkonom potvrdia akademickú úroveň i vlastnú kvalitu.

Dopoludňajší program už tradične vyplňali besedy

s poprednými slovenskými spisovateľmi, hercami, režisérmi ako aj divadelné dielne, ktoré viedli poprední vysokoškolskí pedagógovia, z osobností možno spomenúť napr. Viliama Marčoka, Andreja Maťašíka, Ladislava Čavojského, Eleny Knopovú, Jána Šimka, Marcina Swierada, Milku Zimkovú, Erika Jakuba Grocha, Janu Bodnárovú, Juraja Letenaya, Ivana Barlu, atď.

AP je podujatím, v ktorom je najväčší priestor vyhradený pre konštruktívnu tvorbu vysokoškolských študentov. Zo spomínaných divadelných produkcií najviac na seba upútalo pozornosť päť študentských súborov: Ja a My z FF, PF UKF Nitra, Divadlo Anima z Ružomberka, ŠD FF PU Prešov, ŠD PF PU Prešov, DEJA MY z FF PU Prešov. Ide o študentské súbory, ktorých činnosť spadá pod záštitu domovských univerzít, pod ich podporou realizujú svoju tvorivú prácu.

ŠD FF PU sa predstavili hrou Živý nábytok, ktorá je syntézou alternatívneho a generačného divadla. Ide o alternatívne, expresívne a fyzicky náročné divadelné predstavenie, založené na predvádzaní multifunkčnosti vybraných kusov nábytku jedným hercom. Podnetná bola aj produkcia prešovských študentov so susednej Pedagogickej fakulty PU, tí spracovali japonskú legendu o Urašimovi Tarovi metódou tieňového divadla.

Všetky spomenuté študentské súbory získali na tohtoročnom podujatí ocenenia, ktoré potvrdili kvalitu i efektivitu ich práce, o čom svedčia i nasledujúce výsledky udelených ocenení:



Študentské divadlá

Hlavná cena ŠD FF PU za invenčný štvorprojekt Kontinuálny remake, Technika hereckého prejavu, Fragments II, Ostrov

Cena Ja a My za scénografické a kostýmové riešenie v inscenácii Alica v krajine zázrakov

Cena Zuzane Kráľovej a Denise Höllerovej za choreografiu v tanečno-pohybovej kreácii Passio pasus et dolor

Cena Adele Mitrovej a súboru P.A.D.A.K za scénické stvárnenie japonskej predlohy Joe Hloucha Urašima Taro

Cena Zuzane Dovičákovej a Divadlu NEON za divadelný scenár v inscenácii C' est la vie

Cena Diane Laciakovej a Pavlovi Natherovi za scénický koncept v inscenácii M. Winkler: Mono
Cena Diane Dunčkovej a Štefanovi Štecovi za 1. miesto v súťaži improvizácie

Umelecký prednes

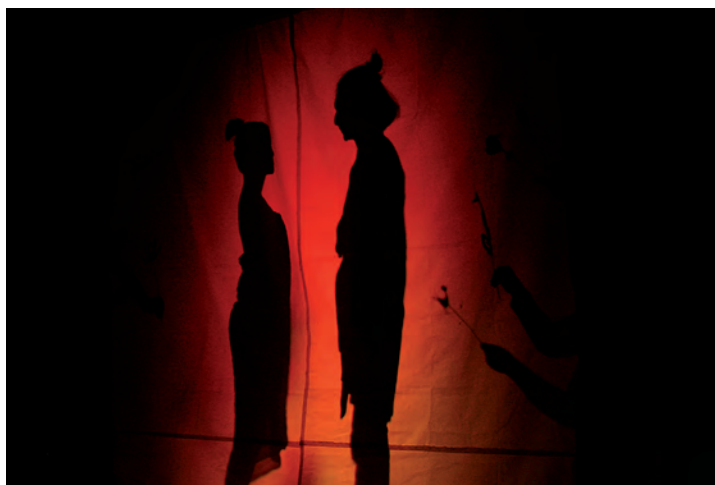
Laureáti v kategórii poézia:

1. miesto: Samuel Chovanec, 1. Michaela Kačúrová

3. miesto: Barbora Pavelová

Laureáti v kategórii próza:

3. miesto: Nikola Varcholíková



P.A.D.A.K. Prešov

Vlastná literárna tvorba

Laureáti v kategórii poézia:

prvé miesto: Veronika Jančíková, slovenský jazyk, FF PU v Prešove

druhé miesto: Ľuboš Lehocký, slovenský jazyk - estetiky, FF UKF v Nitre

tretie miesto: Lenka Dzobová, masmediálne štúdiá, FF PU v Prešove

Laureáti v kategórii próza:

druhé miesto: Lukáš Pazera, masmediálne štúdiá, FF PU v Prešove

tretie miesto: Tomáš Zavatčan, masmediálne štúdiá, FF PU v Prešove a Peter Šišovský, farmácia, UK Bratislava



Divadlo Anima Ruzomberok

Laureáti v kategórii dráma: čestné uznanie: Lukáš Pazera a Martin Kováčik



OZ Boris Bratislava

Akademický Prešov aj tento rok dokumentoval, že kríza hodnôt, ktorá nás obklopuje nie je neprekonateľná. Za najpozitívnejší prínos tohto podujatia pokladám fakt, že vytvára plochu pre diskusiu a konfrontáciu divákov zväčša rovnakej sociálnej, názorovej a intelektuálnej skupiny, čo je prínos nie iba pre nich, ale pre celú divadelnú kultúru. Zorný uhol nazerania hlavne mladej generácie by sme mali akceptovať, pretože predstavuje spôsob a možnosť ako vylepšovať svet. Kreativita vysokoškolákov účinkujúcich na AP demonštrovala možnosť ako prekonávať krízu, a to tvorbou vlastnej generačnej výpovede, ktorá ako sa už roky potvrdzuje nie je márna.

Mgr. Jozefína Štefanská
Foto: archív PU v Prešove

Lukáš Šepták – monodráma

Akademický Prešov nielen pre vysokoškolákov

Súčasťou tohtoročného Akademického Prešova bola aj prehliadka minipredstavení v anglickom jazyku. Veľká sála Divadla Alexandra Duchnoviča sa 24. apríla 2012 zaplnila žiakmi jedenástich základných a stredných škôl z viacerých kútov východného Slovenska, ktorým 5. ročník DramaFestu poskytol priestor na to, aby ukázali svoje herecké nadanie, ale aj vynikajúce ovládanie anglického jazyka.

Účinkujúci previedli všetkých zúčastnených dvanástimi príbehmi, v ktorých ponúkli širokú škálu nápadov a scénických prevedení. Klasické rozprávky o Aladinovej čarovnej lampe či Červenej čiapočke, tajuplná Vianočná koleda od Charlesa Dickensa, ako aj vlastné autorské scénky, ukázali jedinečnú tvorivosť mladých hercov a ich učiteliek. Nepochybne najväčším prekvapením sa stali humorné posolstvá o problémoch dnešnej doby, ktoré boli šikovne zakomponované vo viacerých vystúpeniach. Všetci študenti, dokonca aj tí najmladší, hrali vynikajúco, ich angličtina bol výborná a zo svojho vystúpenia sa veľmi tešili. Ale najviac na mňa zapôsobili učitelia, ktorí svojich študentov veľmi dobre pripravili, aj v angličtine, aj v dramatických zručnostiach.

Osobitné poďakovanie patrí doc. Zuzane Strakovej, ktorá s obdivuhodnou energiou toto krásne podujatie už päť rokov pripravuje, a tiež študentom Katedry anglického jazyka a literatúry Filozofickej fakulty PU v Prešove, ktorí sa postarali o hladký priebeh celého podujatia. DramaFest je síce nesúťažnou prehliadkou, ale zúčastnené súbory dostávajú spätnú väzbu od členov poroty, hodnotiacej divadelnú i jazykovú stránku jednotlivých vystúpení. Tento rok bola členkou poroty aj dr. Tamara Yohaness, lektorka Fullbrightovho progra-



mu, ktorá sa s nami podelila o svoje dojmy z podujatia: „Keď ma požiadali o členstvo v porote, nevedela som, čo mám očakávať. Napokon ma to, čo som videla, naozaj očarilo. Všetci študenti, dokonca aj tí najmladší, hrali vynikajúco, ich angličtina bol výborná a zo svojho vystúpenia sa veľmi tešili. Ale najviac na mňa zapôsobili učitelia, ktorí svojich študentov veľmi dobre pripravili, aj v angličtine, aj v dramatických zručnostiach.“

DramaFest svojou neopakovateľnou atmosférou, hravosťou a farebnosťou priťahuje účinkujúcich i divákov a dokazuje, že dráma ponúka veľké možnosti vo výučbe cudzích jazykov. Ak ste si tento rok nechali ujsť radostný smiech a nadšené hviezdčky v očiach najmladších účastníkov AP, nezúfajte, lebo o rok javisko zasa raz prehovorí rečou detí.

Gabriela Gumanová, IAA FF PU v Prešove
Foto: autorka

Dramatizované čítanie Ako sme mytrimyšky mytrišky mytriškovali



Štvrtý apríl 2012 nebol na Pedagogickej fakulte PU v Prešove úplne bežným. Odpoveď je prostá: na fakultnú pôdu pricupitali malé detské nôžky zo Základnej školy na Šmeralovej ulici v Prešove, ktoré sa s veľkým očakávaním prišli pozrieť na dramatizované čítanie pod názvom Mytrimyšky mytrišky.

Predstavenie pre deti vzniklo na motívy knihy Jozefa Turana Tri myšky mytrišky a pripravili ho členky študentského divadla P.A.D.A.K. Obecenstvo tvorili práve deti prvého ročníka zo Základnej školy na Šmeralovej ulici v Prešove. Predstavenie okrem hranej časti obsahovalo aj časť, ktorú by sme mohli pracovne nazvať aj „maškrtnou“. Počas nej si totiž celé osadenstvo obecnstva mohlo pochutnať na maškrťách, ktoré boli od tých tradičných iné iba tým, že neobsahovali umelé sacharidy a boli parádne zdravé. Deti mali možnosť zamaškrtiť si na syre. Reakcie rozžiarených detských očí a ústa plné slovenského syru, poukazovali na veľkú spokojnosť detí, jednak s predstavením, jednak s obsluhou. Svedčí o tom pochvala detí a učiteliek, nielen za skvelé predstavenie, ale aj za plné brušká.

A aby sa na rad dostali aj myšky mytrišky, je potrebné zdôrazniť, že aj im predovšetkým spokojnosť detí veľmi ulahodila. Že sa nedostali k syru, nevadí. Veď túto časť dramatizovaného čítania si môžu nechať na ďalšie predstavenie. Je sa na čo tešiť!

Bc. Lenka Eliášová
Foto: archív PF PU

Výstava záverečných prác študentov a študentiek katedry výtvarnej výchovy a umenia

V študovni Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove sa 30. mája 2012 uskutočnila výstava, prezentujúca tvorbu študentov končiaceho ročníka magisterského štúdia Katedry výtvarnej výchovy a umenia PU v Prešove. Každoročne sa opakujúca výstava prác študentov, ktorú slávnostne otvoril vedúci katedry, doc. D. Srvátka a rektor univerzity, prof. R. Matlovič, má tentoraz trochu výnimočný ráz, a to z dôvodu osláv 50. výročia založenia katedry, ako aj 15. výročia PU v Prešove. Konceptia výstavy je naozaj rôznorodá. Naplno sa tu prejavila individualita jednotlivých mladých umelcov - v pestrosti zvolených prístupov aj techník. Nájdeme tu maľby, grafiky, keramické aj textilné objekty, výrazne ale prevládalo umenie plošné.

Z priestorových prác tu môžeme nájsť veľmi netradične, do roviny svetidla posunutú tému autorskej knihy autorky **Stanislavy Šutákovéj**, vychádzajúcu z kombinácie tušových papierov a brailového písma. Pestré a hravo poňaté sú keramické práce na tému hry s farbou a črepom, inšpirované mayskou kultúrou **Eriky Mihaľovej** a autorská kávová súprava „Ty a Ja“, inšpirovaná secesiou **Veroniky Jóbkovéj**. Keramika je blízka aj **Martine Jackovej**, ktorá sa v diptychu „Kaleidoskop myšlienok“ inšpirovala islamskou mozaikou.

Do autorského odevu pretavila myšlienku hry pohybu a svetla **Katarína Šoltýsová**, ktorá vytvorila netradičné pleteninové overaly, dopĺňané farebnými fosforeskujúcimi niťami, tvoriace v tmavom prostredí vizuálne pôsobivé efekty. Úplne iný prístup k textilu zvolila **Daniela Sakmárová**. V kolekcií tkaných príručných tašiek z prírodných materiálov, s použitím zemitých farebných tónov, oprášila starú techniku tkania na krosnách a tiež techniku tkania na ráme.

Tradičnej grafickej technike suchej ihly sa venuje **Lucia Brandenbúrová** v cykle „Dvanásť znamení“. Dominantný je tu figurálny motív s jemne erotickým nádychom, dopĺňaný o alchymistické značky jednotlivých znamení zverokruhu. Rovnakú techniku používa tiež **Paula Maliňáková**. Prezentuje cyklus ex-librisov s názvom „Spôsob života“. V grafikách, následne farebne variovaných v počítači, je vidno snahu autorky o vyjadrenie spôsobu života jednotlivých ľudí, ich povolaní a záujem o človeka.

Dominantnou časťou výstavy je kolekcia malieb. **Aneťa Hafincová** v práci „Končí to začiatkom“ konfrontuje abstraktné farebné plošky, symbolizujúce človeka



a jeho snahu všetko racionalizovať, s nespútanosťou a uvoľnenosťou prírody, vyjadrenej voľnými ťahmi. U **Gariely Šebeňovej** je abstraktné zobrazenie jasným východiskom vzhľadom k téme triptychu s názvom „Energia“. Gestická maľba abstraktného expresionizmu a rýchly – kaligrafický rukopis charakterizuje vystavené diela **Petra Podhajeckého**. V kontraste voči jeho rukopisu vyčnieva obraz „Kompozícia č.8“ **Štefana Greca**, ktorý je naopak veľmi kompozične premyslený, precízny, v čistom prevedení a decentnej farebnosti. Farebná a výrazovo veľmi živá tvorba **Gariely Žolnovej** nám predostiera jej „Videnie“, diptych, vytvorený abstrahujúcim rukopisom s nádychom expresie i sna. Štylizovanú expresívnu podobu figurálnej maľby ponúka **Silvia Ivanková**. Ako napovedá samotný názov „Z druhej strany“, snaží sa tu poukázať na svet nevy-povedaného vnútorného utrpenia, skrývajúceho sa v človeku. Veľmi hravú a odľahčenú maľbu na spôsob komixu, doplnenú o typicky komixové výrazy a anglický text, nám ponúka **Sandra Štepaníková** vo svojom „Príbehu v maľbe“.

Z média maľby vychádza pri tvorbe ženských figúr aj **Lívia Čubová**. V cykle „Žena“ kombinuje olejomaľbu s benzínovým papierom. Fotografia vzniknutej maľby následne dodatočne upravuje v počítači. Vystavené digitálne tlače vyjadrujú krásu ženy a jej podobnosť s kvetom. Nové médiá využil aj **Róbert Egreši**. Znakové kompozície „Čič-artu“, prevzaté z dreveníc, tvorí technikou digitálnej grafiky a striekaním spreja cez šablónu a umiestňuje v priestore mesta ako street-art. Snaží sa tak poukázať na postupný zánik tradičných hodnôt a národnej identity. Formu nových médií použil aj **Tomáš Telepák**, ktorý vytvoril autorskú pieseň a videoklip s ironizujúcim podtónom s názvom „Upokoj sa v zlobe“, poukazujúcu na dôležitosť nájdania pokoja v sebe, v nepokoj vyvolávajúcich situáciách. Výstava je inštalovaná od 30. mája 2012 a potrvá do 4. septembra 2012.



Mgr. Róbert Egreši

Foto: archív KVVU IHVU FF PU v Prešove

Svetové koncertné premiéry



V Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice PU v Prešove, ktorá sa stala vďačnou koncertnou sálou sólistov, umeleckých súborov a pozvaných hostí, sa v marci 2012 konal koncert vážnej hudby. V rámci projektu Ministerstva školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky KEGA 032 PU-4/2011, vedúci riešiteľ, doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD., pozval tri interpretky. Účinkujúce sa predstavili tvorbou skladateľov 19. až 21. storočia. Publikum si malo možnosť vypočuť sklady v podaní sólových partov, duet a tria Mgr. art. Blanky Pavlovičovej (husle), Mgr. art. Márie Šabakovej (akordeón) a Mgr. Ivety Vladykovej (spev).

Koncert, odborným výkladom každej sklady, moderoval Juraj Vajó. Po dramaturgickej stránke bol zostavený, počnúc skladbami Bélu Keléra, hudobníka, skladateľa a dirigenta, ktorý sa narodil v Bardejove, Lucie Koňakovej, s vyvrcholením skladieb slovenských autorov v svetovej premiére.

Od Bc. Michala Paľka, absolventa Košického konzervatória, Vysokej školy múzických umení v Bratislave a Akadémie umení v Banskej Bystrici, v súčasnosti poslucháča na Akadémii muzycznej v Krakowe (kompozícia v triede Dr. Hab. Wojciecha Widłaka) zaznela skladba Keara shel Seder, a to tri časti z pôvodných piatich: I. Bejca, II. Maror, III. Zroa.

V podaní muzikantského zoskupenia (spev, husle, akordeón), od Mgr. art. Juraja Vajó, ArtD., absolventa Košického konzervatória, Vysokej školy múzických umení v Bratislave, pedagóga, skladateľa a dirigenta, zaznela skladba Nigunim. V jednotlivých častiach, I. Hoquetus, II. Aria and sketh of chaconne (by the Dvořák's theme) part 2. Prayer for peace in Persia. Tehilím 113. III. Motets for rabbi Zalman Nelson, sa prítomným prezentovala celá „trióva zostava“ technickou vyspelosťou náročných partov jednotlivých interpretov, hudobným cítením a veľmi dobrým „spolumuzicírovaním“.

Diplomové koncerty....

Štúdium na vysokej škole končí „štátnicami“ študentov, ktoré pozostávajú zo štátnych skúšok a obhajoby záverečných prác, na prvom stupni štúdia bakalárskou prácou, ukončením druhého stupňa diplomovou prácou. Na katedrách hudobnej výchovy existujú záverečné práce, ktorých súčasťou je umelecký výkon (verejný koncert, diplomový koncert).

Diplomový koncert (projekt) je náročnejší o „živý vstup“. Diplomant obhajuje naštudovanie diplomového projektu (prednes, technickú, rytmickú, intonačnú a dramaturgic-

kú vyspelosť) nie len pred komisiou, ale aj publikom, ktoré je jeho prvým kritikom.

V marci sa konali diplomové koncerty študentov Prešovskej univerzity v Prešove pri príležitosti 53. ročníka Prešovskej hudobnej jari 2012, s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. K úspešnému priebehu prispela aj dobrá spolupráca Prešovskej univerzity v Prešove s PKO Prešov, ochota a ústretovosť vedúceho programového oddelenia PKO Prešov Jozefa Kačalu.

„Teraz je čas“

V sále PKO – Čierny orol Prešov, 21. marca 2012, svojím umeleckým výkonom prístupným pre verejnosť prezentovali praktickú časť bakalárskej záverečnej práce študentov 3. ročníka bakalárskeho štúdia Lukáš Mihalík a Tomáš Buranovský, v rámci študijného programu „Učiteľstvo hudobného umenia“ Prešovskej univerzity v Prešove, Filozofickej fakulty, Inštitútu hudobného a výtvarného umenia, Katedry hudby - diplomovým koncertom. Sprievodným slovom a predstavením publiku umeleckého curriculum vitae oboch účinkujúcich sa veľmi dobre zhostil Ján Jakubov.

Lukáš Mihalík už prvými tónmi a akordmi na klavíri v skladbe z vlastnej tvorby Perpetuum mobile demonštroval svoju hráčsku technickú vyspelosť, hudobné precítenie a muzikálnosť. Úvodné taktý boli pre mnohých poslucháčov možno novinkou, keď tóny zazneli v termíne „String piano“, kde zvuk vznikol manipuláciou strún priamo vo vnútri klavíru. V ďalších dvoch ukážkach z domácej tvorivej dielne „In memories“, a „Čakanie na ráno“ spojením klavíra a syntetizátora nenásilnou a hravou formou prezentoval rozdielnosť zvukov oboch nástrojov. Z jeho hry bolo cítiť ľahkosť, hravosť, sebavedomie a podmanivosť klávesových nástrojov. Prezentoval sa aj ako mladý začínajúci autor populárnej hudby. Publikum si jeho vystúpenie s pôžitkom vychutnávalo, čoho dôkazom bol dlhotrvajúci aplauz.

Tomáš Buranovský vo svojom diplomovom koncerte ťažil zo skúseností, ostrieľanosti, ktoré získal súťažami, ako finalista prestížnej televíznej súťaže druhého ročníka Česko Slovensko má talent a víťaz pesničkovej skladateľskej súťaže Košický poklad 2010.

Úvodná pieseň, v ktorej autorom hudby a textu je Chris Isaak „WICKED GAME“ chytila za srdcia štátnicovú komisiu aj publikum, ktoré sa miestami stalo jeho „doprovodným rytmickým hráčom“. Jeho repertoár sa niesol predovšetkým v znamení skladieb, ktoré sa nachádzajú na jeho debutovom albume „Čas“, ktoré svetlo sveta uzrelo 7. marca 2012 (Blízko cieľa, Čas, Schúlený, Run, ...). Potvrdil tým aj slová jedného z porotcov finále druhého ročníka Česko Slovensko má talent Jaroslava Slávika, že „mohol by sa uchytiť ako singer&songwriter, teda spevák, ktorý si skladá vlastnú hudbu. Výkony interpretoval s istotou, suverenitou, súhrou speváka a skupiny. Pôsobil na javisku pokojným dojmom, skromnosťou a vedomím si svojich speváckych kvalít. Nechýbala mu ani noblesa gentlemana, poďakovanie publiku za každý potlesk. Kultivovaným prejavom hlasu a v stredných polohách intonačnou čistotou presvedčil o svojom talente.“

V záverečnej skladbe „WITH OR WITHOUT YOU“ - hudba a text U2, sa na javisku predstavili všetci interpreti veľmi vydareného večerného koncertu.

Myslím si, že obaja interpreti, ktorým oponentmi bolo publikum, zvládli svoje vystúpenia excelentne a prvú praktickú časť bakalárskej práce hodnotím na „A“.

Čo zaželať Tomášovi a Lukášovi... Vydali ste sa za krásnou ale náročnou cestou. Základný a nesmierne talentovaný hudobný potenciál máte, ktorý Vám nemôže nikto vziať,

je len na Vás, aby ste ho rozvíjali.. Náročné je pretaviť ho do tvorivej činnosti, pretože dnes preraziť a uplatniť sa v šoubiznise je ťažké. Želám Vám, aby aj tá druhá časť Vašej cesty sa stala krásnou a reprezentovali ste svoju alma mater na popredných koncertných pódiiach. Za úspechmi tohto diplomového koncertu treba vidieť prácu vedúceho záverečnej práce doc. Mgr. art. Karola Medňanského, PhD., pedagóga, skladateľa, dlhoročného komorného hráča – sólistu na violončelo a violu da gamba. Naučil oboch diplomantov pozerať do partu, aby nevníмали iba noty, ale odhalili hudobnú frázu, motív tej ktorej skladby, pochopili hudobnú reč. Výstižné sú jeho slová k vystúpeniu diplomantov: „Ja som počúval ich hudbu a rozprával sa s nimi o hudbe.“

CAMERATA ACADEMICA a jej hostia
Magické číslo 7 môžeme priradiť k jarnému koncertu Cameraty Academica a jej hostí, ktorý sa niesol v osvedčenej dramaturgii. Ťažisko koncertu spočívalo na študentoch 1. a 2. ročníka Inštitútu hudobného a výtvarného umenia Katedry hudby, s vyvrcholením hlavného protagonistu koncertu, Komorným orchestrom Prešovskej univerzity v Prešove CAMERATA ACADEMICA, pod umeleckým vedením dirigenta doc. Mgr. art. Karola Medňanského, PhD. Dramaturgie koncertov p. Medňanského majú sympatický hudobný rukopis, v ktorom vzdáva hold slovenským skladateľom. V siedmom ročníku jarného koncertu uviedol skladby k 85. výročiu narodenia hudobného skladateľa, muzikológa, teoretika a pedagóga prof. PhDr. Ladislava Burlasa, DrSc.

V príjemnom prostredí Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove sa postupne predstavili interpreti „pomyselného hudobného odboru“ oddelenia sláčikového, akordeónového, speváckeho a dychového.

V hre na husliach sa predstavili Barbora Šalamúnová, Bc. Mária Dzúriková, Ján Jakubov, Matúš Kačica, Lívia Sotáková, Simona Slavíková, Jana Dzuřová, Jozef Merga a Patrik Hupcej, pod odborným a pedagogickým vedením Mgr. Stanislava Baláža, PhD., Mgr. art. Blanky Pavlovičovej. Popri koncertnom majstrovi v Camerata Academica a súčasnej „dominante“ v husľovej sekcii Jane Dzuřovej majú obaja pedagógovia do budúcnosti v poslucháčoch slušný potenciál a sú veľkým príslubom pre ďalšie koncerty. Sólisti a husľové duá sa predstavili slušnou technikou, intonačnou istotou a pekným tónom. Osobitne treba spomenúť prednes husľového duá Bc. Márie Dzúrikovej a Simony Slavíkovovej, ktoré ukážkou hudobného klasicizmu od Wolfganga Amadeusa Mozarta zapôsobilo na poslucháčov, zvukom, dynamikou, farbou, agogikou a slušnou zohratosťou i hudobným porozumením medzi nimi.

Interpretačným výkonom v hre na akordeón upúťali publikum Lenka Dzurovčinová, Lívia Kováčová a Kamil Keselica, pod pedagogickým vedením Mg. Renáty Bartkovej, externého pedagóga Katedry hudby. Hudobný prednes, technická vyspelosť, dynamika a súhra dynamickej vyváženosti pravej a ľavej ruky, boli silnými hudobnými prejavmi vo vystúpení Lívie Kováčovej v skladbe od L. Antala „Fantázia na ruskú tému“. Jej interpretácia v hre na akordeón patrila k vrcholom jarného koncertu. Z vystúpenia bolo cítiť potešenie z hry.

Bc. Brigita Tivadarová, externý pedagóg Katedry hudby, pripravila Máriu Hlávkovú a Anežku Cintálovú, ktorá si vybrala ukážku „Tu ch'hai le penne, anmore“, od Giulia Cacciniho, talianskeho skladateľa a tvorcu nového barokového štýlu, v ktorej prejavila vokálnu istotu. Mezzosoprán znel zvonivo, zamatovo, čisto. Úspech jej vystúpenia priniesla aj zohratosť s klaviristkou Janou Kašpárkovou. „Dychové oddelenie“ zastupovali Jaroslav Janek (trúbka) a Martina Bombalová (lesný roh). Odborné a veľmi boha-

té pedagogické skúsenosti pri naštudovaní skladieb obom hráčom poskytol doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD. Trúbkar si vybral pre svoj prednes Orchestrálnu suitu č. 3 D dur BWV1068 „Air“ od veľikána barokového obdobia Johana Sebastiána Bacha. Dielo písané pre orchester je veľmi vďačnou, krásnou „citovou“ skladbou v sólovom prevedení. Jaroslav Janek sa zhostil svojho výkonu slušnou intonáciou, ale v prednese chýbal mäkký, sladký tón, ktorý si táto skladba priam žiada.

K spomienke na 85. výročie narodenia hudobného skladateľa Ladislava Burlasa zazneli ukážky zo slovenských ľudových piesní v diele Na strunách a klávesoch. („Ticho ma zapletajte“ v podaní Lívie Sotákovovej a „Preletel vtáček“, „Ej povedz nám“ v interpretácii Patrika Hupceja). Sólisti veľmi dobre tlmočili skladby oslávenca a zanechali príjemný zážitok.

Na záverečnom 7. jarnom koncerte sa predstavil „domáci hosť“, Komorný orchester Prešovskej univerzity v Prešove Camerata Academica, pod vedením umeleckého vedúceho a dirigenta doc. Mgr. art. Karola Medňanského, PhD. Vystúpenie tohto komorného telesa sa nieslo v znamení hudby 20. storočia slovenského skladateľa, pedagóga Jozefa Podprockého. Z jeho tvorby si publikum vypočulo Suitu domestica v štyroch častiach. Intrada, Choral, Galiard, Sarabande a Chorea attacca Conclusio. Imponovala dominantnosť dirigenta a vnímavosť orchestra na jeho gestá a predstavu dirigenta o skladbe, čím sa dosiahol vzájomný súzvuk „oboch interpretov“. Koncert bol súčasťou projektu MŠVVaŠ Slovenskej republiky KEGA 032PU-4/2011 a podujatí k 15. výročiu vzniku Prešovskej univerzity v Prešove.



Diplomové koncerty, jarný koncert, sprievodné akcie v rámci Akademického Prešova 2012, Koncert populárnych osobností a skupín, (verejnosti sa predstavila z Gréckokatolíckej teologickej fakulty skupina Anastasis), ktoré sa uskutočnili v mesiacoch marec – apríl 2012, demonštrovali, aký silný potenciál v umeleckej činnosti má Prešovská univerzita v Prešove. Pri univerzitných a mestských významných spoločensko-kultúrnych aktivitách (otvorenie akademického roka, vianočné koncerty, inaugurácie, udelenia Doctor honoris causa, Dni mesta Prešova) môže čerpať z vlastného umeleckého arzenálu, ktorý tvoria sólisti, umelecké súbory na veľmi dobrej úrovni, čo sa prejavuje mimoriadnymi výsledkami v rámci akademických súťaží, prestížnych televíznych šou SuperStar, Česko Slovensko má talent. Je to vzácna devíza umenia, ktorú nám môžu viaceré univerzity na Slovensku právom závidieť.

PhDr. Viliam Tarjányi, PhD., tajomník RUČ
Foto: archív IHVU – Katedra hudby, FF PU v Prešove

Prešovskí študenti reprezentovali v Ríme

V Ríme sa 28. 4. – 1. 5. 2012 uskutočnilo Európske stretnutie univerzitných študentov. Jeho hlavným cieľom bola problematika riešenia otázok evanjelizácie. Vyše 500 mladých sa spoločne zamýšľalo nad súčasnou spoločenskou situáciou a možnostiach vplyvu viery na ňu.

Počas toho stretnutia sa zišli študenti viacerých európskych univerzít, napríklad z Chorvátska, Srbska, Francúzska, Španielska i ďalších. Jednou z najpočetnejších skupín bola slovenská výprava, v rámci ktorej vyslala najhornejší počet Bratislava, ale nedal sa zahanbiť ani Prešov. Prišliť fungovanie svojej alma mater, Prešovskej univerzity v Prešove, v otázkach novej evanjelizácie, sa vybrali štyria delegáti: Ján Čakanek (doktorandské štúdium, učiteľstvo slovenský jazyk - nemecký jazyk), Matúš Žolna (doktorandské štúdium, regionálna geografia a regionálny rozvoj), Peter Sasák (bakalársky stupeň, masmediálne štúdiá) a Mária Dudová-Bašistová (magisterský stupeň, masmediálne štúdiá). Spolu so svojím „tutorom“, duchovným správcom prešovského Univerzitného pastoračného centra Dr. Štefana Héseka Mariánom Kašajom, sa zapájali do diskusií a workshopov týkajúcich sa 6 oblastí: kultúra, spoločnosť, komunikácia, ekonomika, oblasť vedy, výskumu a techniky a politika. Ich výsledkom boli výstupy, ktoré boli prezentované vo forme prezentácií.

V rámci PU v Prešove bolo vyzdvihnutých a veľmi pozitívne ohodnotených viacero skutočností: práca UPC v rámci pôsobenia školy, vzájomná spolupráca univerzity a UPC, z hľadiska poskytovania priestorov na omše (utorkové „poldvanástky“ priamo v srdci univerzity) i priestorov na duchovné poradenstvo (UNIPOCENTRUM PU v utorkových a stredajších popoludňajších hodinách) i pozitívna spolupráca so Študentským domovom a jedálňou PU v Prešove. Ohlasy priamo od študentov a pohľad na skutočnosť ich očami len potvrdili priaznivé podmienky pre snahu o evanjelizáciu v srdci Prešova.

Naši študenti si však okrem samotných prednášok a workshopov mohli vychutnať aj pravú atmosféru Ríma, absolvovať prehliadku po mnohých rímskych pamiatkach (Bazilika sv. Petra, Bazilika sv. Pavla, Kupola Romana či Koloseum). Súčasťou ich programu bola aj sv. omša, celebrowaná Svätým Ocom Benediktom XVI., slávnostná vigília k výročiu blahorečenia bl. Jána Pavla II. i návšteva a turistika v talianskych Dolomitoch. A to všetko za prítomnosti úžasnej partie mladých, ktorá sa zišla a spoločne vytvorila fantastickú atmosféru.

Rím očami zúčastnených (dojmy, postrehy, zážitky)

Peter Sasák, masmediálne štúdiá:

Rím bol krásny zážitok. Na strednej som študoval stavitelstvo, preto ma ohromila aj architektúra a mal som možnosť vidieť to, čo som musel memorovať a kresliť dlhé hodiny. Škoda, že akurát bol zápočtový týždeň, lebo som sa dostal do mierneho sklzu. Ale nemenil by som to za nič, lebo to bol skvelý relax, úžasná pastva pre oči i strava pre dušu. Vďaka Rímu som pochopil, že Slovensko, aj svet, je plný odhodlaných mladých ľudí, ktorí napriek problémom stále veria v kresťanské hodnoty. Zároveň som aj pochopil ako vyzerá talianska organizácia a na tom som sa poriadne zasmial. Tam je tajomstvo dlhovekosti juža-



nov - žiadny stres, na všetko je čas, práca vždy počká. Vidieť pápeža, mesto a mladých z celej Európy, mi prinieslo do života viac elánu a odhodlania robiť niečo so svojou pasivitou. Niekedy na povzbudenie stačí málo. Nová sila, ktorú som tam načerpal, bude prínosom, dúfam, že aj pre moje okolie.

Matúš Žolna, regionálna geografia a regionálny rozvoj
Ako vnímam svoj pobyt v Ríme? Cesta do „večného mesta“ (la città eterna) autobusom, vrátane povinných prestávok, trvala cca 17 hodín. Mne,

ako geografovi a vášnivému cestovateľovi, sa to ani nezdalo veľa. Pochopil som, aký je náš svet malý. Prejdete niekoľko-hodinovú vzdialenosť a zrazu pred Vami je úplne iná krajina, s inými zvyklosťami a charakterom ľudí. Zaujímavé bolo, ani tie tak množstvo pamiatok (5 dní na historický Rím je málo), ale uvedomenie si, že po

zemi, ktorej kráčate, kráčať kedysi napr. Gaius Iulius Caesar, Svätý Peter a iné významné osobnosti. Čo mi Rím dal, aké nové poznatky? Až v Ríme som prišiel na to, čo znamená slovné spojenie „ty si taký talian“.

Taliani a celkovo mediteránske štáty sú povahovo výrazne odlišní od nás: flegmatický prístup k povinnostiam, typické talianske „dolce far niente“ – v preklade sladké ničnerobenie a žiaden stres. Keď som sa opýtal miestnych, ako nás Slovákov vnímajú, tak mi po anglicky odvetili „hardworkers“. Tiež som usúdil, že aj na Slovensku je dobre žiť, len cítiť nedostatok financií na modernizáciu krajiny a chuť rýchlejším tempom reformovať neefektívne systémy. Čím by som mohol svojím pobytom obohatiť moju Prešovskú univerzitu? Študenti Sapienzy (Università di Roma) majú vytvorené kvalitné materialovo-technické podmienky pre štúdium.

Umožnenie študentom PU empiricky spoznať edukačný systém významných európskych univerzít je správne rozhodnutie, ktoré by sa ale malo podporovať vo väčšej miere ako doteraz. Uvítal by som výrazné zjednodušenie procesu vyslania študenta na zahraničné štúdium (prípravu podkladových materiálov presunúť na zodpovednosť univerzity, čím by sa odbremenilo zaťaženie študentov).

Ján Čakanek, učiteľstvo predmetov slovenský jazyk - nemecký jazyk

Pri spomienke na Rím sa mi ako prvé vynoria workshopy k téme novej evanjelizácie. Bola mi sympatická odva ha mladých z rôznych krajín (Slovensko, Česko, Chorvátsko a i.) predstúpiť pred dav a podeliť sa o prežívanie viery vo svojej krajine, často v lámanej angličtine, ktorej však všetci rozumeli, lebo nás nespájali iba slová, ale najmä duch a zápal pre Božie veci – a o to tu v podstate išlo. Nemôžem zabudnúť na postrehy mladého ruského študenta, ktoré boli také trefné, že až vyrážali dych (napr.: We are not creators, we are just created!). Je obdivuhodné, ako ostroumne obhajoval pravdy viery, a to na poli takej exaktnej vedy, akou je fyzika. V druhej fáze to bolo mesto ako také: Rím – kolíska antiky, ktorá na nás dýchala z bielych mramorových sôch a stĺporadií, koloseum a Španielske schody, no a vo Vatikáne, pravdaže, pompézna architektúra Baziliky svätého Petra, ale predovšetkým nedeľňajšia omša v nej, ktorú celebraval sám Benedikt XVI. Bola slávnostná a veľkolepá a hoci trvala asi dve hodiny, nechcelo sa mi odísť. Napokon nás neobišla ani romantika: žblnkotanie vody vo Fontáne Di Trevi, do ktorej som pre šťastie hodil požičtanú päťcentovku – doteraz som ju nevrátil. V jeden večer, posledný pred odchodom, sme si v partii sadli na jednu z terás k pravej talianskej pizzi či lazaniám. Tvárou nejedného dievčaťa preletel rumenec, nie však v vína, ktoré sme pili, ale zo šarmantného čašníka, ktorý dotyčné dámy privádzal do rozpakov svojimi v poctivej slovenčine natréňovanými a dlhou praxou zveľaďovanými komplimentmi. Pamätám si ešte živo, ako sme v metre na plné hrdlá a z plných sŕdc vyspevovali slovenské ľudové pesničky. Podaktorí z cestujúcich len krútili hlavou, podaktorým šklbalo kútikmi usmievajúcich sa úst, akoby sa chceli pridať. Cestou nazad sme podnikli túru k Dolomitom – v teniskách, po blate a na snehu, presne ako spieva Elán, potom sme v autobuse zdieľali zážitky a pomaličky podliehali veľkej, ale neskutočne príjemnej únave. Taliansko nám dalo veľa, ale ani my sme mu nič nezostali dlžní. Taliansko, to bolo nefalšované stretnutie človeka s človekom, stretnutie národa s národom v mene

„Človek neraz musí opustiť svoj domov, aby si uvedomil, akú hodnotu má vlastne doma“

Najvyššieho, kaskáda duchovných zážitkov a mohutný príliv pozitívnej energie.

Mária Dudová-Bašistová, masmediálne štúdiá

Svoj pobyt v Ríme vnímam ako jednu úžasnú neopakovateľnú príležitosť a zážitok na celý život. Vyráziť si prezrieť Rím ako turista sa môže v budúcnosti podariť, ale ísť tam ako zástupca študentov prezentujúcich svoju univerzitu a zároveň okrem kultúrneho využitia môcť bližšie nahliadnuť do mentality Talianov i ďalších rovesníkov rôznych kútov Európy, to je príležitosť, aká sa nenaskytá každý deň. Rím mi dal veľmi veľa, jednak zo strany kultúrneho využitia a jednak po duchovnej stránke. Stáť na Námestí sv. Petra a kochať sa pohľadom na famóznu stavbu Baziliky sv. Petra, byť na omši so Sv. Otcom, komunikovať anglicky a rozumieť si, aj napriek svojim nedostatkom, mali čaro, ktoré treba jednoducho zažiť.

Po tomto pobyte v Ríme vnímam, že naša Prešovská univerzita v Prešove má v porovnaní s ďalšími krajinami a univerzitami (napr. v Srbsku) veľmi dobre vytvorené zázemie a podmienky pre podporu evanjelizácie, ale napriek tomu nie je dôvod k stagnácii, lebo mladí neustále vyžadujú nové podnety.

V Ríme bolo úžasne, neopísateľne, ale napriek tomu som šťastná, že som Slovenka. Prejavili sme sa ako mladý, dynamický národ, ktorý má a chce niečo svetu ponúknuť. Človek neraz musí opustiť svoj domov, aby si uvedomil, akú hodnotu má vlastne doma.

Bc. Mária Dudová-Bašistová
Foto: autorka



Putovný pohár dekana FM je na FŠ PU

Pri príležitosti osláv 15. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove sa 24. 4. 2012, v Športovej hale PU, konal 3. ročník Medzi-fakultného volejbalového turnaja o putovný pohár dekana Fakulty manažmentu PU v Prešove prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD.

Akciu zorganizovala Študentská rada Manažérov, pod záštitou Fakulty manažmentu, s podporou Fakulty športu (veľká vďaka patrí Mgr. Terézii Slančovej, PhD.).

Tohto roku sa na turnaji zúčastnilo 5 fakúlt: GTF, FF, FHPV, FM a FŠ. Počas dvoch hodín reprezentanti fakúlt podali úžasné športové výkony a prispeli ku vytvoreniu prí-



jemnej priateľskej športovej atmosféry.

Po desiatich odohraných zápasoch bodové hodnotenie jednoznačne určilo víťaza a strieborného me-

dailistu, o ostatných miestach rozhodol až tesný pomer skóre.

Putovný pohár skončil opäť v rukách Fakulty športu.

Výsledné umiestnenie:

1. miesto: Fakulta športu
2. miesto: Fakulta manažmentu
3. miesto: Fakulta humanitných a prírodných vied
4. miesto: Gréckokatolícka teologická fakulta
5. miesto: Filozofická fakulta

Bc. Tomáš Bačinský
Študentská rada Manažérov FM
Foto: Bc. Mária Petrišová

FM PU hostila zahraničných študentov



V letnom semestri ak. r. 2011/2012 navštevovalo semináre a prednášky na Fakulte manažmentu PU v Prešove spolu 9 študentov zo zahraničia. Mali 8 predmetov a vyučovalo ich spolu 5 pedagógov. Po počiatočnom šoku z tuhej zimy na Slovensku sa študenti začali adaptovať na naše podmienky, nasávať poznatky z oblasti manažmentu cestovného ruchu a rozprávať o interkultúrnych špecifikách. Ich dojmy v závere semestra z e-mailov zozbierala Martina Ferencová.

Sezen Özen (Turecko): Na Slovensku som sa po prvýkrát postavila na lyže. Bolo to v Tatrách a bolo to úžasné. Naučila som sa tu na nákupy nosiť vlast-

nú nákupnú tašku, aby som nemusela platiť za tašky v obchode – ľudia si tu vážia životné prostredie, a to je veľmi dobre. Viem nové veci o typoch turizmu a nových trendoch v oblasti cestovného ruchu. Tiež som sa naučila, ako rozprávať s rozličnými typmi ľudí. „Now I know, how to be a good manager in the future ☺.“ Osvojila som si i základy slovenčiny – je veľmi ťažká, ale veľmi pekná. No tiež som nadobudla skúsenosť, aké problémy prináša byť v Európe, keď nie ste z Európskej únie.

Andrea Florina Nan (Rumunsko): Keď som sa rozhodla pre Erasmus na Slovensku, netušila som ešte, že to zmení môj život. Prvý deň fúkal studený vietor a bolo mi veľmi chladno. Ale ľudia zo Slovenska sú veľmi láskaví k cudzincom, takže o pár dní pre mňa počasie už nebolo problémom. Noví priatelia priniesli teplo do môjho srdca.

Z Fakulty manažmentu som mala veľmi dobrý dojem, učitelia všetko vysvetľujú tak, aby študenti témam rozumeli. Mala som s nimi veľmi dobrý vzťah („Mr. Uher, Mr. Alcnauer, Ms. Ferencova, Ms. Ali Taha, Ms. Matusikova – I thank them for everything!“). Ich predmety a prezentácie boli zaujímavé, naučila som sa veľa o Slovensku a zlepšila sa i moja angličtina. Erasmus je vynikajúcou príležitosťou spoznať a porozumieť iným kultúram, možno nájsť lásku alebo cestu života. Pre

mňa znamenal viac než to. Môžem povedať, že som objavila samú seba a pocity, o ktorých som netušila, že ich ešte mám: radosť z poznávania a prežívania nových vecí. Slovensko bolo pre mňa novým začiatkom. „I won't forget this experience never in my life!“

Meriç Koca (Turecko): Erasmus mi dal šancu spoznať slovenskú kultúru, nových ľudí a nadobudnúť vzdelanie v zahraničí. Slovensko je ideálna krajina pre nadviazanie priateľstiev. Slováci sú rovnako priateľskí ako Turci. Spočiatku som sa trochu nudil, no postupne sa mi tu páčilo viac a viac. Doplnil som si vedomosti ohľadom vidieckeho turizmu, agroturizmu, medzinárodného cestovného ruchu, a tiež vedomosti z oblasti komunikácie. Na Fakulte manažmentu som stretol úžasných pedagógov. Prežil som tu skvelý čas. „I must say Thank you!“

Na záver semestra sa nám tiež žiada poďakovať za vzájomné obohacovanie, spoluprácu a za úprimnosť, ktorá posilnila našu autoreflexiu a povzbudila nás v snahe rásť. Milí študenti, za koordinátorov Erasmu a pedagógov FM PU v Prešove Vám zo srdca prajeme ÚSPECH – osobný i profesionálny.

PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD.
FM PU v Prešove
Foto: archív FM PU v Prešove

Medzinárodná študentská vedecká konferencia Praha Scientia Movens 2012

Študenti doktorandskej formy štúdia Fakulty športu PU v Prešove, sa 27. 3. 2012 zúčastnili na medzinárodnej študentskej vedeckej konferencii *Scientia Movens 2012*, ktorú organizovala Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Karlovej v Prahe. V sekcii Športový tréning si prvé miesto a cenu prof. Choutky udelenej za prínos pre športový tréning odniesol Mgr. Marek Kokinda s príspevkom „Determinanty korčuliarskej rýchlosti hokejistov vo vzťahu k imitačným cvičeniam“. Druhé miesto v sekcii Spoločenské vedy patrí Mgr. Petrovi Kačúrovi, za príspevok „Analýza komunikačného prejavu trénera a motivačná klíma v tíme“. Na vedeckej konferencii sa zúčastnili aj ďalší študenti FŠ PU v Prešove, Mgr. Pavol Čech a Mgr. Jozef Moroščák. Účasť na konferencii prispela k získaniu nových poznatkov a informácií v oblasti aplikácie vied o športe a športovej praxi.

Bc. Jana Šarišská, Foto: autorka, FŠ PU v Prešove



Zľava: Mgr. Marek Kokinda, Mgr. Peter Kačúr, doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD., Mgr. Lenka Tlučáková, Mgr. Jozef Moroščák, Mgr. Pavol Čech

Medzinárodná spolupráca - prostriedok vytvárania inovácií sociálnych služieb

Študentky a študenti Inštitútu edukológie a sociálnej práce (IEaSP) mali už tretíkrát príležitosť zúčastniť sa na dvojtyždňovom zahraničnom pobyte vo Fínsku, na Univerzite Savonia v Iisalme, vďaka Intenzívnemu programu IP Erasmus, od 19. februára do 3. marca 2012.

Medzinárodná spolupráca v rámci programu *Innowelfare* bola založená na partnerstve medzi viacerými krajinami (Slovensko, Slovinsko, Fínsko, Dánsko, Nemecko, Anglicko). IP Erasmus Innowelfare 2011 sa niesol v duchu problematiky zameranej na inovácie v sociálnych službách: *INNOVATIONS OF WORKPLACE DEVELOPMENT IN WELFARE SERVICES IN EUROPE*. Tohtoročná téma mala názov *DEALING WITH CONSTANT CHANGE AND KEEPING THE HEALTHY WORK ENVIRONMENT* (Vyrovnávanie sa so zmenou a udržiavanie zdravého pracovného prostredia). V kontexte zadanej témy študenti a študentky spracúvali prípadové štúdiá so zameraním na inovácie a zmeny v organizácii, ktoré by prispievali k budovaniu zdravého pracovného prostredia a k optimálnemu fungovaniu organizácie. Na programe participovali študenti a študentky zo študijných odborov sociálna práca, sociálna pedagogika, manažment a zdravotníctvo, čo prispelo k podpore interdisciplinárneho riešenia problémov, osvojeniu si zručností potrebných pre spoluprácu v multidisciplinárnych tímoch, k rešpektovaniu pohľadov a názorov zo strany iných profesií, ako aj k načerpaniu poznatkov týkajúcich sa oblasti sociálnych služieb a sociálnej politiky v daných krajinách. Exkurzie, práca v národných a medzinárodných skupinách a prednášky s názvom „Social Innovations“ a „Change management“ boli obohatením nielen prípadových štúdií, ale viedli aj k rozšíreniu poznatkov a skúseností študentov na teoretickej aj praktickej úrovni. Celý program bol založený na problémovom učení, s cieľom rozvíjať a podporovať kritické myslenie, kognitívne schopnosti, vzájomnú komunikáciu, reflexiu, a tým prispieť k efektívnej graduálnej a pregraduálnej príprave študentov a k skvalitneniu ich ďalšieho vzdelávania. Atraktivitu celého pobytu dokresľoval aj bohatý program, ktorý popisujú študentky a študenti *IEaSP Prešovskej univerzity* z pozície tohtoročných účastníkov a účastníčok projektu:

„Tak ako po minulé dva roky, aj tento rok sa naša univerzita zúčastnila IP programu Erasmus v Iisalme vo Fínsku v zastúpení tímu zloženého zo šiestich študentov *Katedry sociálnej práce* – Danica Adamčíková, Veronika Eibenová, Henrieta Rešovská, Markéta Lukáčová, Peter Garčar a Lukáš Pastrnák, sprevádzaní Mgr. Michaelou Lipčakovou a Mgr. Dávidom Bosým, PhD.

Na kurze sa zúčastnili tradične univerzity krajín z minulých rokov, s výnimkou poľskej, ktorú nahradil ďalší tím zo Slovinska. Napriek počiatočným nepríjemnostiam sa nám podarilo bezpečne sa dostať na určené miesto a začať náš intenzívny kurz. Hlavným cieľom našej cesty bolo vypracovať v rámci dvoch týždňov projekt - inováciu v sociálnych službách za pomoci študentov z ostatných krajín, a to s využitím ich poznatkov a skúseností. Úlohou každého tímu bolo v prvom rade prezentovať svoju krajinu, univerzitu, a tým čiastočne aj samých seba. V treťom bloku prezentácií sme sa už dostali k jednotlivým prípadovým štúdiám (*case studies*), kde jednotlivé tímy informovali o oblasti, prípadne inštitúcii a probléme, ktorý chcú riešiť. Stanovili otázky s prosbou k ostatným študentom o nápady, ako vyriešiť situáciu, nastaviť intervenciu a následne realizovať plán.

Náš slovenský tím si pripravil prípadovú štúdiu v spolupráci so Záujmovým združením žien MyMamy, ktorého cieľovou skupinou sú ženy a deti z rodín ohrozených násilím. Združenie im ponúka bezpečné miesto, kvalifikovanú pomoc a potrebnú podporu. Zastupovali sme ich záujem dozvedieť sa viac o práci s posttraumatickou stresovou poruchou u žien a detí, ktoré sú už mimo prostredia s výskytom násilia. Informácie, nápady na stratégie a intervencie sme získavali rôznymi cestami. Boli to napríklad návštevy mládežníckeho centra Kehypaja, kde sa venujú mladým ľu-

ďom do 30 rokov, ktorí sa nachádzajú v rôznych kritických situáciách, a tiež návšteva miestnej nemocnice. Inšpirujúce boli aj prednášky o *change managemente* a sociálnych intervenciách. Toto všetko bolo ešte doplnené prácou v medzinárodných skupinách, kde každý člen, pochádzajúci z inej krajiny, mal priestor v skratke znovu priblížiť problém národnej štúdie a klásť konkrétne otázky. Ostatní členovia boli vyzvaní pokúsiť sa o tzv. *mindmap*, zdieľanie myšlienok pochádzajúcich, či už z vlastnej skúsenosti, zo štúdia, alebo naštudovanej literatúry, a týmito nápadiami obohatiť prípadný plán intervencie tej ktorej krajiny.

V rámci ďalšej zaujímavej aktivity, nazývanej *Fish bowl*, sme diskutovali o jednotlivých profesiách, ktoré boli zastúpené na IP kurze – témou boli kompetencie jednotlivých profesií, obsah, dĺžka, forma a podmienky štúdia, možnosti uplatnenia, a tiež to, do akej miery je teória spájaná s praxou. Týmto sme mohli naozaj obohatiť naše vedomosti a získať väčší prehľad.



Okrem spoznávania jednotlivých krajín prostredníctvom skupinovej práce a štúdia sme mali možnosť spoznať sa aj na osobnej úrovni. Hostitelia nám pripravili rôzne pohybové aktivity a hry, pri ktorých sme mohli prelomiť ľady a zábavnou formou niečo málo o sebe zistiť. Museli sme preukázať svoju flexibilitu a schopnosť kooperácie a rýchlej reakcie na často meniace sa situácie. Boli pre nás zorganizované aj iné aktivity, ako napríklad jazzový večer, hry vonku (tohtoročná fínska zima bola vľúdnejšia ako minulý rok), sauna (nielen v hoteli Sokos, kde sme boli ubytovaní). V závere IP kurzu sme vlastné a získané nápady pozbierali a vytvorili predbežný implementačný plán. Ten sme vo forme prezentácie predstavili ostatným študentom a učiteľom. Uviedli sme metódy a stratégie, ktoré by mohli byť použité v práci s posttraumou a zostavili sme krátky časový harmonogram.

Čas vo Fínsku vnímame ako veľké obohatenie a prehĺbenie našich vedomostí. Prostredníctvom takýchto programov môžu študenti nadobudnúť schopnosť vnímať lokálne problémy v globálnom meradle a naopak, fragmenty globálneho vnímania problému implementovať na lokálnu úroveň. Uvedomujeme si, že medzinárodná spolupráca rozširuje obzory mladých ľudí, učí ich kriticky myslieť a ponúka im získať šancu na budúcu spoluprácu s rôznymi ľuďmi, organizáciami, univerzitami. Myslíme si, že je potrebné, aby jednotlivé univerzity podporovali takýto typ programov pre rozvoj svojich študentov, no i univerzity samej. Chceme povzbudiť študentov, aby sa nebáli zapojiť sa do takýchto aktivít. Je to výzva, no jej prekonaním sa posuniete ďalej, spoznáte svoje schopnosti v inom svetle a získate veľmi veľa cenných skúseností.“

Mgr. Michaela Lipčaková, Bc. Danica Adamčíková, Markéta Lukáčová, Henrieta Rešovská, Veronika Eibenová, Peter Garčar, Lukáš Pastrnák
Foto: archív Katedry sociálnej práce, IESP FF PU

KOPERNIK CELYJ VEK TRUDILSA...

(Za prof. Michalom Miklušom)



Na zelený štvrtok, 5. apríla 2012, odišiel z našich radov prof. PhDr. Michal Mikluš, CSc., dlhoročný pracovník Katedry ruského jazyka a literatúry na FF v Prešove, prodekan FF, dlhoročný člen jej Vedeckej rady a niekoľko desaťročí významný predstaviteľ slovenského akademického života. Prof. M. Mikluš bol vedúcim Katedry rusistiky a translológie FF v Prešove, bol členom Jazykovednej spoločnosti pri SAV a iných celoslovenských vedeckých a pedagogických komisií.

Prof. M. Mikluš sa narodil 4. 10. 1932 v Malom Lipníku. V rokoch 1953 – 1957 študoval na FF Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, pobočka Prešov. Titul PhDr. obhájil v r. 1971, vedecký titul CSc. získal v tom istom roku. Habilitačné konanie úspešne zakončil v r. 1978. Profesorom sa stal v r. 1997.

Michal Mikluš sa predstavil ako talentovaný lingvista rozsiahlou prácou *Problematika častíc v jazykovom systéme ruštiny a slovenčiny* (1971). Vo svojom vedeckom diele sa venoval v prvom rade opisu jazykového systému na ideografickom základe, zaoberal sa komparáciou a štruktúrou tematických a sémantických polí z rusko-slovenského porovnávacieho aspektu. Vyústením uvedených dlhodobých bádání je monografia *Ideografičeskoje opisaniye russkovo jazyka* (spoluautor V.V. Volkov, 2000), ktorá je syntetizujúcou teoretickou prácou a rieši problémy súvisiace s vytvorením systematického pojmového slovníka významových okruhov pri hľadaní univerzálnej klasifikačnej schémy a semaziologického popisu lexikálnych jednotiek.

Lingvisticky orientované práce

prof. Michala Miklušá sú zamerané na jazykové jednotky jednotlivých rovín, zasahujú aj do všeobecnej jazykovedy, osobitne akcentujú metodické otázky s presahom do spoločenských vied prezentované na ilustratívnom jazykovom materiáli. Týka sa to najmä jeho prác *O poroždeniji reči i o voprosach bazovykh komponentov glubinnnoj semantiki* (2000) a *Interscienticky o texte a filologickom „ja“* (2001). Viaceré práce prof. Miklušá sa zaoberajú aj tým, ako sa rozumová činnosť a citové vzťahy človeka odzrkadľujú v jazyku a reči ako sa reflektuje individualita ľudskej osobnosti a znaky jej príslušnosti k určitej národnej kultúre.

V r. 1989 vyšla akademická publikácia (red. G. Baláž) *Sovremennyy russkij jazyk v sopostavleniji so slovackim*, na vydání ktorej sa výraznou mierou podieľal aj prof. M. Mikluš.

Keď rozmýšľame nad osudom prof. PhDr. M. Miklušá, CSc., tak jedna z prvých asociácií, ktoré prichádzajú v súvislosti s ním na myseľ, je úryvok z piesne z titulku tohto zamyslenia. A pri hľadaní čo najvýstižnejšej charakteristiky jeho osobnosti meno *Koperník* sa žiada zameniť práve menom *Mikluš*. Stovky ruštinárov FF v Prešove, ktoré prešli jeho prednáškami, seminármi a celým radom iných akademických podujatí, si na neho spomína práve ako na veľmi **pracovitého človeka**, s veľkým vedeckým filologickým záberom. Aj po rokoch si spomínáme na doslova *miklušovskú morfológiu*, čo predstavovalo hlbokú ruštinársku semiotiku pre celé pokolenia absolventov katedry ruštiny na FF v Prešove. Moja generácia nastúpila na FF v Prešove v zložitom r. 1968, ktorý bol spojený najprv s veľkými nádejami a neskôr s mnohými sklamaniami. V oných zložitých časoch, keď celý rad učiteľov FF v Prešove bol vylúčený z akademickej obce, vtedy PhDr. M. Mikluš, CSc. sa neraz vehementne pustil do zápasu s vtedajšou politickou mocou, bojoval za svojich kolegov aj na najvyšších miestach a podobne sa zachoval aj vo vzťahu k nám, svojim študentom. Obdivovali sme jeho odvážne a kritické postoje k vtedajšej normalizačnej moci. A neraz sme tú dusnú pre-

politizovanú atmosféru „odstraňovali“ spoločným posedením, kde takmer zákonite zaznela jeho obľúbená pieseň o *pracovitom Koperníkovi*. V kontexte spomínanej pracovitosti sa žiada pripomenúť, že M. Mikluš bol a zostal **prvým profesorom** v histórii prešovskej vysokoškolskej rusistiky. Svoje ľudské a odborné schopnosti rozdával po celý svoj život, doslova kým mu sily slúžili. Stretávali sme sa s ním na odborno-metodických podujatiach ako učiteľia ruštiny základných a stredných škôl, na vedeckých konferenciách doma a v zahraničí, pri obhajobách a kvalifikačných postupoch. Jeho **žičlivý a ľudský prístup** na všetkých spomínaných podujatiach bol neopakovateľný, lebo bolo cítiť, že chce svojich študentov a kolegov posunúť ďalej.

V prof. Miklušovi sme mali naozajstného učiteľa, pomocníka, ochrancu a priateľa, do posledných dní jeho účinkovania na katedre rusistiky na FF v Prešove. Už ako 70-ročný vystúpil na vedeckej konferencii *Hľadanie ekvivalentnosti*, ktorá bola venovaná jeho jubileu. Súčasne už vtedy bolo zrejmé, že je veľmi vyčerpaný a už nemohol prijať našu ponuku, aby ešte určitý čas pôsobil medzi nami.

Prof. Mikluš celý svoj profesionálny život veľmi intenzívne *koperníkovsky* pracoval, čím spolu so svojou generáciou ruštinárov spoluplytvárал kvalitnú vysokoškolskú rusistiku v Prešove a na Slovensku. Takmer všetci súčasní tvoriví pracovníci katedry rusistiky sú jeho študenti, viacerí z nás sme mali tú česť byť jeho kolegami. Aj v tejto pozícii zostal v našej pamäti ako vynikajúci vedec filológ, naozajstný **ľudomil**, prirodzený a skromný človek.

Nech teda tie veľmi krásne dojmy z jeho osobnosti, ktoré zostali v nás, sa obrátia v ďalšom *koperníkovskom* putovaní v jeho prospech. Lebo som presvedčený, že jeho duch bude aj tam „*truditsa*“, a možno že ozveny jeho mnohostranných aktivít zaevidujeme aj my, jeho nasledovníci. A tých zostalo po prof. PhDr. Michalovi Miklušovi, CSc. veľmi mnoho.

prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.

Foto: archív Katedry rusistiky, IRUS FF PU v Prešove